

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่าง

พระราชบัญญัติ

สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

บรรจกระเบียบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๔/๒๕๕๗
วันพฤหัสบดีที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๗

อ.พ. ๓๐/๒๕๕๗

จัดทำโดย

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

www.senate.go.th

ร่าง
พระราชบัญญัติ
สัตว์เพื่อนงานทางวิทยาศาสตร์
พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

บรรจกระเบียบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๔/๒๕๕๗
วันพฤหัสบดีที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๗

อ.พ. ๓๐/๒๕๕๗

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ร่างพระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. .... เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ โดยมีหลักการและเหตุผลประกอบ ร่างพระราชบัญญัตินี้ ดังนี้

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

เหตุผล

โดยที่ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับโดยสากลว่า การเลี้ยงและการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อการสร้างองค์ความรู้ใหม่ การฝึกทักษะ และเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์และสัตว์ อย่างไรก็ตาม หากให้มีการนำสัตว์มาเลี้ยงหรือใช้เพื่องานทางวิทยาศาสตร์โดยไม่มีการควบคุมการเลี้ยง และการใช้สัตว์ให้ถูกต้องตามหลักวิชาการและจรรยาบรรณในการดำเนินการต่อสัตว์แล้ว อาจทำให้ สัตว์ต้องเจ็บปวด ทรมาน หรือเสียชีวิตโดยไม่จำเป็น ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผลผลิต หรือผลงานทางวิทยาศาสตร์ และเกิดผลเสียต่อชีวิตของมนุษย์ สัตว์ และสิ่งแวดล้อมต่อไปได้ จึงสมควร มีกฎหมายเพื่อกำกับดูแลและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ของประเทศไทย ให้สอดคล้องกับหลักจรรยาบรรณและมาตรฐานของสากล เพื่อคุ้มครองชีวิตและสวัสดิภาพของสัตว์ ส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการของประเทศ ตลอดจนส่งเสริมนักวิจัยให้มีผลงานอันเป็นที่ยอมรับ ของนานาชาติต่อไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. .... มีเนื้อหารวมจำนวน ๕๑ มาตรา สรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้

๑. บทนิยาม (ร่างมาตรา ๓)

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์” หมายความว่า สัตว์ที่มีการเลี้ยงหรือมีการนำมาใช้เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ตามชนิดและประเภทที่กำหนดในกฎกระทรวง

“สัตว์” หมายความว่า

(๑) สิ่งมีชีวิตในอาณาจักรสัตว์ที่มีกระดูกสันหลังซึ่งไม่ใช่มนุษย์

(๒) ตัวอ่อนของสิ่งมีชีวิตตาม (๑) ที่เกิดขึ้นหลังจากไข่ได้รับการผสมกับเชื้ออสุจิ จนผ่านระยะเวลาที่มีการเจริญเติบโตจนถึงครึ่งหนึ่งของระยะเวลาการตั้งท้องหรือการฟักตัวของไข่แล้วแต่ชนิดของสัตว์

(๓) เซลล์ของสิ่งมีชีวิตตาม (๑) ซึ่งไม่ใช่เซลล์สืบพันธุ์ ที่สามารถพัฒนาเพิ่มจำนวนขึ้นเป็นตัวอ่อน หรือเป็นส่วนหนึ่งส่วนใดของอวัยวะต่อไปได้ โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงรหัสพันธุกรรมไปจากเดิม

(๔) สิ่งมีชีวิตอื่นที่มีข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ว่ามีประสาทรู้ถึงความเจ็บปวดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“งานทางวิทยาศาสตร์” หมายความว่า งานวิจัย งานทดสอบ งานผลิตชีววัตถุ งานสอน งานทดลอง การตัดแปลงพันธุกรรม การโคลนนิ่ง และการทำเซลล์ต้นกำเนิด ที่มีการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ แต่ไม่หมายความรวมถึงงานที่มีการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงโดยข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

“การดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์” หมายความว่า การนำสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์มาเลี้ยง ไข่ ผลิต หรือกระทำการใด ๆ เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

“สถานที่ดำเนินการ” หมายความว่า อาคาร สิ่งปลูกสร้าง หรือสถานที่อื่นใดที่มีการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ และให้หมายความรวมถึงพื้นที่โดยรอบของอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่มีการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ด้วย

“ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการ” หมายความว่า เจ้าของหรือผู้มีอำนาจควบคุมดูแลสถานที่ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าหน่วยงานซึ่งมีอำนาจปกครองสถานที่ดำเนินการในกรณีสถานที่ดำเนินการเป็นของหน่วยงานของรัฐ

(๒) อธิการบดี ผู้อำนวยการ หรือผู้ซึ่งมีตำแหน่งเทียบเท่าที่เรียกชื่ออย่างอื่นในกรณีสถานที่ดำเนินการเป็นสถานศึกษา

(๓) เจ้าของหรือผู้ครอบครอง ในกรณีสถานที่ดำเนินการเป็นของเอกชนซึ่งไม่ใช่สถานศึกษา

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการดำเนินการ
ต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

“คณะกรรมการจรรยาบรรณ” หมายความว่า คณะกรรมการจรรยาบรรณ
การดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

๒. เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ

๒.๑ หมวด ๑ คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องาน
ทางวิทยาศาสตร์

๒.๑.๑ กำหนดให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการกำกับและ
ส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์” ประกอบด้วย

(๑) ประธานกรรมการซึ่งกรรมการตาม (๒) และ (๓) เลือกกันเอง

(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวน ๑๐ คน ได้แก่ อธิบดีกรมประมง อธิบดีกรมปศุสัตว์
อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์บริการ อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า
และพันธุ์พืช เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เลขาธิการ
คณะกรรมการอาหารและยา ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ และเลขาธิการสัตวแพทยสภา

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๐ คน แต่ไม่เกิน ๑๒ คน ซึ่งรัฐมนตรี
แต่งตั้งจาก

(ก) บุคคลซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการต่อสัตว์
เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ จำนวนไม่เกิน ๓ คน

(ข) ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่มีการจัดการการศึกษาในสาขาวิชา สัตวแพทยศาสตร์
สัตวศาสตร์ แพทยศาสตร์ หรือวิทยาศาสตร์ ที่มีการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ จำนวน ๓ คน

(ค) ผู้แทนจากภาคเอกชนที่มีการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ จำนวน ๓ คน

(ง) ผู้แทนจากสมาคม มูลนิธิ หรือองค์การเอกชนที่ดำเนินงานหรือกิจกรรม
เกี่ยวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ จำนวน ๓ คน

ให้ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์
เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้เลขาธิการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของสถาบันเป็นผู้ช่วยเลขานุการได้
ไม่เกิน ๒ คน

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๓) ให้เป็นไป
ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด (ร่างมาตรา ๕)

๒.๑.๒ กำหนดให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๓ ปี
(ร่างมาตรา ๖)

๒.๑.๓ กำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบายในการกำกับดูแลและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ให้เป็นไปตามมาตรฐานอันเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

(๒) พิจารณาเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับการออกกฎกระทรวงหรือประกาศเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์และรับรองมาตรฐานของสถานที่ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) กำหนดจรรยาบรรณการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

(๕) กำหนดนโยบายและวิธีปฏิบัติในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบาย แผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน และประชาชนทั่วไปมีความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการพัฒนาและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

(๖) ติความและวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งวางแผนปฏิบัติการแก่หน่วยงานของรัฐและสถานศึกษาของรัฐในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๗) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งของผู้อนุญาตและคณะกรรมการจรรยาบรรณตามพระราชบัญญัตินี้

(๘) พิจารณารายงานสรุปผลการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ตามร่างมาตรา ๒๒ และร่างมาตรา ๓๐

(๙) จัดทำรายงานสรุปผลและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ตามพระราชบัญญัตินี้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี

(๑๐) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ (ร่างมาตรา ๘)

๒.๑.๔ กำหนดให้จัดตั้งสถาบันพัฒนาการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ขึ้นในสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ มีหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานวิชาการและงานธุรการให้แก่คณะกรรมการและคณะกรรมการจรรยาบรรณ รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) สืบค้น ศึกษา และวิเคราะห์ทางวิชาการด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดเป้าหมาย นโยบาย และจัดทำแผนงาน โครงการ และมาตรการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

(๒) พัฒนาและจัดทำระบบมาตรฐานการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ทุกสาขาให้สอดคล้องกับมาตรฐานอันเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

(๓) ส่งเสริม พัฒนา และกำกับการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์และสถานที่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

(๔) จัดทำฐานข้อมูลและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบาย แผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ และจรรยาบรรณ เพื่อให้

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน และประชาชนทั่วไปมีความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ และปฏิบัติตามจรรยาบรรณ

(๕) ประสานงานให้ความร่วมมือ และให้คำปรึกษาแก่องค์กรหรือหน่วยงานในประเทศ และต่างประเทศในกิจการที่เกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐานการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

(๖) ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีด้านการวิจัยและการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ รวมทั้งการจัดการฝึกอบรมเกี่ยวกับการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

(๗) จัดทำรายงานเกี่ยวกับผลการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ของหน่วยงานต่าง ๆ เสนอต่อคณะกรรมการเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรี ;

(๘) ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่คณะกรรมการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติมอบหมาย (ร่างมาตรา ๑๒)

๒.๑.๕ กำหนดให้เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติแต่งตั้งผู้อำนวยการสถาบัน พัฒนาการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์คนหนึ่งเป็นผู้บริหารกิจการของสถาบันพัฒนา การดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ และปฏิบัติหน้าที่ขึ้นตรงต่อเลขาธิการ (ร่างมาตรา ๑๓)

๒.๒ หมวด ๒ จรรยาบรรณการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

๒.๒.๑ กำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตการใช้หรือการผลิตสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามจรรยาบรรณที่คณะกรรมการกำหนด (ร่างมาตรา ๑๔)

๒.๒.๒ กำหนดให้มีคณะกรรมการจรรยาบรรณ ประกอบด้วยประธานคนหนึ่ง และกรรมการอีกจำนวนไม่น้อยกว่า ๖ คน ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ เพื่อพิจารณาวินิจฉัย การกระทำผิดจรรยาบรรณ และให้ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องาน ทางวิทยาศาสตร์เป็นเลขานุการของคณะกรรมการจรรยาบรรณ (ร่างมาตรา ๑๕)

๒.๒.๓ กำหนดให้ในกรณีที่มีการกล่าวหาว่ามีการไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ หรือ มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ ให้คณะกรรมการจรรยาบรรณตรวจสอบ ข้อเท็จจริงและมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดยกข้อกล่าวหา ในกรณีที่เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ปฏิบัติ ตามจรรยาบรรณ มิได้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหา หรือลงโทษอย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่ ว่ากล่าวตักเตือน ภาคทัณฑ์ พักใช้ใบอนุญาตที่กำหนดเวลาตามที่เห็นสมควร แต่ไม่เกิน ๒ ปี หรือเพิกถอนใบอนุญาต และ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบข้อเท็จจริงและพิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติ ตามจรรยาบรรณดังกล่าว เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด (ร่างมาตรา ๑๖)

๒.๒.๔ กำหนดให้ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์แจ้งคำสั่งคณะกรรมการจรรยาบรรณไปยังผู้ถูกกล่าวหาว่าไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่คำสั่ง และให้ผู้ถูกกล่าวหา มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งดังกล่าว ทั้งนี้ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด (ร่างมาตรา ๑๙)

๒.๓ หมวด ๓ การควบคุมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

๒.๓.๑ ส่วนที่ ๑ สถานที่ดำเนินการ

๒.๓.๑.๑ กำหนดให้ผู้ที่จะสร้างหรือใช้อาคาร สิ่งปลูกสร้าง หรือสถานที่ใด เป็นสถานที่ดำเนินการต้องแจ้งต่อเลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด (ร่างมาตรา ๒๐)

๒.๓.๑.๒ กำหนดให้สถานที่ดำเนินการต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) มีที่ตั้ง สภาพแวดล้อม และลักษณะของสถานที่ที่เหมาะสมในการใช้เป็นสถานที่ดำเนินการตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๒) มีเครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ที่จำเป็นประจำสถานที่ดำเนินการ ซึ่งมีลักษณะและจำนวนตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๓) มีป้ายชื่อสถานที่ดำเนินการ ป้ายชื่อของผู้กำกับดูแลสถานที่ดำเนินการ และแผนผังแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่ดำเนินการแสดงไว้โดยเปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ดำเนินการนั้น

(๔) มีสัตวแพทย์ซึ่งได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์จากสัตวแพทย์สภา และมีประสบการณ์ทางด้านวิทยาศาสตร์สัตว์ทดลองตามที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ประจำ ณ สถานที่ดำเนินการอย่างน้อย ๑ คน

(๕) มีผู้กำกับดูแลประจำ ณ สถานที่ดำเนินการ โดยอาจเป็นบุคคลเดียวกันกับบุคคลตาม (๔) ก็ได้

การออกกฎกระทรวงตาม (๑) และ (๒) อาจกำหนดให้แตกต่างกันตามชนิดและประเภทของสัตว์ก็ได้ (ร่างมาตรา ๒๑)

๒.๓.๑.๓ กำหนดให้ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการต้องจัดให้มีคณะกรรมการกำกับดูแลเพื่อทำหน้าที่ในการพิจารณาอนุมัติโครงการ และกำกับดูแลการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ให้สอดคล้องกับจรรยาบรรณการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ทั้งนี้ โดยคุณสมบัติ จำนวนกรรมการ หลักเกณฑ์ และวิธีการในการกำกับดูแลการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด (ร่างมาตรา ๒๒)

๒.๓.๑.๔ กำหนดให้ผู้กำกับดูแลสถานที่ดำเนินการมีหน้าที่กำกับดูแลให้ผู้ดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ปฏิบัติให้เป็นไปตามจรรยาบรรณ รวมทั้งมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ควบคุมดูแลมิให้มีการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ เกินกว่าชนิดและจำนวนที่ระบุไว้ในโครงการที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการกำกับดูแลหรือตามที่ได้แจ้งไว้ร่างตามมาตรา ๓๐

(๒) ดูแลสถานที่ดำเนินการให้สะอาดเรียบร้อย ปลอดภัย และมีลักษณะที่เหมาะสมแก่การใช้เป็นสถานที่ดำเนินการตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามความในร่างมาตรา ๒๑ (๑) และ (๒)

(๓) จัดทำสถิติการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ และเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติโดยผ่านคณะกรรมการกำกับดูแลและผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการ ตามแบบและระยะเวลาที่เลขาธิการกำหนด

(๔) ปฏิบัติการอื่นตามที่ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการมอบหมาย (ร่างมาตรา ๒๓)

๒.๓.๑.๕ กำหนดให้ก่อนเลิกใช้อาคาร สิ่งปลูกสร้าง หรือสถานที่ใดเป็นสถานที่ดำเนินการ ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการต้องปฏิบัติตามการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด และในกรณีที่ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดดังกล่าว ให้เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติมีอำนาจสั่งให้ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการปฏิบัติตามการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดไว้ได้ (ร่างมาตรา ๒๕)

๒.๓.๒ ส่วนที่ ๒ การดำเนินการต่อสัตว์และซากของสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

๒.๓.๒.๑ กำหนดให้ผู้ใช้หรือผลิตสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ไม่ว่าจะในหรือนอกสถานที่ดำเนินการ ต้องได้รับใบอนุญาตการใช้หรือการผลิตสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์จากเลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ หรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมาย เว้นแต่กรณีที่บุคคลดังกล่าวเป็นนักเรียน นิสิต นักศึกษา หรือผู้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยง การใช้ หรือการผลิตสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ตามหลักสูตรที่สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่จัดการฝึกอบรมกำหนดหรือผู้ช่วยผู้ใช้หรือผู้ผลิตสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ซึ่งดำเนินการภายใต้การควบคุมของผู้รับใบอนุญาต (ร่างมาตรา ๒๖)

๒.๓.๒.๒ กำหนดให้ใบอนุญาตการใช้หรือการผลิตสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ตามร่างมาตรา ๒๖ มีอายุ ๔ ปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต และให้การขอต่ออายุใบอนุญาตและการอนุญาตเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง (ร่างมาตรา ๒๗)

๒.๓.๒.๓ กำหนดให้ในกรณีที่ผู้อนุญาตมีคำสั่งไม่ออกใบอนุญาตการใช้หรือการผลิตสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ตามร่างมาตรา ๒๖ ไม่ต่ออายุใบอนุญาตตามร่างมาตรา ๒๗ หรือไม่ออกใบอนุญาตตามร่างมาตรา ๒๘ ผู้ยื่นคำขอมีสិทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่รับแจ้งคำสั่ง และให้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการเป็นที่สุด (ร่างมาตรา ๒๘)

๒.๓.๒.๔ กำหนดให้การดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ที่มีลักษณะเป็นการพัฒนาสายพันธุ์ การสืบสายพันธุ์ การเพาะขยายพันธุ์ การศึกษาเซลล์ต้นกำเนิด การดัดแปลงพันธุกรรม และการโคลนนิ่ง ต้องดำเนินการโดยผู้รับใบอนุญาต และต้องแจ้งการดำเนินการต่อเลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ รวมทั้งปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด (ร่างมาตรา ๓๐)

๒.๓.๒.๕ กำหนดให้ผู้ขาย เสนอขาย มีไว้เพื่อขาย นำเข้า ส่งออก หรือนำผ่าน ซึ่งสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ต้องแจ้งการดำเนินการต่อเลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด (ร่างมาตรา ๓๑)

๒.๓.๒.๖ กำหนดให้การดำเนินการต่อสัตว์และซากของสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ในกรณีการขนส่งหรือเคลื่อนย้ายสัตว์ การทำให้สัตว์ตายอย่างสงบ และการจัดการกับซากของสัตว์ เป็นไปตามระเบียบที่เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติกำหนด (ร่างมาตรา ๓๒)

๒.๔ หมวด ๔ พนักงานเจ้าหน้าที่

๒.๔.๑ กำหนดให้ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในสถานที่ดำเนินการหรือสถานที่ที่ใช้ในการเลี้ยง การผลิต หรือการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบการดำเนินการ เอกสารหลักฐานหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการกระทำใดที่อาจเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่กำหนดในใบอนุญาต

(๒) ค้นสถานที่หรือยานพาหนะใด ๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งมีอำนาจยึดหรืออายัดเอกสารหรือหลักฐาน สัตว์ หรือวัตถุใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบหรือดำเนินคดี

(๓) มีหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหรือวัตถุใดมาเพื่อประกอบการพิจารณา

การใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม (๑) (๒) และ (๓) จะต้องเป็นการกระทำต่อผู้ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่องที่ดำเนินการตรวจสอบ และต้องได้รับความเห็นชอบจากเลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติก่อน และในกรณีตาม (๓) พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องกำหนดระยะเวลาอันสมควรที่จะให้ผู้นั้นสามารถปฏิบัติตามคำสั่งได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่เลขาธิการกำหนด

ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องไม่กระทำการอันมีลักษณะเป็นการข่มขู่หรือเป็นการตรวจค้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และในกรณีตาม (๒) ถ้ามีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากเน้นซ้ำกว่าจะเอาหมายค้นมาได้ และเอกสารหรือหลักฐาน สัตว์ หรือวัตถุดังกล่าวจะถูกยกย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม ก็ให้ดำเนินการค้นและยึดหรืออายัดเอกสารหรือหลักฐาน สัตว์ หรือวัตถุที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น (ร่างมาตรา ๓๓)

๒.๔.๒ กำหนดให้ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา (ร่างมาตรา ๓๖)

๒.๔.๓ กำหนดให้ในกรณีที่มีการยึดหรืออายัดสัตว์ที่อาจใช้เป็นหลักฐานในการตรวจสอบหรือดำเนินคดีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจมอบหมายให้ผู้เป็นเจ้าของสัตว์หรือผู้อื่นรับผิดชอบดูแลสัตว์นั้น จนกว่าจะสิ้นสุดการพิจารณาคดี และในการดูแลสัตว์นั้นให้กระทำตามความเหมาะสมและความจำเป็น หากจำต้องทำให้สัตว์นั้นตาย ให้ผู้รับใบอนุญาตหรือบุคคลซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของสัตว์แพทย์ซึ่งได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์เป็นผู้ทำให้สัตว์นั้นตายอย่างสงบ (ร่างมาตรา ๓๗)

๒.๕ หมวด ๕ มาตรการทางปกครอง

๒.๕.๑ กำหนดให้เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติมีอำนาจสั่งให้ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เมื่อปรากฏว่าผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการไม่ปฏิบัติตามในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ไม่จัดให้มีคณะกรรมการกำกับดูแลเพื่อทำหน้าที่ในการพิจารณาอนุมัติโครงการและกำกับดูแลการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ให้สอดคล้องกับจรรยาบรรณการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ตามร่างมาตรา ๒๒

(๒) ไม่ปฏิบัติตามการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด ก่อนเลิกใช้อาคารสิ่งปลูกสร้างหรือสถานที่ใดเป็นสถานที่ดำเนินการตามร่างมาตรา ๒๕

(๓) สถานที่ดำเนินการไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ในการควบคุมมาตรฐานของสถานที่ดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๒๑ หรือกฎกระทรวงที่ออกตามความในร่างมาตรา ๒๑ (๑) และ (๒) หรือ

(๔) ผู้กำกับดูแลสถานที่ดำเนินการไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๒๓

กำหนดให้ในกรณีที่ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเลขาธิการดังกล่าว โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้เลขาธิการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ระงับการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ภายในสถานที่ดำเนินการดังกล่าวจนกว่าจะมีการแก้ไขปรับปรุงหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (ร่างมาตรา ๓๘)

๒.๕.๒ กำหนดให้ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตไม่แจ้งการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ที่มีลักษณะเป็นการพัฒนาสายพันธุ์ การสืบสายพันธุ์ การเพาะขยายพันธุ์ การศึกษาเซลล์ต้นกำเนิด การดัดแปลงพันธุกรรม และการโคลนนิ่ง ต่อเลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด และไม่รายงานสรุปผลการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ให้เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติทราบทุก ๖ เดือน โดยผ่านคณะกรรมการกำกับดูแลและผู้กำกับดูแลสถานที่ดำเนินการ ตามแบบที่เลขาธิการกำหนดตามร่างมาตรา ๓๐ ให้เลขาธิการมีอำนาจสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตดังกล่าวแก้ไขปรับปรุง หรือปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้

ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเลขาธิการดังกล่าว โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้เลขาธิการมีอำนาจสั่งให้ระงับการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์จนกว่าจะมีการแก้ไขปรับปรุงหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ (ร่างมาตรา ๓๙)

๒.๖ หมวด ๖ บทกำหนดโทษ

๒.๖.๑ กำหนดให้ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกของคณะกรรมการจรรยาบรรณที่ออกตามร่างมาตรา ๑๘ หรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามร่างมาตรา ๓๔ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท (ร่างมาตรา ๔๐)

๒.๖.๒ กำหนดให้ผู้ที่สร้างหรือใช้อาคาร สิ่งปลูกสร้าง หรือสถานที่ใดเป็นสถานที่ดำเนินการโดยไม่แจ้งต่อเลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติตามร่างมาตรา ๒๐ หรือผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการที่ไม่แจ้งเป็นหนังสือให้เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติทราบก่อนการดำเนินการตามเงื่อนไขที่ร่างมาตรา ๒๔ กำหนด ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท (ร่างมาตรา ๔๑)

๒.๖.๓ กำหนดให้ผู้ที่ใช้หรือผลิตสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ไม่ว่าในหรือนอกสถานที่ที่ดำเนินการโดยไม่มีใบอนุญาตตามร่างมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๔๒)

๒.๖.๔ กำหนดให้ผู้ขาย เสนอขาย มีไว้เพื่อขาย นำเข้า ส่งออก หรือนำผ่านซึ่งสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์โดยมิได้แจ้งการดำเนินการดังกล่าวต่อเลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และมีได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดตามร่างมาตรา ๓๑ หรือไม่ดำเนินการต่อสัตว์และซากของสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ได้แก่ การขนส่งหรือเคลื่อนย้ายสัตว์ และการทำให้สัตว์ตายอย่างสงบ โดยไม่เป็นไปตามระเบียบที่เลขาธิการกำหนด ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท (ร่างมาตรา ๔๓)

๒.๖.๕ กำหนดให้ผู้ที่จัดการกับซากของสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ที่ไม่เป็นไปตามระเบียบที่เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติกำหนด ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท (ร่างมาตรา ๔๔)

๒.๖.๖ กำหนดให้ผู้ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ที่กำหนดให้ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดตามร่างมาตรา ๒๕ วรรคสาม หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรการทางปกครองตามร่างมาตรา ๓๘ วรรคสอง หรือร่างมาตรา ๓๙ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท (ร่างมาตรา ๔๕)

๒.๖.๗ กำหนดให้บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติมีอำนาจเปรียบเทียบได้ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดและเมื่อผู้กระทำความผิดได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ร่างมาตรา ๔๖)

ข้อดีของร่างพระราชบัญญัติสัตว์เพื่อนงานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ....

๑. พระราชบัญญัตินี้มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนางานด้านวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ การสาธารณสุข การเกษตร การพัฒนาวัคซีนของประเทศ ซึ่งต้องดำเนินการอย่างมีมาตรฐาน เพื่อให้ได้ผลงานที่ถูกต้องแม่นยำ ซึ่งจะนำไปสู่ความปลอดภัยของประชาชน

๒. ทำให้ไม่เกิดการต่อต้านจากองค์กรพิทักษ์สิทธิสัตว์ซึ่งมีอยู่ทั่วโลก เพราะมีกฎหมายควบคุมและกำกับดูแลการเลี้ยงและการใช้สัตว์เพื่อนงานทางวิทยาศาสตร์เป็นไปตามหลักสากล ซึ่งหากเกิดการต่อต้านจากองค์กรต่าง ๆ แล้ว อาจทำให้เกิดความเสียหายทั้งต่อทรัพย์สิน และชีวิตของนักวิจัย รวมถึงชื่อเสียงของประเทศ อันนับเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศชาติอย่างหนึ่ง

๓. ปัจจุบันมีโรคอุบัติใหม่ร้ายแรงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น โรคซาร์ โรคไข้หวัดนก โรคอีโบล่า เป็นต้น การศึกษาถึงสาเหตุ กลไกการเกิดโรค การวินิจฉัย และการป้องกันรักษาโรคเหล่านี้ จำเป็นต้องใช้สัตว์เพื่อนงานทางวิทยาศาสตร์เนื่องจากเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อการสร้างองค์ความรู้ใหม่ รวมทั้งต้องดำเนินการด้วยความระมัดระวังไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดไปสู่คน สัตว์ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะทำให้เกิดความเสียหายอย่างมากหากไม่มีการควบคุมและกำกับดูแลที่ดี

๔. การเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่อนงานทางวิทยาศาสตร์เป็นพื้นฐานสำคัญในการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ยา สมุนไพร และวัคซีน ซึ่งปัจจุบันประเทศต่าง ๆ มีการแข่งขันกันอย่างสูงทั้งในระดับอาเซียน และระดับโลก จึงจำเป็นที่จะต้องเร่งให้มีพระราชบัญญัติฉบับนี้โดยเร็วเพื่อนำไปสู่การดำเนินการที่ได้มาตรฐานและไม่ทำให้เสียโอกาสในการแข่งขันกับนานาชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นการเตรียมความพร้อมของประเทศในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ นี้

๕. สามารถป้องกันและควบคุมการนำสัตว์จากต่างประเทศเข้ามาในประเทศไทยโดยไม่แจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการระบาดของสัตว์ไม่พึงประสงค์หรือสัตว์อันตรายได้

๖. ปัจจุบันมีเทคโนโลยีเกี่ยวกับการพัฒนาสายพันธุ์สัตว์ ผลิตสัตว์ เช่น การทำสัตว์ Transgenic และการทำสัตว์ cloning เป็นต้น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานทางวิทยาศาสตร์ แต่จำเป็นต้องควบคุมอย่างใกล้ชิดเพื่อไม่ให้เกิดอันตราย หรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ดังนั้น กฎหมายฉบับนี้จึงช่วยควบคุมและกำกับดูแลไม่ให้เกิดกรณีดังกล่าวขึ้นได้

๗. เป็นการป้องกันไม่ให้ประเทศคู่ค้าต่าง ๆ ในเวทีโลก (โดยเฉพาะประเทศแถบยุโรป) นำกรณีการใช้สัตว์ในงานทางวิทยาศาสตร์ไปใช้เป็นข้อกีดกันทางการค้ากับประเทศไทยได้อีกต่อไป (เนื่องจากไม่สามารถอ้างได้ว่าประเทศไทยไม่มีมาตรฐานในการปฏิบัติงานวิจัยกับสัตว์และไม่มี การควบคุมการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่อนงานทางวิทยาศาสตร์ได้อีกต่อไป)

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. .... เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในราชการของวงงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยมุ่งเน้นสารประโยชน์ในเชิงอ้างอิงเบื้องต้นเพื่อประกอบการพิจารณาของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ตุลาคม ๒๕๕๗

เอกสารประกอบการพิจารณา

จัดทำโดย

นายนิช ผาสุข ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย
นางสาวสุภาภรณ์จิตต์ ไตรเพทพิสัย ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
นางสาวสุพัตรา วรรณศิริกุล ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานกฎหมาย ๑
นายธีรพัฒน์ พิเชฐวงศ์ นิติกรชำนาญการ
นายทศวิมล หุ้ เกียรติทัตต์ วิทยากรชำนาญการ
นางพวงผกา วรศิลป์ เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส
นางสาวอมรรรัตน์ สงเคราะห์ธรรม เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน
นางสาวอลงกรณ์ ดันเบ็ด เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน
กลุ่มงานกฎหมาย ๑ สำนักกฎหมาย โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๘๘

ผลิตโดย

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑ - ๔๒
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ท่านสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และผู้สนใจที่มีความประสงค์หรือต้องการที่จะศึกษาเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเป็นการล่วงหน้าก่อนวันประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้จากเว็บไซต์สภานิติบัญญัติแห่งชาติ www.senate.go.th

หรือขอรับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้ที่ศูนย์บริการข้อมูลด้านกฎหมาย วุฒิสภา อาคารรัฐสภา ๒ ชั้น ๑ หมายเลขโทรศัพท์ ๐๒ ๒๔๔ ๑๕๖๕

สารบัญ

หน้า

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ..... ก

ส่วนที่ ๑ ความเป็นมาและสาระสำคัญ

ของร่างพระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ๑

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ....

- คำชี้แจงความจำเป็นในการตรากฎหมาย..... - ๑ -

- ความเป็นมาและข้อดีของร่างพระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. .... - ๗ -

- สถานการณ์ การเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ของประเทศไทย ..... - ๙ -

- กฎหมายก้ำกักับการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ในต่างประเทศ..... - ๑๓ -

๑. Animals (Scientific Procedures) Act 1986 ของสหราชอาณาจักร..... - ๑๓ -

๒. ANIMAL RESEARCH ACT 1985 ประเทศออสเตรเลีย (New South Wales)..... - ๑๖ -

๓. (Ontario) Animal for Research Act 1990 ประเทศแคนาดา..... - ๑๗ -

๔. Animals and Birds Act: ANIMALS AND BIRDS (CARE AND
USE OF ANIMALS FOR SCIENTIFIC PURPOSES) RULES 2004
ประเทศสิงคโปร์ ..... - ๑๘ -

๕. กฎหมายเกี่ยวกับการเลี้ยงและใช้สัตว์ของสหรัฐอเมริกา ..... - ๑๙ -

๖. Directive 2010/63/EU on the protection of animals
used for experimental and other scientific purposes. .... - ๒๓ -

ภาคผนวก

: หนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี

ที่ นร ๐๕๐๓/๑๘๒๑๓ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน ๗ ฉบับ

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ..... (๑)

: ร่างพระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ..... (๒)

: บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ

ของร่างพระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ..... (๑๘)

ส่วนที่ ๑

ความเป็นมาและสาระสำคัญ

ของ

ร่างพระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

พ.ศ. ....

ความเป็นมาและสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติสัตว์เพื่อนงานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ความเป็นมา

ร่างพระราชบัญญัติสัตว์เพื่อนงานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. .... เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

สาระสำคัญ

๑. หลักการและเหตุผล

๑.๑ หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยสัตว์เพื่อนงานทางวิทยาศาสตร์

๑.๒ เหตุผล

โดยที่ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับโดยสากลว่า การเลี้ยงและการใช้สัตว์เพื่อนงานทางวิทยาศาสตร์ เป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อการสร้างองค์ความรู้ใหม่ การมีทักษะ และเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์และสัตว์ อย่างไรก็ดี หากให้มีการนำสัตว์มาเลี้ยงหรือใช้เพื่อนงานทางวิทยาศาสตร์โดยไม่มีการควบคุมการเลี้ยง และการใช้สัตว์ให้ถูกต้องตามหลักวิชาการและจรรยาบรรณในการดำเนินการต่อสัตว์แล้ว อาจทำให้ สัตว์ต้องเจ็บปวด ทรมาน หรือเสียชีวิตโดยไม่จำเป็น ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผลผลิต หรือผลงานทางวิทยาศาสตร์ และเกิดผลเสียต่อชีวิตของมนุษย์ สัตว์ และสิ่งแวดล้อมต่อไปได้ จึงสมควร มีกฎหมายเพื่อกำกับดูแลและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่อนงานทางวิทยาศาสตร์ของประเทศไทย ให้สอดคล้องกับหลักจรรยาบรรณและมาตรฐานของสากล เพื่อคุ้มครองชีวิตและสวัสดิภาพของสัตว์ ส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการของประเทศ ตลอดจนส่งเสริมนักวิจัยให้มีผลงานอันเป็นที่ยอมรับ ของนานาชาติต่อไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติสัตว์เพื่อนงานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ....
 (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๒. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๑)

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ....”

๓. คำปรารภ

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

๔. วันใช้บังคับกฎหมาย (ร่างมาตรา ๒)

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๕. บทนิยาม (ร่างมาตรา ๓)

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์” หมายความว่า สัตว์ที่มีการเลี้ยงหรือมีการนำมาใช้เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ตามชนิดและประเภทที่กำหนดในกฎกระทรวง

“สัตว์” หมายความว่า

(๑) สิ่งมีชีวิตในอาณาจักรสัตว์ที่มีกระดูกสันหลังซึ่งไม่ใช่มนุษย์

(๒) ตัวอ่อนของสิ่งมีชีวิตตาม (๑) ที่เกิดขึ้นหลังจากไข่ได้รับการผสมกับเชื้อสperms จนผ่านระยะเวลาที่มีการเจริญเติบโตจนถึงครึ่งหนึ่งของระยะเวลาการตั้งท้องหรือการฟักตัวของไข่แล้วแต่ชนิดของสัตว์

(๓) เซลล์ของสิ่งมีชีวิตตาม (๑) ซึ่งไม่ใช่เซลล์สืบพันธุ์ ที่สามารถพัฒนาเพิ่มจำนวนขึ้นเป็นตัวอ่อน หรือเป็นส่วนหนึ่งส่วนใดของอวัยวะต่อไปได้ โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงรหัสพันธุกรรมไปจากเดิม

(๔) สิ่งมีชีวิตอื่นที่มีข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ว่ามีประสาทรับรู้ถึงความเจ็บปวดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“งานทางวิทยาศาสตร์” หมายความว่า งานวิจัย งานทดสอบ งานผลิตชีววัตถุ งานสอน งานทดลอง การดัดแปลงพันธุกรรม การโคลนนิ่ง และการทำเซลล์ต้นกำเนิด ที่มีการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ แต่ไม่หมายความรวมถึงงานที่มีการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงโดยข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

“การดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์” หมายความว่า การนำสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์มาเลี้ยง ใช้ ผลิต หรือกระทำการใด ๆ เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

“ใบอนุญาต” หมายความว่า ใบอนุญาตการใช้หรือการผลิตสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ แล้วแต่กรณี

“จรรยาบรรณ” หมายความว่า จรรยาบรรณการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทาง
วิทยาศาสตร์

“สถานที่ดำเนินการ” หมายความว่า อาคาร สิ่งปลูกสร้าง หรือสถานที่อื่นใดที่มี
การดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ และให้หมายความรวมถึงพื้นที่โดยรอบของอาคาร
หรือสิ่งปลูกสร้างที่มีการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ด้วย

“ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการ” หมายความว่า เจ้าของหรือผู้มีอำนาจ
ควบคุมดูแลสถานที่ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าหน่วยงานซึ่งมีอำนาจปกครองสถานที่ดำเนินการ
ในกรณีสถานที่ดำเนินการเป็นของหน่วยงานของรัฐ

(๒) อธิการบดี ผู้อำนวยการ หรือผู้ซึ่งมีตำแหน่งเทียบเท่าที่เรียกชื่ออย่างอื่น
ในกรณีสถานที่ดำเนินการเป็นสถานศึกษา

(๓) เจ้าของหรือผู้ครอบครอง ในกรณีสถานที่ดำเนินการเป็นของเอกชน
ซึ่งไม่ใช่สถานศึกษา

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน
หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ แต่ไม่หมายความรวมถึงสถานศึกษาของรัฐ

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการดำเนินการ
ต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

“คณะกรรมการจรรยาบรรณ” หมายความว่า คณะกรรมการจรรยาบรรณ
การดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

“สถาบัน” หมายความว่า สถาบันพัฒนาการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทาง
วิทยาศาสตร์

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาการดำเนินการต่อสัตว์
เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

“ผู้อนุญาต” หมายความว่า เลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมาย

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตาม
พระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

๖. มาตรการรักษาการ (ร่างมาตรา ๔)

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ กับออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ ยกเว้นค่าธรรมเนียม และกำหนดกิจการอื่น รวมทั้งออกประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

๗. เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ

๗.๑ หมวด ๑ คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

๗.๑.๑ กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการ (ร่างมาตรา ๕)

มาตรา ๕ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์” ประกอบด้วย

(๑) ประธานกรรมการซึ่งกรรมการตาม (๒) และ (๓) เลือกกันเอง

(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนสิบคน ได้แก่ อธิบดีกรมประมง อธิบดีกรมปศุสัตว์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์บริการ อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ และเลขาธิการสัตวแพทย์สภา

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่น้อยกว่าสิบคน แต่ไม่เกินสิบสองคน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจาก

(ก) บุคคลซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ จำนวนไม่เกินสามคน

(ข) ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่มีการจัดการการศึกษาในสาขาวิชาสัตวแพทยศาสตร์ สัตวศาสตร์ แพทยศาสตร์ หรือวิทยาศาสตร์ ที่มีการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ จำนวนสามคน

(ค) ผู้แทนจากภาคเอกชนที่มีการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ จำนวนสามคน

(ง) ผู้แทนจากสมาคม มูลนิธิ หรือองค์การเอกชนที่ดำเนินงานหรือกิจกรรม

เกี่ยวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ จำนวนสามคน

ให้ผู้อำนวยการเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้เลขาธิการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของสถาบันเป็นผู้ช่วยเลขานุการได้ไม่เกินสองคน

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๓) ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

๗.๑.๒ กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (ร่างมาตรา ๖)

มาตรา ๖ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี
 ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ หรือในกรณีที่รัฐมนตรี
 แต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้ง
 แทนตำแหน่งที่ว่างหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการ
 ซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการ
 ผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่ง
 เพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้
 แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้คณะกรรมการประกอบด้วย
 กรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง

๗.๑.๓ กำหนดให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งนอกจากการพ้นจาก
 ตำแหน่งตามวาระ (ร่างมาตรา ๗)

มาตรา ๗ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
 พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) รัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย

หรือหย่อนความสามารถ

(๖) ได้รับโทษโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้
 กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

๗.๑.๔ กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ (ร่างมาตรา ๘)

มาตรา ๘ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดนโยบายในการกำกับดูแลและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องาน
 ทางวิทยาศาสตร์ให้เป็นไปตามมาตรฐานอันเป็นที่ยอมรับในระดับสากล
- (๒) พิจารณาเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับการออกกฎกระทรวง
 หรือประกาศ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์และรับรองมาตรฐานของสถานที่ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้
 (๔) กำหนดจรรยาบรรณการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์
 (๕) กำหนดนโยบายและวิธีปฏิบัติในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบาย
 แผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์
 เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน และประชาชนทั่วไปมีความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการพัฒนา
 และส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

(๖) ศึกษาค้นคว้าและวิจัยปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้
 รวมทั้งวางแผนปฏิบัติแก่หน่วยงานของรัฐและสถานศึกษาของรัฐในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๗) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งของผู้อนุญาตและคณะกรรมการจรรยาบรรณ
 ตามพระราชบัญญัตินี้

(๘) พิจารณารายงานสรุปผลการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์
 ตามมาตรา ๒๒ และมาตรา ๓๐

(๙) จัดทำรายงานสรุปผลและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องาน
 ทางวิทยาศาสตร์ตามพระราชบัญญัตินี้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี

(๑๐) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจ
 หน้าที่ของคณะกรรมการ

๗.๑.๕ กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการประชุมคณะกรรมการ (ร่างมาตรา ๙)

มาตรา ๙ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง
 ของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติ
 หน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

ในการปฏิบัติหน้าที่ ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสียโดยตรง
 หรือโดยอ้อมในเรื่องที่คณะกรรมการพิจารณา ให้ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้นั้นแจ้งให้
 ที่ประชุมทราบ และให้ที่ประชุมพิจารณาว่ากรรมการผู้นั้นสมควรจะอยู่ในที่ประชุมและจะมีมติ
 ในการประชุมเรื่องนั้นได้หรือไม่ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่ง
 ในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่ง
 เป็นเสียงชี้ขาด

๗.๑.๖ กำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณา หรือปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการมอบหมาย และกำหนดให้นำหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการประชุม คณะกรรมการ ตามร่างมาตรา ๙ มาใช้บังคับกับการประชุมคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๑๐)

มาตรา ๑๐ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการ ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

การประชุมคณะอนุกรรมการให้นำมาตรา ๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๗.๑.๗ กำหนดให้การปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการ อาจเชิญบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง ความเห็น หรือคำแนะนำทางวิชาการได้ เมื่อเห็นสมควร (ร่างมาตรา ๑๑)

มาตรา ๑๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการ อาจเชิญบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง ความเห็น หรือคำแนะนำทางวิชาการได้ เมื่อเห็นสมควร และอาจขอความร่วมมือจากบุคคลใดเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงเพื่อตรวจสอบ การดำเนินการหรือกิจกรรมใด ๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อสวัสดิภาพของสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

๗.๑.๘ กำหนดให้มีการจัดตั้งสถาบันพัฒนาการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องาน ทางวิทยาศาสตร์ขึ้นในสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และให้มีหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงาน วิชาการและงานธุรการให้แก่คณะกรรมการและคณะกรรมการจรรยาบรรณ รวมทั้งกำหนด อำนาจหน้าที่ของสถาบัน (ร่างมาตรา ๑๒)

มาตรา ๑๒ ให้จัดตั้งสถาบันพัฒนาการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ขึ้นในสำนักงาน มีหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานวิชาการและงานธุรการให้แก่คณะกรรมการ และคณะกรรมการจรรยาบรรณ รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) สืบวิจัย ศึกษา และวิเคราะห์ทางวิชาการด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการกำหนดเป้าหมาย นโยบาย และจัดทำแผนงาน โครงการ และมาตรการต่าง ๆ เพื่อพัฒนา การดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

(๒) พัฒนาและจัดทำระบบมาตรฐานการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ทุกสาขาให้สอดคล้องกับมาตรฐานอันเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

(๓) ส่งเสริม พัฒนา และกำกับกับการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ และสถานที่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

(๔) จัดทำฐานข้อมูลและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบาย แผนการ ดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ และจรรยาบรรณ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน และประชาชนทั่วไปมีความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ และปฏิบัติ ตามจรรยาบรรณ

(๕) ประสานงานให้ความร่วมมือ และให้คำปรึกษาแก่องค์กรหรือหน่วยงานในประเทศ และต่างประเทศในกิจการที่เกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐานการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

(๖) ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีด้านการวิจัยและการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ รวมทั้งการจัดการฝึกอบรมเกี่ยวกับการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

(๗) จัดทำรายงานเกี่ยวกับผลการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ของหน่วยงานต่าง ๆ เสนอต่อคณะกรรมการเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรี

(๘) ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่คณะกรรมการ หรือเลขาธิการมอบหมาย

๗.๑.๙ กำหนดให้เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติแต่งตั้งผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์คนหนึ่งเป็นผู้บริหารกิจการของสถาบันพัฒนาการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ และปฏิบัติหน้าที่ขึ้นตรงต่อเลขาธิการ (ร่างมาตรา ๑๓)

มาตรา ๑๓ ให้เลขาธิการแต่งตั้งผู้อำนวยการคนหนึ่งเป็นผู้บริหารกิจการของสถาบัน และปฏิบัติหน้าที่ขึ้นตรงต่อเลขาธิการ

๗.๒ หมวด ๒ จรรยาบรรณการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

๗.๒.๑ กำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตการใช้หรือการผลิตสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามจรรยาบรรณที่คณะกรรมการกำหนด (ร่างมาตรา ๑๔)

มาตรา ๑๔ ผู้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามจรรยาบรรณที่คณะกรรมการ กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๗.๒.๒ กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการจรรยาบรรณ และวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการจรรยาบรรณที่คณะกรรมการแต่งตั้ง (ร่างมาตรา ๑๕)

มาตรา ๑๕ ให้มีคณะกรรมการจรรยาบรรณ ประกอบด้วยประธานคนหนึ่ง และกรรมการอีกจำนวนไม่น้อยกว่าหกคน ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ เพื่อพิจารณาวินิจฉัยการกระทำผิดจรรยาบรรณ

ให้ผู้บัญชาการเป็นเลขานุการของคณะกรรมการจรรยาบรรณ

ให้กรรมการจรรยาบรรณที่คณะกรรมการแต่งตั้งตามวรรคหนึ่ง มีวาระการดำรงตำแหน่งสามปี และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๖ วรรคสองและวรรคสาม มาตรา ๗ และมาตรา ๙ มาใช้บังคับแก่การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการประชุมของคณะกรรมการจรรยาบรรณด้วยโดยอนุโลม

การแต่งตั้งคณะกรรมการจรรยาบรรณ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

ร่างพระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๗.๒.๓ กำหนดให้ในกรณีที่มีการกล่าวหาว่ามีการไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ หรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีการไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ ให้คณะกรรมการจรรยาบรรณตรวจสอบข้อเท็จจริงและมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดยกข้อกล่าวหา ในกรณีที่เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาว่าไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ มิได้กระทำผิดตามข้อกล่าวหา หรือลงโทษอย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่ ว่ากล่าวตักเตือน ภาคทัณฑ์ พักใช้ใบอนุญาตมีกำหนดเวลาตามที่เห็นสมควร แต่ไม่เกิน ๒ ปี หรือเพิกถอนใบอนุญาต และกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบข้อเท็จจริงและพิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณดังกล่าว เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด (ร่างมาตรา ๑๖)

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่มีการกล่าวหาว่ามีการไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ หรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีการไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ ให้คณะกรรมการจรรยาบรรณตรวจสอบข้อเท็จจริงและมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ยกข้อกล่าวหา ในกรณีที่เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาว่าไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ มิได้กระทำผิดตามข้อกล่าวหา

(๒) ลงโทษอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ ในกรณีที่เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาว่าไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณได้กระทำผิดจริงตามข้อกล่าวหา

(ก) ว่ากล่าวตักเตือน

(ข) ภาคทัณฑ์

(ค) พักใช้ใบอนุญาตมีกำหนดเวลาตามที่เห็นสมควร แต่ไม่เกินสองปี

(ง) เพิกถอนใบอนุญาต

หลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบข้อเท็จจริงและพิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

๗.๒.๔ กำหนดให้คณะกรรมการจรรยาบรรณมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการจรรยาบรรณเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริง หรือเพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับการกระทำผิดจรรยาบรรณตามที่คณะกรรมการจรรยาบรรณมอบหมายได้ และกำหนดให้นำหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการประชุมของคณะกรรมการตามร่างมาตรา ๙ มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๑๗)

มาตรา ๑๗ คณะกรรมการจรรยาบรรณมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการจรรยาบรรณเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริง หรือเพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับการกระทำผิดจรรยาบรรณตามที่คณะกรรมการจรรยาบรรณมอบหมายได้

การประชุมคณะอนุกรรมการจรรยาบรรณ ให้นำมาตรา ๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๗.๒.๕ กำหนดให้คณะกรรมการจรรยาบรรณและคณะอนุกรรมการจรรยาบรรณ มีอำนาจออกหนังสือเรียกผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการ ผู้กำกับดูแลสถานที่ดำเนินการ ผู้รับใบอนุญาต หรือบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับการไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ มาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารหรือหลักฐานเพื่อประโยชน์แก่การพิจารณาของคณะกรรมการจรรยาบรรณหรือคณะอนุกรรมการจรรยาบรรณ (ร่างมาตรา ๑๘)

มาตรา ๑๘ ให้คณะกรรมการจรรยาบรรณและคณะอนุกรรมการจรรยาบรรณ มีอำนาจออกหนังสือเรียกผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการ ผู้กำกับดูแลสถานที่ดำเนินการ ผู้รับใบอนุญาต หรือบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับการไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ มาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารหรือหลักฐานเพื่อประโยชน์แก่การพิจารณาของคณะกรรมการจรรยาบรรณหรือคณะอนุกรรมการจรรยาบรรณ

๗.๒.๖ กำหนดให้ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์แจ้งคำสั่งคณะกรรมการจรรยาบรรณไปยังผู้ถูกกล่าวหาว่าไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่มิคำสั่ง และให้ผู้ถูกกล่าวหาที่มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งดังกล่าว ทั้งนี้ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด (ร่างมาตรา ๑๙)

มาตรา ๑๙ ให้ผู้อำนวยการแจ้งคำสั่งคณะกรรมการจรรยาบรรณไปยังผู้ถูกกล่าวหาว่าไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มิคำสั่ง

ให้ผู้ถูกกล่าวหาที่มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งดังกล่าว

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

๗.๓ หมวด ๓ การควบคุมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

๗.๓.๑ ส่วนที่ ๑ สถานที่ดำเนินการ

๗.๓.๑.๑ กำหนดให้ผู้ที่ประสงค์จะสร้างหรือใช้อาคาร สิ่งปลูกสร้าง หรือสถานที่ใดเป็นสถานที่ดำเนินการต้องแจ้งต่อเลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด (ร่างมาตรา ๒๐)

มาตรา ๒๐ ผู้ใดประสงค์จะสร้างหรือใช้อาคาร สิ่งปลูกสร้าง หรือสถานที่ใดเป็นสถานที่ดำเนินการต้องแจ้งต่อเลขาธิการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๗.๓.๑.๒ กำหนดหลักเกณฑ์ในการควบคุมมาตรฐานของสถานที่ดำเนินการ
(ร่างมาตรา ๒๑)

มาตรา ๒๑ สถานที่ดำเนินการต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

- (๑) มีที่ตั้ง สภาพแวดล้อม และลักษณะของสถานที่ที่เหมาะสมในการใช้เป็นสถานที่ดำเนินการตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
  - (๒) มีเครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ที่จำเป็นประจำสถานที่ดำเนินการ ซึ่งมีลักษณะและจำนวนตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
  - (๓) มีป้ายชื่อสถานที่ดำเนินการ ป้ายชื่อของผู้กำกับดูแลสถานที่ดำเนินการ และแผนผังแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่ดำเนินการแสดงไว้โดยเปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ดำเนินการนั้น
  - (๔) มีสัตวแพทย์ซึ่งได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ จากสัตวแพทย์สภา และมีประสบการณ์ทางด้านวิทยาศาสตร์สัตวทดลองตามที่คณะกรรมการกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ประจำ ณ สถานที่ดำเนินการอย่างน้อยหนึ่งคน
  - (๕) มีผู้กำกับดูแลประจำ ณ สถานที่ดำเนินการ โดยอาจเป็นบุคคลเดียวกันกับบุคคลตาม (๔) ก็ได้
- การออกกฎกระทรวงตาม (๑) และ (๒) อาจกำหนดให้แตกต่างกันตามชนิดและประเภทของสัตว์ก็ได้

๗.๓.๑.๓ กำหนดให้ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการต้องจัดให้มีคณะกรรมการกำกับดูแลเพื่อทำหน้าที่ในการพิจารณาอนุมัติโครงการ และกำกับดูแลการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ให้สอดคล้องกับจรรยาบรรณการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ทั้งนี้ โดยคุณสมบัติ จำนวนกรรมการ หลักเกณฑ์ และวิธีการในการกำกับดูแลการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด (ร่างมาตรา ๒๒)

มาตรา ๒๒ ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการต้องจัดให้มีคณะกรรมการกำกับดูแลเพื่อทำหน้าที่ในการพิจารณาอนุมัติโครงการ และกำกับดูแลการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ให้สอดคล้องกับจรรยาบรรณ

คุณสมบัติ จำนวนกรรมการ หลักเกณฑ์ และวิธีการในการกำกับดูแลการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้คณะกรรมการกำกับดูแลตามวรรคหนึ่งจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ เสนอให้เลขาธิการทราบเป็นประจำทุกหกเดือนโดยผ่านผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการนั้น ตามแบบที่เลขาธิการกำหนด

๗.๓.๑.๔ กำหนดหน้าที่ของผู้กำกับดูแลสถานที่ดำเนินการ (ร่างมาตรา ๒๓)

มาตรา ๒๓ ผู้กำกับดูแลสถานที่ดำเนินการมีหน้าที่กำกับดูแลให้ผู้ดำเนินการต่อสัตว์
เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ปฏิบัติให้เป็นไปตามจรรยาบรรณ รวมทั้งมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ควบคุมดูแลมิให้มีการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ เกินกว่าชนิดและจำนวน
ที่ระบุไว้ในโครงการที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการกำกับดูแลหรือตามที่ได้แจ้งไว้ตามมาตรา ๓๐

(๒) ดูแลสถานที่ดำเนินการให้สะอาดเรียบร้อย ปลอดภัย และมีลักษณะที่เหมาะสม
แก่การใช้เป็นสถานที่ดำเนินการตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา ๒๑ (๑)
และ (๒)

(๓) จัดทำสถิติการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ และเสนอต่อเลขาธิการโดยผ่าน
คณะกรรมการกำกับดูแลและผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการ ตามแบบและระยะเวลาที่เลขาธิการกำหนด

(๔) ปฏิบัติการอื่นตามที่ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการมอบหมาย

๗.๓.๑.๕ กำหนดเงื่อนไขที่ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการต้องแจ้งเป็นหนังสือ
ให้เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติทราบก่อนการดำเนินการ (ร่างมาตรา ๒๔)

มาตรา ๒๔ ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการต้องแจ้งเป็นหนังสือให้เลขาธิการ
ทราบก่อนการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) การเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ของการดำเนินการของสถานที่ดำเนินการให้แตกต่างไป
จากที่ได้แจ้งไว้

(๒) การตัดแปลงหรือต่อเติมสถานที่ดำเนินการ หรือก่อสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง
เพื่อใช้เป็นสถานที่ดำเนินการขึ้นใหม่

(๓) การเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมชนิดของสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ตามที่ได้รับ
อนุมัติจากคณะกรรมการกำกับดูแลหรือตามที่ได้แจ้งไว้ตามมาตรา ๓๐

(๔) การเปลี่ยนผู้กำกับดูแลสถานที่ดำเนินการหรือสัตวแพทย์ประจำสถานที่ดำเนินการ

(๕) การเปลี่ยนชื่อสถานที่ดำเนินการ

(๖) การย้ายสถานที่ดำเนินการ เว้นแต่กรณีเหตุสุดวิสัย

(๗) การเลิกใช้อาคาร สิ่งปลูกสร้าง หรือสถานที่ใดเป็นสถานที่ดำเนินการ

หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาในการแจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่
คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๗.๓.๑.๖ กำหนดให้ก่อนเลิกใช้อาคาร สิ่งปลูกสร้าง หรือสถานที่ใดเป็นสถานที่ดำเนินการ ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการต้องปฏิบัติตามการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด และในกรณีที่ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดดังกล่าว ให้เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติมีอำนาจสั่งให้ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดไว้ได้ (ร่างมาตรา ๒๕)

มาตรา ๒๕ ก่อนเลิกใช้อาคาร สิ่งปลูกสร้าง หรือสถานที่ใดเป็นสถานที่ดำเนินการ ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการต้องปฏิบัติตามการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การออกประกาศตามวรรคหนึ่ง อาจกำหนดให้แตกต่างกันตามชนิดและประเภทของสัตว์ก็ได้

ในกรณีที่ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้เลขาธิการมีอำนาจสั่งให้ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดไว้ได้

๗.๓.๒ ส่วนที่ ๒ การดำเนินการต่อสัตว์และซากของสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

๗.๓.๒.๑ กำหนดให้ผู้ใช้หรือผลิตสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ไม่ว่าในหรือนอกสถานที่ดำเนินการ ต้องได้รับใบอนุญาตการใช้หรือการผลิตสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์จากเลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ หรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมาย เว้นแต่กรณีทีบุคคลดังกล่าวเป็นนักเรียน นิสิต นักศึกษา หรือผู้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยง การใช้ หรือการผลิตสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ตามหลักสูตรที่สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่จัดการฝึกอบรมกำหนด หรือผู้ช่วยผู้ใช้หรือผู้ผลิตสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ซึ่งดำเนินการภายใต้การควบคุมของผู้รับใบอนุญาต (ร่างมาตรา ๒๖)

มาตรา ๒๖ ผู้ใดจะใช้หรือผลิตสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ไม่ว่าในหรือนอกสถานที่ดำเนินการ ต้องได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต

คุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาต การขอรับใบอนุญาต และการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่บุคคล ดังต่อไปนี้

(๑) นักเรียน นิสิต นักศึกษา หรือผู้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยง การใช้ หรือการผลิตสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ตามหลักสูตรที่สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่จัดการฝึกอบรมกำหนด

(๒) ผู้ช่วยผู้ใช้หรือผู้ผลิตสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ซึ่งดำเนินการภายใต้การควบคุมของผู้รับใบอนุญาต

๗.๓.๒.๒ กำหนดให้ใบอนุญาตการใช้หรือการผลิตสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ตามร่างมาตรา ๒๖ มีอายุ ๔ ปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต และให้การขอต่ออายุใบอนุญาตและการอนุญาต เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง (ร่างมาตรา ๒๗)

มาตรา ๒๗ ใบอนุญาตตามมาตรา ๒๖ ให้มีอายุสี่ปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต การขอต่ออายุใบอนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

๗.๓.๒.๓ กำหนดให้ในกรณีที่ใบอนุญาตการใช้หรือการผลิตสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์สูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ ให้ผู้รับใบอนุญาตแจ้งต่อผู้อนุญาต และขอรับใบแทนใบอนุญาตภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้ทราบถึงกรณีดังกล่าว (ร่างมาตรา ๒๘)

มาตรา ๒๘ ในกรณีที่ใบอนุญาตสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ ให้ผู้รับใบอนุญาตแจ้งต่อผู้อนุญาต และขอรับใบแทนใบอนุญาตภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ทราบถึงกรณีดังกล่าว

๗.๓.๒.๔ กำหนดให้ในกรณีที่ผู้อนุญาตมีคำสั่งไม่ออกใบอนุญาตการใช้หรือการผลิตสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ตามร่างมาตรา ๒๖ ไม่ต่ออายุใบอนุญาตตามร่างมาตรา ๒๗ หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาตตามร่างมาตรา ๒๘ ผู้ยื่นคำขอมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง และให้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการเป็นที่สุด (ร่างมาตรา ๒๙)

มาตรา ๒๙ ในกรณีที่ผู้อนุญาตมีคำสั่งไม่ออกใบอนุญาตตามมาตรา ๒๖ ไม่ต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา ๒๗ หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาตตามมาตรา ๒๘ ผู้ยื่นคำขอมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

๗.๓.๒.๕ กำหนดให้การดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ที่มีลักษณะเป็นการพัฒนาสายพันธุ์ การสืบสายพันธุ์ การเพาะขยายพันธุ์ การศึกษาเซลล์ต้นกำเนิด การตัดแปลงพันธุกรรม และการโคลนนิ่ง ต้องดำเนินการโดยผู้รับใบอนุญาต และต้องแจ้งการดำเนินการต่อเลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ รวมทั้งปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด (ร่างมาตรา ๓๐)

มาตรา ๓๐ การดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ในกรณีดังต่อไปนี้ ต้องดำเนินการโดยผู้รับใบอนุญาต และต้องแจ้งการดำเนินการต่อเลขาธิการ รวมทั้งปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

- (๑) การพัฒนาสายพันธุ์
- (๒) การสืบสายพันธุ์
- (๓) การเพาะขยายพันธุ์
- (๔) การศึกษาเซลล์ต้นกำเนิด
- (๕) การตัดแปลงพันธุกรรม

ร่างพระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

(๖) การโคลนนิ่ง

ผู้ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ต้องรายงานสรุปผลการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ให้เลขาธิการทราบทุกหกเดือนโดยผ่านคณะกรรมการกำกับดูแลและผู้กำกับดูแลสถานที่ดำเนินการ ตามแบบที่เลขาธิการกำหนด

ให้เลขาธิการกำหนดวิธีการและมาตรการที่เหมาะสม เพื่อป้องกันมิให้เอกสารข้อมูล หรือรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามวรรคหนึ่งถูกเผยแพร่สู่บุคคลอื่นใด และต้องใช้เอกสารหรือข้อมูลนั้นเพียงเพื่อวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้เท่านั้น

๗.๓.๒.๖ กำหนดให้ผู้ขาย เสนอขาย มีไว้เพื่อขาย นำเข้า ส่งออก หรือนำผ่านซึ่งสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ต้องแจ้งการดำเนินการต่อเลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด (ร่างมาตรา ๓๑)

มาตรา ๓๑ การดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ในกรณีดังต่อไปนี้ ผู้ดำเนินการต้องแจ้งต่อเลขาธิการ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

- (๑) การขาย เสนอขาย หรือมีไว้เพื่อขาย
- (๒) การนำเข้า ส่งออก หรือนำผ่าน

๗.๓.๒.๗ กำหนดให้การดำเนินการต่อสัตว์และซากของสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ในกรณีการขนส่งหรือเคลื่อนย้ายสัตว์ การทำให้สัตว์ตายอย่างสงบ และการจัดการกับซากของสัตว์ เป็นไปตามระเบียบที่เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติกำหนด (ร่างมาตรา ๓๒)

มาตรา ๓๒ การดำเนินการต่อสัตว์และซากของสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ในกรณีดังต่อไปนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่เลขาธิการกำหนด

- (๑) การขนส่งหรือเคลื่อนย้ายสัตว์
- (๒) การทำให้สัตว์ตายอย่างสงบ
- (๓) การจัดการกับซากของสัตว์

๗.๔ หมวด ๔ พนักงานเจ้าหน้าที่

๗.๔.๑ กำหนดอำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๓๓)

มาตรา ๓๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (๑) เข้าไปในสถานที่ดำเนินการหรือสถานที่ที่ใช้ในการเลี้ยง การผลิต หรือการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบการดำเนินการ เอกสารหลักฐานหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการกระทำใดที่อาจเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่กำหนดในใบอนุญาต

(๒) คันสถานที่หรือยานพาหนะใด ๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งมีอำนาจยึดหรืออายัดเอกสารหรือหลักฐาน สัตว์ หรือวัตถุใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบหรือดำเนินคดี

(๓) มีหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหรือวัตถุใดมาเพื่อประกอบการพิจารณา

การใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม (๑) (๒) และ (๓) จะต้องเป็นการกระทำต่อผู้ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่องที่กำลังดำเนินการตรวจสอบ และต้องได้รับความเห็นชอบจากเลขาธิการก่อน และในกรณีตาม (๓) พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องกำหนดระยะเวลาอันสมควรที่จะให้ผู้นั้นสามารถปฏิบัติตามคำสั่งได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่เลขาธิการกำหนด

ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องไม่กระทำการอันมีลักษณะเป็นการข่มขู่หรือเป็นการตรวจค้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และในกรณีตาม (๒) ถ้ามีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากเน้นซ้ำกว่าจะเอาหมายค้นมาได้ และเอกสารหรือหลักฐาน สัตว์ หรือวัตถุดังกล่าวจะถูกยักย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนสภาพไปจากเดิม ก็ให้ดำเนินการค้นและยึดหรืออายัดเอกสารหรือหลักฐาน สัตว์ หรือวัตถุที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดได้ โดยไม่ต้องมีหมายค้น

๗.๔.๒ กำหนดให้ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร (ร่างมาตรา ๓๔)

มาตรา ๓๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

๗.๔.๓ กำหนดให้ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวแก่บุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง และต้องจัดทำรายงานเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่มีการปฏิบัติหน้าที่นั้น (ร่างมาตรา ๓๕)

มาตรา ๓๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวแก่บุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องจัดทำรายงานเสนอต่อเลขาธิการภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มีการปฏิบัติหน้าที่นั้น

๗.๔.๔ กำหนดให้ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา (ร่างมาตรา ๓๖)

มาตรา ๓๖ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

๗.๔.๕ กำหนดให้ในกรณีที่มีการยึดหรืออายัดสัตว์ที่อาจใช้เป็นหลักฐานในการตรวจสอบหรือดำเนินคดีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจมอบหมายให้ผู้เป็นเจ้าของสัตว์หรือผู้อื่นรับผิดชอบดูแลสัตว์นั้น จนกว่าจะสิ้นสุดการพิจารณาคดี และในการดูแลสัตว์นั้นให้กระทำตามความเหมาะสมและความจำเป็น หากจำต้องทำให้สัตว์นั้นตาย ให้ผู้รับใบอนุญาตหรือบุคคลซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของสัตวแพทย์ซึ่งได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์เป็นผู้ทำให้สัตว์นั้นตายอย่างสงบ (ร่างมาตรา ๓๗)

มาตรา ๓๗ ในกรณีที่มีการยึดหรืออายัดสัตว์ที่อาจใช้เป็นหลักฐานในการตรวจสอบหรือดำเนินคดีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจมอบหมายให้ผู้เป็นเจ้าของสัตว์หรือผู้อื่นรับผิดชอบดูแลสัตว์นั้น จนกว่าจะสิ้นสุดการพิจารณาคดี ในการดูแลสัตว์นั้นให้กระทำตามความเหมาะสมและความจำเป็น หากจำต้องทำให้สัตว์นั้นตาย ให้ผู้รับใบอนุญาตหรือบุคคลซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของสัตวแพทย์ซึ่งได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์เป็นผู้ทำให้สัตว์นั้นตายอย่างสงบ

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้เป็นเจ้าของสัตว์รับผิดชอบค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจนสิ้นสุดการพิจารณาคดี

๗.๕ หมวด ๕ มาตรการทางปกครอง

๗.๕.๑ กำหนดให้เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติมีอำนาจสั่งให้ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เมื่อปรากฏว่าผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการไม่ปฏิบัติตามในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ไม่จัดให้มีคณะกรรมการกำกับดูแลเพื่อทำหน้าที่ในการพิจารณาอนุมัติโครงการและกำกับดูแลการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ให้สอดคล้องกับจรรยาบรรณการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ตามร่างมาตรา ๒๒

(๒) ไม่ปฏิบัติตามการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด ก่อนเลิกใช้อาคารสิ่งปลูกสร้างหรือสถานที่ใดเป็นสถานที่ดำเนินการตามร่างมาตรา ๒๕

(๓) สถานที่ดำเนินการไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ในการควบคุมมาตรฐานของสถานที่ดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๒๑ หรือกฎกระทรวงที่ออกตามความในร่างมาตรา ๒๑ (๑) และ (๒) หรือ

(๔) ผู้กำกับดูแลสถานที่ดำเนินการไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๒๓

กำหนดให้ในกรณีที่ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเลขาธิการดังกล่าว โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้เลขาธิการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ระงับการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ภายในสถานที่ดำเนินการดังกล่าวจนกว่าจะมีการแก้ไขปรับปรุงหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (ร่างมาตรา ๓๘)

มาตรา ๓๘ ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๒๒ หรือมาตรา ๒๕ หรือสถานที่ดำเนินการไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน มาตรา ๒๑ หรือกฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา ๒๑ (๑) และ (๒) หรือผู้กำกับดูแลสถานที่ ดำเนินการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๓ ให้เลขาธิการมีอำนาจสั่งให้ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ในกรณีที่ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเลขาธิการ ตามวรรคหนึ่งโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้เลขาธิการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ ระงับการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ภายในสถานที่ดำเนินการดังกล่าวจนกว่าจะมี การแก้ไขปรับปรุงหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

๗.๕.๒ กำหนดให้ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตไม่แจ้งการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องาน ทางวิทยาศาสตร์ ที่มีลักษณะเป็นการพัฒนาสายพันธุ์ การสืบสายพันธุ์ การเพาะขยายพันธุ์ การศึกษาเซลล์ต้นกำเนิด การดัดแปลงพันธุกรรม และการโคลนนิ่ง ต่อเลขาธิการคณะกรรมการ วิจัยแห่งชาติ ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด และไม่รายงาน สรุปลผลการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ให้เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ทราบทุก ๖ เดือน โดยผ่านคณะกรรมการกำกับดูแลและผู้กำกับดูแลสถานที่ดำเนินการ ตามแบบ ที่เลขาธิการกำหนดตามร่างมาตรา ๓๐ ให้เลขาธิการมีอำนาจสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตดังกล่าว แก้ไขปรับปรุง หรือปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้

ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเลขาธิการดังกล่าว โดยไม่มี เหตุอันสมควร ให้เลขาธิการมีอำนาจสั่งให้ระงับการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ จนกว่าจะมีการแก้ไขปรับปรุงหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ (ร่างมาตรา ๓๙)

มาตรา ๓๙ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๐ ให้เลขาธิการมีอำนาจ สั่งให้ผู้รับใบอนุญาตดังกล่าวแก้ไขปรับปรุงหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่กำหนดไว้

ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเลขาธิการตามวรรคหนึ่งโดยไม่มี เหตุอันสมควร ให้เลขาธิการมีอำนาจสั่งให้ระงับการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์จนกว่า จะมีการแก้ไขปรับปรุงหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้

๗.๖ หมวด ๖ บทกำหนดโทษ

๗.๖.๑ กำหนดให้ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกของคณะกรรมการจรรยาบรรณ ที่ออกตามร่างมาตรา ๑๘ หรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามร่างมาตรา ๓๔ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท (ร่างมาตรา ๔๐)

มาตรา ๔๐ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกของคณะกรรมการจรรยาบรรณที่ออก ตามมาตรา ๑๘ หรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๓๔ ต้องระวางโทษปรับ ไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

๗.๖.๒ กำหนดให้ผู้ที่สร้างหรือใช้อาคาร สิ่งปลูกสร้าง หรือสถานที่ใด เป็นสถานที่ดำเนินการโดยไม่แจ้งต่อเลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติตามร่างมาตรา ๒๐ หรือผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการที่ไม่แจ้งเป็นหนังสือให้เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ทราบก่อนการดำเนินการตามเงื่อนไขที่ร่างมาตรา ๒๔ กำหนด ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท (ร่างมาตรา ๔๑)

มาตรา ๔๑ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๐ หรือมาตรา ๒๔ ต้องระวางโทษปรับ ไม่เกินห้าหมื่นบาท

๗.๖.๓ กำหนดให้ผู้ใช้หรือผลิตสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ไม่ว่าในหรือนอกสถานที่ที่ดำเนินการโดยไม่มีใบอนุญาตตามร่างมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๔๒)

มาตรา ๔๒ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๗.๖.๔ กำหนดให้ผู้ขาย เสนอขาย มีไว้เพื่อขาย นำเข้า ส่งออก หรือนำผ่าน ซึ่งสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์โดยมิได้แจ้งการดำเนินการดังกล่าวต่อเลขาธิการคณะกรรมการ วิจัยแห่งชาติ และมีได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด ตามร่างมาตรา ๓๑ หรือไม่ดำเนินการต่อสัตว์และซากของสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ได้แก่ การขนส่งหรือเคลื่อนย้ายสัตว์ และการทำให้สัตว์ตายอย่างสงบ โดยไม่เป็นไปตามระเบียบ ที่เลขาธิการกำหนด ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท (ร่างมาตรา ๔๓)

มาตรา ๔๓ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๑ หรือมาตรา ๓๒ (๑) หรือ (๒) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

๗.๖.๕ กำหนดให้ผู้ที่จัดการกับซากของสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ที่ไม่เป็นไปตามระเบียบที่เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติกำหนด ต้องระวางโทษปรับ ไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท (ร่างมาตรา ๔๔)

มาตรา ๔๔ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๒ (๓) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

๗.๖.๖ กำหนดให้ผู้ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเลขาธิการคณะกรรมการ วิจัยแห่งชาติ ที่กำหนดให้ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดตามร่างมาตรา ๒๕ วรรคสาม หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรการ ทางปกครองตามร่างมาตรา ๓๘ วรรคสอง หรือร่างมาตรา ๓๙ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับ ไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท (ร่างมาตรา ๔๕)

มาตรา ๔๕ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเลขาธิการตามมาตรา ๒๕ วรรคสาม มาตรา ๓๘ วรรคสอง หรือมาตรา ๓๙ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองแสนบาท

๗.๖.๒ กำหนดให้ผู้ที่สร้างหรือใช้อาคาร สิ่งปลูกสร้าง หรือสถานที่ใด เป็นสถานที่ดำเนินการโดยไม่แจ้งต่อเลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติตามร่างมาตรา ๒๐ หรือผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการที่ไม่แจ้งเป็นหนังสือให้เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ทราบก่อนการดำเนินการตามเงื่อนไขที่ร่างมาตรา ๒๔ กำหนด ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท (ร่างมาตรา ๔๑)

มาตรา ๔๑ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๐ หรือมาตรา ๒๔ ต้องระวางโทษปรับ ไม่เกินห้าหมื่นบาท

๗.๖.๓ กำหนดให้ผู้ใช้หรือผลิตสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ไม่ว่าในหรือ นอกสถานที่ที่ดำเนินการโดยไม่มีใบอนุญาตตามร่างมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๔๒)

มาตรา ๔๒ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๗.๖.๔ กำหนดให้ผู้ชาย เสนอขาย มีไว้เพื่อขาย นำเข้า ส่งออก หรือนำผ่าน ซึ่งสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์โดยมิได้แจ้งการดำเนินการดังกล่าวต่อเลขาธิการคณะกรรมการ วิจัยแห่งชาติ และมีได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด ตามร่างมาตรา ๓๑ หรือไม่ดำเนินการต่อสัตว์และซากของสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ได้แก่ การขนส่งหรือเคลื่อนย้ายสัตว์ และการทำให้สัตว์ตายอย่างสงบ โดยไม่เป็นไปตามระเบียบ ที่เลขาธิการกำหนด ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท (ร่างมาตรา ๔๓)

มาตรา ๔๓ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๑ หรือมาตรา ๓๒ (๑) หรือ (๒) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

๗.๖.๕ กำหนดให้ผู้ที่จัดการกับซากของสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ที่ไม่เป็นไปตามระเบียบที่เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติกำหนด ต้องระวางโทษปรับ ไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท (ร่างมาตรา ๔๔)

มาตรา ๔๔ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๒ (๓) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

๗.๖.๖ กำหนดให้ผู้ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเลขาธิการคณะกรรมการ วิจัยแห่งชาติ ที่กำหนดให้ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดตามร่างมาตรา ๒๕ วรรคสาม หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรการ ทางปกครองตามร่างมาตรา ๓๘ วรรคสอง หรือร่างมาตรา ๓๙ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับ ไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท (ร่างมาตรา ๔๕)

มาตรา ๔๕ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเลขาธิการตามมาตรา ๒๕ วรรคสาม มาตรา ๓๘ วรรคสอง หรือมาตรา ๓๙ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองแสนบาท

๗.๖.๗ กำหนดให้บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติมีอำนาจเปรียบเทียบได้ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด และเมื่อผู้กระทำความผิดได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีเล็กน้อย ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ร่างมาตรา ๔๖)

มาตรา ๔๖ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เลขาธิการมีอำนาจเปรียบเทียบได้ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

เมื่อผู้กระทำความผิดได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีเล็กน้อยตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๗.๗ บทเฉพาะกาล (ร่างมาตรา ๔๗ ร่างมาตรา ๔๘ ร่างมาตรา ๔๙ ร่างมาตรา ๕๐ และร่างมาตรา ๕๑)

มาตรา ๔๗ ในวาระเริ่มแรก ให้เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งกรรมการและเลขานุการในคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์และคณะกรรมการจรรยาบรรณการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ และให้สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติดำเนินงานในหน้าที่ของสถาบันพัฒนาการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ไปก่อนจนกว่าจะได้มีการจัดตั้งสถาบันตามมาตรา ๑๒ และมีการแต่งตั้งผู้อำนวยการตามมาตรา ๑๓ ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๔๘ ในระหว่างที่ยังไม่มีจรรยาบรรณตามมาตรา ๑๔ ให้ผู้รับใบอนุญาตปฏิบัติตามจรรยาบรรณการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ที่สภาวิจัยแห่งชาติประกาศกำหนด

มาตรา ๔๙ ผู้ใดใช้อาคาร สิ่งปลูกสร้าง หรือสถานที่ใดเป็นสถานที่ดำเนินการอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ดำเนินการแจ้งต่อเลขาธิการตามมาตรา ๒๐ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๕๐ ผู้ใดใช้หรือผลิตสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และเมื่อยื่นคำขอแล้ว ให้ดำเนินการต่อไปได้จนกว่าจะได้รับแจ้งคำสั่งไม่ออกใบอนุญาตจากผู้อนุญาต

มาตรา ๕๑ ผู้ใดดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๐ หรือมาตรา ๓๑ อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้แจ้งการดำเนินการต่อเลขาธิการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๐ หรือมาตรา ๓๑ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

๗.๘ อัตราค่าธรรมเนียม

อัตราค่าธรรมเนียม

(๑) ใบอนุญาตการใช้สัตว์ เพื่องานทางวิทยาศาสตร์	ฉบับละ	๒,๐๐๐	บาท
(๒) ใบอนุญาตการผลิตสัตว์ เพื่องานทางวิทยาศาสตร์	ฉบับละ	๒,๐๐๐	บาท
(๓) ใบแทนใบอนุญาต	ฉบับละ	๕๐๐	บาท
(๔) การต่ออายุใบอนุญาต	ครั้งละเท่ากับค่าธรรมเนียมใบอนุญาต		

ส่วนที่ ๒

ข้อมูลประกอบการพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์
พ.ศ. ....

คำชี้แจงความจำเป็นในการตรากฎหมาย*

๑. ชื่อร่าง พระราชบัญญัติสัตว์เพื่อนงานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ....

๒. หน่วยงาน สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

๓. เหตุผลและความจำเป็น

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เป็นหน่วยงานกลางทางการวิจัยของประเทศที่ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการวิจัยของประเทศ ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยของประเทศให้ได้มาตรฐาน เพื่อให้มีการวิจัยที่มีคุณภาพและปริมาณที่เป็นที่ยอมรับของสากล มีผลงานที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทั้งเพื่อการสร้างองค์ความรู้ใหม่ และนำไปใช้เพื่อการแก้ปัญหาและพัฒนาประเทศ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและสัตว์เลี้ยง โดยไม่มีผลเสียต่อผู้นำผลงานไปใช้ประโยชน์ และในกระบวนการและขั้นตอนการวิจัยต้องไม่ทำให้เกิดผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม ชุมชน และสังคม

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติประกาศให้มี “จรรยาบรรณการใช้สัตว์ สภาวิจัยแห่งชาติ” ตั้งแต่ปี ๒๕๔๒ เป็นต้นมา เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้ใช้สัตว์ในงานทางวิทยาศาสตร์ โดยยึดหลักจรรยาบรรณ คำนึงถึงชีวิตของสัตว์ ไม่นำสัตว์มาใช้ในงานทางวิทยาศาสตร์โดยไม่มีเหตุผลจำเป็น เมื่อต้องนำสัตว์มาใช้ ต้องเลี้ยงและดูแลสัตว์ให้สัตว์ได้รับการเลี้ยงดูให้อยู่ดี กินดี มีสุขภาพดีเหมาะสมตามชนิดของสัตว์ ไม่ทำให้สัตว์ต้องเครียด เจ็บปวด ทรมาน เมื่อต้องทำให้สัตว์ตายต้องจัดการให้สัตว์ตายอย่างสงบ และมีการกำจัดซากสัตว์และของเสียจากการใช้สัตว์โดยไม่ทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม หรือมีผลกระทบต่อสุขภาพของคนและสัตว์

เป็นที่ยอมรับโดยสากลว่า การเลี้ยงและการใช้สัตว์เพื่อนงานทางวิทยาศาสตร์ อันได้แก่ งานวิจัย งานทดสอบ งานผลิตชีววัตถุ งานสอนหรืองานทดลองที่กระทำต่อสัตว์ รวมถึงการตัดแปลงพันธุกรรมสัตว์ การทำสำเนาสัตว์ และการสืบสายพันธุ์เพาะขยายพันธุ์สัตว์เพื่อใช้ในงานทางวิทยาศาสตร์นั้น เป็นสิ่งจำเป็น เพื่อการสร้างองค์ความรู้ใหม่ การฝึกทักษะ และเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนและสัตว์ แต่เมื่อจำเป็นต้องนำสัตว์มาเลี้ยงและใช้ฯ แล้ว การเลี้ยงและใช้สัตว์ฯ นั้นจะต้องดำเนินการโดยยึดหลักคุณธรรม หลักจรรยาบรรณ คำนึงถึงสิทธิและสวัสดิภาพสัตว์ ไม่นำสัตว์มาใช้ในงานทางวิทยาศาสตร์โดยไม่มีเหตุผลจำเป็น

ทั้งนี้ หากนำสัตว์มาเลี้ยงและใช้ในงานทางวิทยาศาสตร์ โดยไม่มีการจัดการเลี้ยงและใช้สัตว์ให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ แล้วนอกจากจะเป็นผลเสียต่อสุขภาพของสัตว์แล้ว อาจทำให้สัตว์ต้องเจ็บปวด ทรมาน หรือพิการได้ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความแม่นยำของผลงานและคุณภาพของผลผลิต เกิดการระบาดของเชื้อโรค การแพร่กระจายของมลพิษ สารพิษ เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ และเกิดผลกระทบต่อการค้าระหว่างประเทศ และจากการที่วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

---

* ที่มา: สำนักงานมาตรฐานการเลี้ยงและการใช้สัตว์เพื่อนงานทางวิทยาศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
วันพุธที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.

มีความก้าวหน้าไปมาก มีการพัฒนาเทคโนโลยีการตัดแต่งสารพันธุกรรมของสัตว์ การทำสำเนาพันธุ์สัตว์ เป็นต้น เทคโนโลยีเหล่านี้เป็นที่ยอมรับว่ามีประโยชน์มาก แต่ขณะเดียวกันหากมีการนำมาใช้โดยไม่ระมัดระวัง ควบคุมให้ดี อาจเกิดผลเสียต่อชีวิตของมนุษย์ สัตว์ และสิ่งแวดล้อมได้ โดยที่เทคโนโลยีเหล่านี้ อาจทำให้สัตว์ที่เกิดขึ้นใหม่มีลักษณะพิการ เป็นโรคร้ายแรง หรือได้รับความทุกข์ทรมาน หรือมีพฤติกรรมที่แปรเปลี่ยนเป็นอันตรายต่อสังคมคนและสัตว์ และสิ่งแวดล้อมได้ ด้วยเหตุนี้ ประเทศต่าง ๆ แทบทุกประเทศที่มีการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ต่างได้ตรากฎหมาย หรือมีกฎระเบียบที่จะกำกับดูแลการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ภายในประเทศของตน ขึ้นมาโดยทั่วกัน บางประเทศได้มีกฎหมายเพื่อการกำกับนี้มานานเกือบสองร้อยปีแล้ว

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องกำกับดูแลการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ในประเทศไทย ให้สอดคล้องกับจรรยาบรรณการใช้สัตว์ โดยตราเป็นกฎหมายขึ้น เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการของประเทศ และให้ได้ผลผลิตที่แข่งขันได้กับนานาชาติ เพื่อการส่งเสริมนักวิจัย นักวิทยาศาสตร์ให้มีผลงานเป็นที่ยอมรับของสากล และเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งรวมถึงความปลอดภัยของชีวิตมนุษย์และสัตว์ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๔. วัตถุประสงค์และเป้าหมายภารกิจ

๔.๑ วัตถุประสงค์และเป้าหมายภารกิจ

(๑) เพื่อให้ผู้ที่เลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิจัย งานทดสอบ งานผลิตชีววัตถุ งานสอน และงานสืบสายพันธุ์และผลิตสัตว์เพื่อบริการงานทางวิทยาศาสตร์ มีการปฏิบัติต่อสัตว์ โดยคำนึงถึงหลักคุณธรรม จริยธรรม หลักศาสนา และหลักการทางวิชาการ

(๒) เพื่อกำกับดูแลให้การเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ให้เป็นไปตามหลักคุณธรรม จริยธรรม หลักศาสนา ตามกรอบจรรยาบรรณการใช้สัตว์สากล ให้สัตว์ได้มีสวัสดิภาพที่ดี ได้อยู่ดี กินดี มีสุขภาพดี ไม่เครียด ไม่ติดเชื้ ไม่เจ็บปวด หรือทุกข์ทรมาน

(๓) เพื่อกำกับดูแลให้การเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ให้ได้มาตรฐานสากล เพื่อให้ผลงานจากการใช้สัตว์ในงานงานวิจัย งานทดสอบ งานผลิตชีววัตถุ งานสอน มีความถูกต้อง แม่นยำ เป็นที่ยอมรับและสามารถแข่งขันได้กับสากล สามารถนำไปใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและสัตว์เลี้ยงได้อย่างปลอดภัย

(๔) เพื่อป้องกันการระบาดของเชื้อโรค การแพร่กระจายของสารเคมี สารพิษ สารก่อมะเร็ง ที่นำมาใช้กับสัตว์ และของเสียต่างๆที่เกิดขึ้นจากการเลี้ยงและใช้สัตว์ ไม่ให้แพร่กระจายไปสู่คน ชุมชน และสิ่งแวดล้อมภายนอก

(๕) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้การพัฒนางานเลี้ยงและใช้สัตว์ฯ ของประเทศเป็นไปตามมาตรฐานสากล อย่างยั่งยืน

(๖) กำกับดูแลการเคลื่อนย้ายสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ภายในประเทศ การนำเข้า นำออกสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ จากราชอาณาจักร การเก็บรักษาและการกำจัดซากสัตว์ ไม่ให้มีการนำสัตว์ที่ไม่สมควรนำเข้าสู่ประเทศ และไม่ให้เกิดการแพร่กระจายของเชื้อโรคสู่สังคม

(๗) เพื่อกำกับดูแลการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่จะนำมาใช้กับสัตว์ให้เหมาะสมสอดคล้องกับคุณธรรม และจริยธรรม

(๘) เพื่อป้องกันไม่ให้นักวิจัยจากต่างประเทศที่หลบเลี่ยงการปฏิบัติตามหลักสากล หรือตามกฎหมายของประเทศต่าง ๆ เข้ามาใช้ประเทศไทยเป็นสถานที่ปฏิบัติงานกับสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

(๙) เพื่อให้ประเทศไทยเป็นที่ยอมรับทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๔.๒ ความจำเป็นที่ต้องทำภารกิจ

ประเทศไทยมีความจำเป็นต้องนำสัตว์มาใช้เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ทั้งงานวิจัย งานทดสอบ งานผลิตชีววัตถุ และงานสอน ทั้งเพื่อการสร้างองค์ความรู้ใหม่ การวิจัยและพัฒนาเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ยา สมุนไพร อาหาร อาหารเสริม เพื่อการผลิตขึ้นใช้เองในประเทศและการส่งออกเป็นรายได้ และการผลิตวัคซีนทั้งของคนและสัตว์ขึ้นใช้เองในประเทศ เพื่อป้องกันโรคทั้งโรคท้องถิ่น และโรคอุบัติใหม่ ซึ่งมีเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ในการนำสัตว์มาเลี้ยงและใช้เพื่องานทางวิทยาศาสตร์เหล่านี้ ในประเทศไทย ยังไม่มีผู้ใดตระหนักถึงคุณค่าของชีวิตสัตว์ ความรู้สึกเจ็บปวดทรมานของสัตว์ เป็นผลให้การดำเนินงานแต่ละครั้ง ไม่ได้คำนึงถึงว่าจะสูญเสียชีวิตสัตว์ไปโดยเปล่าประโยชน์หรือไม่ หรือหากมีวิธีการอื่นที่ไม่ต้องใช้สัตว์แล้วแต่ก็ยังจะใช้สัตว์อยู่ โดยมีเหตุผลเพียงแค่ว่าความสะดวกของตนเท่านั้น หรือแม้กระทั่งการนำสัตว์มาใช้ก็ไม่ได้ใส่ใจที่จะเลี้ยงสัตว์ให้สัตว์ได้อยู่ดี กินดี มีสุขภาพดี ไม่เครียด ไม่เจ็บปวด ทรมาน ซึ่งนอกจากจะมีผลให้สัตว์ต้องทนทุกข์ทรมานแล้ว ยังทำให้ผลงานที่ได้รับนั้น ไม่ถูกต้อง แม่นยำ ไม่สามารถนำไปใช้ได้ ซึ่งทำให้สัตว์ต้องสูญเสียชีวิตไปโดยเปล่าประโยชน์

นอกจากนี้ การนำสัตว์มาใช้ในงานทางวิทยาศาสตร์นั้น อาจมีการปลดปล่อยหรือเกิดการแพร่กระจายของสารพิษ สารเคมี สารก่อมะเร็งต่าง ๆ ไปสู่สภาพแวดล้อมได้ หากไม่มีการระมัดระวังควบคุมโดยเคร่งครัด และในบางกรณีที่มีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ทำให้เกิดสัตว์สายพันธุ์ใหม่ ๆ ขึ้น นั้น หากไม่มีการควบคุมกำกับดูแลอย่างใกล้ชิดแล้ว อาจจะทำให้เกิดผลเสียต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมได้ โดยคาดไม่ถึง นอกจากนี้ ในการนำสัตว์มาใช้เพื่องานทางวิทยาศาสตร์นั้นเพื่อความถูกต้องแม่นยำของผลงานจำเป็นต้องมีการสืบสายพันธุ์ เพาะขยายพันธุ์สัตว์เพื่อให้ได้สัตว์ที่มีพันธุกรรมคงที่ ในหลาย ๆ กรณี จึงจำเป็นต้องมีการนำสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์เข้ามาจากต่างประเทศซึ่งมีการเพาะขยายพันธุ์และผลิตสัตว์ที่มีคุณภาพพันธุกรรมให้บริการได้สอดคล้องกับความต้องการของนักวิจัยได้โดยสะดวก สิ่งสำคัญที่จะต้องคำนึงถึงคือการควบคุมการนำเข้า ส่งออก หรือการเคลื่อนย้ายสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์จึงเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการเพื่อที่จะได้มีข้อมูลที่สามารถติดตามได้ และป้องกันไม่ให้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ หลุดออกไปปนเปื้อนกับสัตว์ในธรรมชาติ อันจะทำให้เป็นผลเสียต่อระบบนิเวศวิทยาได้

การควบคุมกำกับดูแลการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์นี้ ยังเป็นการช่วยพัฒนาและยกระดับการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ให้มีการพัฒนาไปสู่มาตรฐานสากล อันจะทำให้ผลงานจากการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ต่าง ๆ อาทิเช่น เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ยา สมุนไพร อาหาร อาหารเสริม วัคซีน ฯลฯ มีความถูกต้องแม่นยำเป็นที่ยอมรับของสากล และยังช่วย

ป้องกันไม่ให้ประเทศคู่ค้าในเวทีการค้าโลกยกเอาประเด็นเรื่องการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์โดยไม่ได้มาตรฐาน การไม่มีกฎหมายกำกับดูแลการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์นี้ มาเป็นสาเหตุเพื่อการต่อรองทางการค้าในเวทีการค้าโลกได้

๔.๓ ปัญหาหรือข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไข

ประเทศไทย ยังไม่มีการควบคุมกำกับดูแลการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ และจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมสำหรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (AEC) ซึ่งทุกประเทศกำลังเร่งพัฒนางานวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพและการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพร ซึ่งต้องใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ที่ได้มาตรฐานเป็นพื้นฐานที่สำคัญ จึงต้องมีกฎหมายเพื่อการกำกับดูแลให้เป็นที่ยอมรับของนานาประเทศ และป้องกันไม่ให้นักวิจัยประเทศอื่นมากระทำการที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ในประเทศไทยซึ่งจะทำให้เสียชื่อเสียงของประเทศได้

๔.๔ มาตรการที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของภารกิจ

ประกาศให้มี พระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ....

๔.๕ ทางเลือกอื่นที่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์เดียวกัน

ไม่มี

๔.๖ เหตุผลที่ทำให้เชื่อว่ามาตรการนี้สามารถแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องได้

(๑) การเลี้ยงสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ การใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ การเพาะพันธุ์ หรือขยายพันธุ์ หรือสืบสายพันธุ์ การพัฒนาสายพันธุ์ การศึกษาเซลล์ต้นกำเนิด การดัดแปลงพันธุกรรม การทำสำเนาพันธุ์ (Cloning) สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ การขาย การเสนอขาย การเคลื่อนย้าย ขนส่ง นำเข้า นำออก หรือนำผ่านสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งราชอาณาจักรไทย จะกระทำให้สอดคล้องกับจรรยาบรรณการใช้สัตว์และมาตรฐานสากล เป็นที่ยอมรับของนานาชาติ มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่สามารถตรวจสอบได้ และป้องกันไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดของโรค และการแพร่ระบาดของสัตว์ที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อประชาชน สังคม สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศนี้ได้

(๒) คณะกรรมการกำกับดูแลการเลี้ยงและใช้สัตว์ของสถาบัน มีความเข้มแข็งในการกำกับดูแลการเลี้ยงและใช้สัตว์ให้สอดคล้องกับจรรยาบรรณการใช้สัตว์ และหลักการสากล ป้องกันไม่ให้มีการใช้สัตว์โดยไม่จำเป็น หรือทำให้สัตว์ต้องได้รับความทุกข์ทรมานโดยไม่จำเป็น สอดคล้องกับหลักการของศาสนา

๕. ใครเป็นผู้กำหนดภารกิจ

ร่างกฎหมายนี้ กำหนดให้มืองค์กรกลาง ซึ่งไม่ได้มีการเลี้ยงหรือใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ แต่เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่กำหนดนโยบายการพัฒนางานเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ของประเทศ และกำกับการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มีการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ องค์กรนี้จะตั้งขึ้นมาจากหน่วยงานภายใต้สังกัดของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ซึ่งปฏิบัติงานในภารกิจดังกล่าวอยู่แล้ว โดยปรับสถานะให้เป็นองค์กรกำหนดชื่อว่า “สถาบันพัฒนาการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์” สังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ หรือสำนักนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติภารกิจในการควบคุมกำกับดูแลให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

๖. ความจำเป็นในการตรากฎหมาย

การควบคุมกำกับดูแลการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ โดยภาครัฐ เป็นหลักการที่เป็นที่ยอมรับของนานาชาติ ทั้งนี้เพื่อให้มีการเลี้ยงและการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ โดยคำนึงถึงคุณค่าของชีวิตสัตว์ ไม่ทำให้เกิดการสูญเปล่าของชีวิตสัตว์ ไม่ทำให้สัตว์ต้องได้รับความทุกข์ทรมานโดยไม่จำเป็น และต้องมีการจัดการให้สัตว์ได้อยู่ดี กินดี มีสุขภาพดี ไม่เครียด ไม่ติดเชื้ ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้สัตว์ต้องทุกข์ ทรมาน และนำไปสู่ผลงานที่มีความถูกต้องแม่นยำ มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับของนานาชาติ สามารถนำไปใช้เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนและสัตว์ได้อย่างปลอดภัย และป้องกันไม่ให้นักวิจัยจากประเทศอื่นที่จะหลบเลี่ยงกฎหมายของประเทศของตนเข้ามาศึกษาวิจัยหรือดำเนินงานต่าง ๆ ที่จะทำให้เกิดความเสียหายต่อสังคม ระบบนิเวศน์ และชื่อเสียงของประเทศไทย และจะช่วยป้องกันไม่ให้ประเทศต่าง ๆ ใช้เป็นข้ออ้างในเวทีการค้าโลกได้ (เดิม พระราชบัญญัตินี้ ได้กำหนดให้เป็นกฎหมายที่กำหนดไว้ว่าต้องดำเนินการให้เสร็จภายในสองปี ตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๖ (๑) ประกอบมาตรา ๓๐๓ (๔) (กฎหมายว่าด้วยการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านต่าง ๆ)

๗. ความซ้ำซ้อนของกฎหมาย

ไม่มี

๘. ภาระต่อบุคคลและความคุ้มค่า

เป็นภาระต่อหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มีการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ที่จะต้องพัฒนาการดำเนินงานให้ได้ตามกรอบที่กำหนด แต่จะเกิดความคุ้มค่าจากการที่ช่วยยกระดับมาตรฐานของผลงานให้มีความถูกต้องแม่นยำ ผลงานที่ได้รับทั้งจากงานวิจัย งานทดสอบ หรือผลิตยา สมุนไพร วัคซีน ต่างๆ จะมีความถูกต้องแม่นยำ ได้รับการยอมรับจากสากล สามารถแข่งขันได้กับนานาชาติ และที่สำคัญชีวิตของประชาชนจะมีความปลอดภัยจากการบริโภคยา สมุนไพร หรือวัคซีนที่ผลิตขึ้นภายในประเทศ

๙. ความพร้อมของภาครัฐ

(๑) หน่วยงานกลางที่จะทำหน้าที่กำกับดูแลตามพระราชบัญญัตินี้ มีความพร้อมในการดำเนินงานตามพระราชบัญญัตินี้อยู่แล้ว โดยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งได้มีการประกาศให้มีจรรยาบรรณการใช้สัตว์ สภาวิจัยแห่งชาติขึ้นมา ก็ได้ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนางานเลี้ยงและใช้สัตว์ของภาครัฐและเอกชนมาอย่างต่อเนื่อง

(๒) เพื่อให้มีความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน ตามพระราชบัญญัตินี้ สำนักงานมาตรฐาน มาตรฐาน การเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ภายใน สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ สามารถ ปรับเป็น “สถาบันพัฒนาการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์” มีสถานะเป็นองค์กรภายใต้ พระราชบัญญัตินี้ได้ทันที

(๓) ได้มีการศึกษาโครงสร้าง อัตรากำลัง และงบประมาณรายได้ รายจ่าย ของ “สถาบัน พัฒนาการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์” ไว้ อย่างชัดเจนแล้ว

๑๐. วิธีการดำเนินงาน การตรวจสอบ และการประเมินผล

มีคณะกรรมการ ๒ ชุด ทำหน้าที่เกี่ยวกับกำหนดนโยบาย ๑ คณะ และ กำกับดูแลการดำเนินงาน (คณะกรรมการจรรยาบรรณ) ๑ คณะ

มีสถาบันพัฒนาการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ เป็นหน่วยงานดำเนินการ ควบคุมและกำกับดูแลให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ตามนโยบายของคณะกรรมการแห่งชาติฯ และตามแนวทางการดำเนินงานที่คณะกรรมการกลางกำหนด และรายงานการดำเนินงานให้คณะกรรมการกลาง พิจารณา

๑๑. การรับฟังความคิดเห็น

๑๑.๑ มีการสัมมนาประชาพิจารณ์ร่างพระราชบัญญัติ จากผู้ที่เกี่ยวข้องทั่วประเทศ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๘ ณ ห้อง เกลิม พรหมมาส อาคาร อปร. คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย โดยส่งพระราชบัญญัติฯ และหนังสือเชิญถึงหน่วยงาน (๑๖๓ หน่วยงาน) และบุคคลรวม ๖๑๑ ฉบับ มีผู้เข้าร่วมสัมมนาทั้งสิ้น ๑๖๖ คน จากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนรวม ๓๗ หน่วยงาน สำหรับบางท่านได้ส่งความเห็นมาให้โดยไม่ได้มาร่วมงาน และหลังจากการสัมมนานั้นได้รวบรวม ความเห็นต่าง ๆ มาพิจารณา ปรับแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

๑๑.๒ ดำเนินการขอความคิดเห็นจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ครั้งที่ ๒ ในช่วง เดือนสิงหาคม - ธันวาคม ๒๕๔๙ โดยได้ทำหนังสือที่ วช ๐๐๐๙ (จ) ฝว ๓๑๗๒ ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๔๙ ส่งร่างพระราชบัญญัติฯ และขอรับความคิดเห็นไปยังหน่วยงานราชการและเอกชน รวม ๓๔๘ แห่ง ได้รับความเห็นกลับมารวม ๖๕ แห่ง และได้นำข้อมูลมาปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๑๑.๓ ได้นำเสนอ ร่างพระราชบัญญัติให้ ครม. พิจารณาเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐ และครม. ได้ให้ความเห็นชอบ และมอบให้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณา ต่อมาคณะกรรมการ กฤษฎีกาได้ส่งกลับมาให้สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติทบทวนอีกครั้ง

๑๑.๔ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้จัดทำสัมมนาประชาพิจารณ์ร่างพระราชบัญญัติฯ อีกครั้งหนึ่ง โดยใช้เวลา ๓ วัน ระหว่างวันที่ ๙ - ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ โดยได้ส่งหนังสือเชิญไปยัง หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งที่เกี่ยวข้องโดยตรงและไม่เกี่ยวข้อง และบุคคลต่าง ๆ รวม ๑,๖๔๔ คน มีผู้เข้าร่วม จำนวน ๓๘๐ คน หลังจากนั้นได้นำความเห็นต่าง ๆ มาพิจารณาปรับแก้ไขให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

ความเป็นมาและข้อดีของร่างพระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ....*

การเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ เป็นเรื่องสำคัญที่ทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์และสัตว์ และสร้างความก้าวหน้าทางวิชาการทั้งทางด้านการแพทย์ การสาธารณสุข งานทางด้านชีวการแพทย์ รวมทั้งด้านการเกษตรดั่งนั้น การเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ จึงเป็นงานที่ต้องคำนึงถึงหลักจริยธรรม คุณธรรม และมาตรฐานต่าง ๆ เพื่อให้สัตว์ซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิต ได้รับการเลี้ยงและดูแลให้อยู่ดี กินดี มีสุขภาพดี ไม่เครียด ไม่ทรมาน และต้องคำนึงถึงคุณค่าของชีวิตสัตว์ที่นำมาใช้นั้น โดยต้องไม่นำสัตว์มาใช้อย่างพร่ำเพรื่อ ซึ่งจะทำให้ได้ผลงานที่ถูกต้องแม่นยำ เชื่อถือได้ และเป็นที่ยอมรับของนานาชาติ จึงจำเป็นจะต้องมีกฎหมายในการกำกับดูแลใช้สัตว์ เพื่องานทางวิทยาศาสตร์อย่างชัดเจน รวมทั้งมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลตามกฎหมาย อย่างชัดเจนด้วย

ร่างพระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. .... เป็นร่างพระราชบัญญัติที่จัดทำขึ้นโดยคณะกรรมการแห่งชาติเพื่อพัฒนางานเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ได้จัดทำขึ้น โดยมี “คณะทำงานยกร่างพระราชบัญญัติการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์” เป็นผู้ร่างขึ้น เพื่อให้มีการจัดสวัสดิภาพสัตว์ที่ดี มีการใช้สัตว์ โดยคำนึงถึงหลักคุณธรรม จริยธรรม มีการคุ้มครองชีวิตสัตว์ ให้เป็นผลดีต่อสุขภาพของบุคลากร ผู้ดำเนินการต่อสัตว์แล้ว การสร้างความก้าวหน้าทางวิชาการ และส่งเสริมให้เกิดความแม่นยำ ความน่าเชื่อถือของผลงานและคุณภาพของงานวิชาการให้ได้มาตรฐานสากลแข่งขันได้กับนานาชาติอารยประเทศ นำไปสู่ความปลอดภัยต่อผู้บริโภค เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์และสัตว์ สร้างความมั่นคงให้กับประเทศ และป้องกันการกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศ ดังนั้นเมื่อร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ประกาศใช้เป็นกฎหมายแล้วจะมีข้อดี สรุปได้ดังนี้

ข้อดีของร่างพระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ....

๑. พระราชบัญญัตินี้มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนางานด้านวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ การสาธารณสุข การเกษตร การพัฒนาวัคซีนของประเทศ ซึ่งต้องดำเนินการอย่างมีมาตรฐาน เพื่อให้ได้ผลงานที่ถูกต้องแม่นยำ ซึ่งจะนำไปสู่ความปลอดภัยของประชาชน

๒. ทำให้ไม่เกิดการต่อต้านจากองค์กรพิทักษ์สิทธิสัตว์ซึ่งมีอยู่ทั่วโลก เพราะมีกฎหมายควบคุมและกำกับดูแลการเลี้ยงและการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์เป็นไปตามหลักสากล ซึ่งหากเกิดการต่อต้านจากองค์กรต่าง ๆ แล้ว อาจทำให้เกิดความเสียหายทั้งต่อทรัพย์สิน ชีวิตของนักวิจัย รวมถึงชื่อเสียงของประเทศ นับเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศชาติอย่างหนึ่ง

---

* ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ มกราคม ๒๕๕๕, เรียบเรียงโดย นายทศวิมล เกียรติทัตต์ วิทยากรชำนาญการ กลุ่มงานกฎหมาย ๑ สำนักกฎหมาย วันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๗.

๓. ปัจจุบันมีโรคอุบัติใหม่ร้ายแรงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น โรคซาร์ โรคไข้หวัดนก โรคอีโบล่า เป็นต้น การศึกษาถึงสาเหตุ กลไกการเกิดโรค การวินิจฉัย การป้องกันรักษา โรคเหล่านี้จำเป็นต้องใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์เพราะเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อการสร้างองค์ความรู้ใหม่ รวมทั้งต้องดำเนินการด้วยความระมัดระวังไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดไปสู่คนสัตว์ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมากหากไม่มีการควบคุมกำกับที่ดี

๔. การเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์เป็นพื้นฐานสำคัญในการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ยา สมุนไพร วัคซีน ซึ่งปัจจุบันประเทศต่าง ๆ มีการแข่งขันกันอย่างสูงทั้งในระดับอาเซียนและระดับโลก จึงจำเป็นที่จะต้องเร่งให้มีพระราชบัญญัติฉบับนี้โดยเร็วเพื่อนำไปสู่การดำเนินการที่ได้มาตรฐานและไม่ทำให้เสียโอกาสในการแข่งขันกับนานาชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นการเตรียมความพร้อมของประเทศในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในปี ๒๕๕๘ นี้

๕. สามารถป้องกันและควบคุมการนำสัตว์จากต่างประเทศเข้ามาในประเทศโดยไม่แจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการระบาดของสัตว์ไม่พึงประสงค์หรือสัตว์อันตรายได้

๖. ปัจจุบันมีเทคโนโลยีเกี่ยวกับการพัฒนาสายพันธุ์สัตว์ ผลิตภัณฑ์ เช่น การทำสัตว์ Transgenic, การทำสัตว์ cloning เป็นต้น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานทางวิทยาศาสตร์ แต่จำเป็นต้องควบคุมอย่างใกล้ชิดเพื่อไม่ให้เกิดอันตราย หรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม กฎหมายฉบับนี้จะช่วยควบคุมและกำกับดูแลไม่ให้เกิดกรณีดังกล่าวขึ้นได้

๗. เป็นการป้องกันไม่ให้ประเทศคู่ค้าต่าง ๆ ในเวทีโลก (โดยเฉพาะประเทศยุโรป) นำกรณีการใช้สัตว์ในงานทางวิทยาศาสตร์ไปใช้เป็นข้อกีดกันทางการค้ากับประเทศไทยได้อีกต่อไป (เพราะจะไม่สามารถอ้างได้ว่าประเทศไทยไม่มีมาตรฐานในการปฏิบัติงานวิจัยกับสัตว์และไม่มีการควบคุมการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ได้อีกต่อไป)

สถานการณ์ การเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ของประเทศไทย *

การเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ในประเทศไทยนั้น มีมาเป็นระยะเวลาานกว่าครึ่งศตวรรษ โดยการนำสัตว์มาเลี้ยงและใช้ในงานวิจัย งานทดสอบ งานผลิตชีววัตถุ งานสอน และงานผลิตบริการสัตว์ทดลอง เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต และหรือความก้าวหน้าทางวิชาการ โดยในช่วงแรกนั้น การนำสัตว์มาเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์นั้นไม่ได้คำนึงถึงคุณภาพมาตรฐานของสัตว์ และการเลี้ยงเท่าใดนัก จนกระทั่งเมื่อ ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ สภาวิจัยแห่งชาติได้ประกาศให้มีจรรยาบรรณการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ขึ้น เพื่อเป็นหลักการและแนวทางการเลี้ยงและการใช้สัตว์ให้สอดคล้องกับหลักการสากล โดยคำนึงถึงคุณค่าของชีวิตสัตว์ คุณภาพชีวิตของสัตว์ ความเจ็บปวดของสัตว์ และความแม่นยำของผลงาน ซึ่งในปัจจุบันสามารถสรุปสถานการณ์การเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ได้ดังนี้

๑. การเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ของประเทศไทย มีการเลี้ยงและใช้เพื่อ

- งานวิจัย ทางด้านชีวการแพทย์ ด้านสาธารณสุข เทคโนโลยีชีวภาพ สมุนไพร การเกษตร ฯลฯ
- งานทดสอบ ผลิตภัณฑ์ยา สมุนไพร วัคซีน ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ฯลฯ
- งานผลิตชีววัตถุ เช่น วัคซีน เซรัม blood agar ฯลฯ
- งานสอน ในสาขาวิชาทางด้าน การแพทย์ การสาธารณสุข เกษตร ฯลฯ
- งานผลิตและบริการสัตว์เพื่อใช้ในงานทางวิทยาศาสตร์ เช่น ผลิตและบริการสัตว์ทดลอง ฯลฯ

๒. ชนิดของสัตว์ที่เลี้ยงและใช้เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

- สัตว์ทดลอง ได้แก่ หนูเม้าส์ หนูแรท หนูตะเภา แฮมสเตอร์ กระจ่าง ฯลฯ สัตว์เหล่านี้เป็นสัตว์ที่ต้องมีคุณภาพพันธุกรรมและคุณภาพสุขภาพ ผลิตจากแหล่งผลิตที่ได้มาตรฐาน และสามารถบริการสัตว์ได้อย่างต่อเนื่อง

- สัตว์เกษตร ได้แก่ วัว สุกร ไก่ ไข่ไก่ เป็ด แพะ เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีข้อมูลที่รวบรวมเกี่ยวกับการนำสัตว์ประเภทนี้มาเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นทั้งงานวิจัย งานทดสอบ งานผลิตชีววัตถุ และงานสอน

- สัตว์น้ำ ที่สากลนิยมใช้ในห้องปฏิบัติการวิจัยมากที่สุดในขณะนี้ คือ ปลาหม้าลาย (Zebra fish) แต่ในประเทศไทยยังไม่ได้นำมาใช้กันอย่างจริงจัง แต่ส่วนใหญ่เป็นการใช้สัตว์น้ำทั่วไปที่ใช้เพื่อการศึกษาวิจัยทางการเพิ่มผลผลิต และการนำมาใช้ในการเรียนการสอน

---

* ที่มา: สำนักงานมาตรฐานการเลี้ยงและการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
วันพุธที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗.

ทั้งนี้การรวบรวมสถิติปริมาณการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์แต่ละชนิดยังไม่สามารถรวบรวมข้อมูลได้อย่างถูกต้องครบถ้วน เนื่องจากยังไม่มีข้อกำหนดใดๆ ที่จะต้องให้ทุกหน่วยงานรายงานปริมาณการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ให้แก่หน่วยงานกลางของประเทศ

๓. หน่วยงานองค์กร และสถาบันที่เลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

ปัจจุบันมีหน่วยงาน องค์กร และสถาบันที่เลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ทั้งในภาครัฐและเอกชน ไม่น้อยกว่า ๑๗๐ แห่ง โดยส่วนใหญ่เป็นสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้หน่วยงาน องค์กรและสถาบันที่เลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์มีแนวโน้มจะเพิ่มจำนวนมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคเอกชน ซึ่งมีการขยายตัวมากขึ้นตามนโยบายของรัฐ ทั้งนโยบายวัคซีน นโยบายยา สมุนไพร ฯลฯ

ขณะนี้ มีหน่วยงานและสถาบันประเทศไทย ๓ แห่ง ได้รับการรับรองการเลี้ยงสัตว์จาก องค์กรนานาชาติ (The Association for Assessment and Accreditation of Laboratory Animal Care International, AAALAC-international)

๔. แหล่งผลิตและบริการสัตว์ทดลอง

เนื่องจากสัตว์ทดลองเป็นสัตว์ที่ต้องมีมาตรฐานคุณภาพพันธุกรรม และคุณภาพสุขภาพ เพื่อให้ได้ผลงานที่ถูกต้องแม่นยำ เชื่อถือได้ จึงต้องมีแหล่งผลิตและบริการสัตว์ทดลองเพื่อให้บริการ ทั้งนี้ ประเทศไทยมีหน่วยงานที่ทำการผลิตและบริการสัตว์ทดลองอยู่เพียง ๑ แห่ง คือ ที่ศูนย์สัตว์ทดลองแห่งชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล ทำการผลิตหนูเม้าส์ หนูแรท กระต่าย และหนูตะเภา ให้บริการแก่ทุกหน่วยงานทั่วประเทศ

ทั้งนี้ ในช่วง มิถุนายน ๒๕๕๖ - พฤษภาคม ๒๕๕๙ ศูนย์สัตว์ทดลองแห่งชาติ ได้ทำความร่วมมือในการผลิตสัตว์บริการ กับบริษัท CLEA JAPAN Inc. และ บริษัท NOMURA IMISHO Inc. ตั้งบริษัท เอ็ม-เคลีย ไบโอริซอร์ส ขึ้นเพื่อผลิตสัตว์ทดลองในช่วง ๓ ปีนี้ด้วย

ตารางแสดงสถิติการให้บริการสัตว์ทดลองของศูนย์สัตว์ทดลองแห่งชาติ ช่วงปี ๒๕๕๓ - ๒๕๕๖

ชนิดและสายพันธุ์สัตว์	จำนวนสัตว์ที่ผลิตในปีงบประมาณ (ตัว)			
	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖
หนูเม้าส์ (outbred)	๙๙,๖๕๐	๔๓๐,๙๗๓	๔๕๒,๕๗๕	๖๕๐,๕๑๖
หนูเม้าส์ (inbred)	๒,๗๒๔	๓,๓๘๒	๓๘๘๕	๗,๘๗๖
หนูเม้าส์ (mutant)	-	๓	๑๕๗	๑,๔๐๔
หนูแรท (outbred)	๒๔,๔๘๑	๒๐,๘๓๔	๑๘,๓๘๘	๒๕,๗๔๓
หนูแรท (inbred)	-	-	-	๙
กระต่าย	๙๒๑	๘๑๘	๖๔๒	๑,๐๐๙
หนูตะเภา	๒,๔๒๕	๒,๑๘๖	๑,๗๗๒	๒,๓๒๐

ที่มา: รายงานประจำปี ๒๕๕๕ ศูนย์สัตว์ทดลองแห่งชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล รายงานประจำปี ๒๕๕๖ ศูนย์สัตว์ทดลองแห่งชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล

สำหรับสัตว์อื่น ๆ นั้น บางชนิดผู้ใช้ได้ผลิตขึ้นมาเอง เช่น แอมสเตอร์ ซึ่งขณะนี้ศูนย์สัตว์ทดลองไม่ได้ผลิตบริการแล้ว และหากต้องการสัตว์สายพันธุ์เฉพาะที่เป็นต้นแบบการศึกษาโรคต่าง ๆ หรือชนิดอื่น ๆ จะต้องสั่งซื้อจากแหล่งผลิตในต่างประเทศ

ขณะนี้ได้มีบริษัทเอกชนลงทุนจัดตั้งศูนย์ผลิต SPF – Egg จากไก่ ขึ้นภายในประเทศคาดว่าจะเปิดผลิตและบริการภายในสิ้นปีนี้ เพื่อให้บริการสำหรับการผลิตวัคซีนของประเทศ และส่งขายต่างประเทศด้วย

นอกจากนี้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้มีโครงการก่อตั้งศูนย์วิจัยไพรเมทแห่งชาติ เพื่อผลิตลิงสำหรับให้บริการงานวิจัยและทดสอบยา วัคซีน แก่ นักวิจัยและทุกหน่วยงานทั่วประเทศ

๕. หน่วยงานกลางของประเทศไทย

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) เป็นหน่วยงานหลักที่ดำเนินการในฐานะหน่วยงานกลางที่ส่งเสริมสนับสนุนให้การเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ของประเทศไทยพัฒนางานให้ได้มาตรฐานสากล โดยเริ่มจากการประกาศให้มีจรรยาบรรณการใช้สัตว์ สภาวิจัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

จากนั้นสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติได้นำเสนอเรื่องเข้าสู่คณะรัฐมนตรี และได้รับความเห็นชอบโดยมีมติคณะรัฐมนตรี ดังนี้

- กำหนดให้ทุกหน่วยงานที่มีการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ของทุกหน่วยงานพัฒนางานให้ได้มาตรฐานสากล

- แต่งตั้งคณะกรรมการแห่งชาติเพื่อพัฒนางานเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิจัยงานทดสอบ งานผลิตชีววัตถุ และงานสอน มีวาระคราวละ ๔ ปี (ต่อมาเมื่อหมดวาระชุดแรกได้เปลี่ยนชื่อเป็นคณะกรรมการแห่งชาติเพื่อพัฒนางานเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์)

- เห็นชอบให้พัฒนางานเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ตามแผนกลยุทธ์แห่งชาติว่าด้วยการพัฒนางานสัตว์ทดลอง พ.ศ. ๒๕๕๐ – ๒๕๕๔ โดยให้มีสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการแห่งชาติเพื่อพัฒนางานเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ (สลช.) เป็นหน่วยงาน (เทียบเท่ากอง) ใน วช. ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางดำเนินการตามแผนกลยุทธ์

- เห็นชอบให้พัฒนางานเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ตามแผนกลยุทธ์แห่งชาติว่าด้วยการพัฒนางานสัตว์ทดลอง พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙

ต่อมา ในปี ๒๕๕๖ วช. ได้ปรับเปลี่ยนสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการแห่งชาติเพื่อพัฒนางานเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ (สลช.) เป็นสำนักงานมาตรฐานการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ (สลช.) เป็นหน่วยงานภายใต้ กองมาตรฐานการวิจัย ซึ่งทำให้การบริหารงานค่อนข้างยุ่งยาก

๖. ประเด็นปัญหาที่เคยเกิดขึ้นในประเทศไทย

ในช่วงประมาณพ.ศ. ๒๕๔๓ ได้มีองค์กรพิทักษ์สิทธิสัตว์จากประเทศอังกฤษ (British Union for the Abolition of Vivisection, BUAV) เข้ามาเรียกร้องให้ปล่อยสุนัขที่ใช้ในงานวิจัยที่คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งหลังจากได้มีการชี้แจงว่าในขณะนั้นประเทศไทย

มีจรรยาบรรณการใช้สัตว์ของสภาวิจัยแห่งชาติ เป็นหลักการให้หน่วยงานต่าง ๆ ได้ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการแล้ว ซึ่งเป็นที่ยอมรับในระดับหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันนี้การดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลี้ยงและใช้สัตว์ในประเทศไทย ซึ่งมีแนวโน้มจะเพิ่มทั้งชนิดและปริมาณมากขึ้นอย่างต่อเนื่องเพื่อตอบสนองต่อแนวนโยบายต่าง ๆ ของประเทศ อาทิเช่น นโยบายและแผนยุทธศาสตร์วัคซีนแห่งชาติ นโยบายแห่งชาติด้านยาสมุนไพร เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งความต้องการใช้สัตว์ประเภทลิง (non-human primate) มีความต้องการมากขึ้นเรื่อย ๆ จากการที่ประเทศต้องทำการวิจัยพัฒนาและผลิตวัคซีน ชนิดต่าง ๆ ขึ้นภายในประเทศ รวมถึงการที่ต้องศึกษาวิจัยเพื่อศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุของโรค วิธีวินิจฉัยโรค กลไกการเกิดโรค การป้องกันและการรักษาโรคอุบัติใหม่ต่าง ๆ ที่นับวันจะมีเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งนี้ สัตว์ประเภทนี้ หากประเทศไทยไม่มีการควบคุมกำกับที่ดีแล้วจะทำให้เป็นที่สนใจของกลุ่มพิทักษ์สิทธิสัตว์จากทั่วโลก เป็นอย่างมาก อาจจะมีผลต่อความมั่นคงของประเทศได้

กฎหมายกำกับการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ในต่างประเทศ*

ประเทศต่าง ๆ ที่มีการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ที่มีความเจริญก้าวหน้า และมีเป้าหมายในการที่จะแข่งขันกับนานาชาติ ทั้งในเรื่องของการสร้างความก้าวหน้าทางวิชาการ และการผลิตผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ อาทิเช่น ยา อาหาร อาหารเสริม วัคซีน เซรุ่ม ให้สามารถแข่งขันได้ และเป็นที่ยอมรับในเวทีการค้าโลกนั้น ล้วนมีกฎหมายเพื่อการกำกับดูแลการเลี้ยงและใช้สัตว์ เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ให้เป็นไปตามที่สากลยอมรับ อาทิเช่น สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย แคนาดา สิงคโปร์ ญี่ปุ่น จีน เกาหลี เยอรมัน สหภาพยุโรป เป็นต้น

ตัวอย่างกฎหมายกำกับการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ของประเทศต่าง ๆ ที่เป็นที่ยกอ้างถึงกันอย่างแพร่หลาย พร้อมทั้งประเด็นสำคัญของกฎหมายนั้น ๆ มีดังนี้

๑. Animals (Scientific Procedures) Act 1986 ของสหราชอาณาจักร

เป็นที่ยอมรับกันดีว่าประเทศอังกฤษเป็นประเทศแรกที่มีกฎหมายสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๑๙ โดยมีชื่อว่า The Cruelty to Animals Act 1876 นับเป็นกฎหมายเพื่อการปกป้องคุ้มครองสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ฉบับแรกของโลกที่จะกำหนดโทษกับผู้ที่ทำกรทารุณสัตว์แม้ในงานทางวิทยาศาสตร์ เว้นแต่ว่าจะดำเนินการสอดคล้องกับบทบัญญัติ ซึ่งอนุญาตให้ใช้สัตว์ที่มีกระดูกสันหลังในงานทางวิทยาศาสตร์ได้ต่อเมื่อการศึกษานั้นมีความจำเป็น เพื่อความปลอดภัยหรือการพัฒนาคุณภาพชีวิตเท่านั้น นอกจากนี้ยังกำหนดว่าหากมีการทำให้สัตว์ต้องเจ็บปวด สัตว์นั้นต้องถูกทำให้หมดสติก่อน และสัตว์นั้นต้องถูกนำไปใช้เฉพาะเพียงครั้งเดียวเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ต่อในการศึกษาอย่างอื่น และเมื่อสิ้นสุดการศึกษาแล้วต้องจัดการทำให้สัตว์ตาย ทั้งนี้ โดยอยู่ภายใต้การกำกับของกระทรวงมหาดไทย

กฎหมายฉบับนี้ได้ใช้กันมาเป็นเวลานานถึง ๑๑๐ ปี รัฐสภาประเทศอังกฤษจึงได้ทำการปรับแก้ให้ทันสมัยมากขึ้นและให้ชื่อใหม่ว่า Animals (Scientific Procedures) Act 1986 (พระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๒๙) ซึ่งเริ่มมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๓๐ และต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๓๖ (ค.ศ. ๑๙๙๓) ได้ทำการปรับแก้อีกครั้งหนึ่งให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยเป็นกฎหมายที่ควบคุมกำกับการเลี้ยงและใช้สัตว์ในงานทางวิทยาศาสตร์ของประเทศอังกฤษมีองค์กรที่ชื่อว่า Home Office เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบกำกับดูแลตามกฎหมายนี้ ซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกันว่าเป็นองค์กรที่กำกับดูแลการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ที่เข้มงวดที่สุดเมื่อเทียบกับประเทศต่าง ๆ

ลักษณะสำคัญของกฎหมาย Animals (Scientific Procedures) Act 1986 นี้ มีขอบเขตของการควบคุมการกระทำต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ โดยที่สัตว์นั้น เป็นสัตว์ที่มีกระดูกสันหลังทุกชนิดที่ไม่ใช่มนุษย์ (ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้มีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมให้

---

* ที่มา: ปีทมาร์ตัน กุลชร ณ อยุธยา การจัดทำ “ร่างพระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์”, บทที่ ๒ พระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์และกฎหมายที่เกี่ยวข้องของประเทศต่าง ๆ, หน้า ๗ - ๒๒, สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, มกราคม ๒๕๕๕.

ครอบคลุมถึงสัตว์ที่ไม่มีกระดูกสันหลังบางชนิด ได้แก่ ปลาหมึก (*Octopus vulgaris*) ซึ่งการกระทำนั้น อาจมีผลทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวด ทุกข์ทรมาน หรือทำอันตรายรุนแรงต่อสัตว์ ทั้งนี้ สัตว์ที่อยู่ภายใต้การควบคุมของกฎหมายนี้ รวมถึงตัวอ่อนในท้องที่มีอายุประมาณครึ่งหนึ่งของระยะเวลาการตั้งท้องหรือช่วงเวลาฟักตัวของไข่ในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม สัตว์ปีก หรือสัตว์เลื้อยคลาน หรือสำหรับในสัตว์จำพวกปลา สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ และปลาหมึก นั้น หมายรวมถึงแต่ช่วงเวลาที่ยังสามารถหากินเองได้โดยอิสระ และสำหรับสัตว์พวก ไพรเมท แมว สุนัข และม้า นั้น จะมีข้อกำหนดในการกำกับดูแลเป็นพิเศษ

กฎหมายนี้มีประเด็นสำคัญที่กำหนดไว้ คือ ทุกโครงการที่จะมีการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์จะต้องได้รับใบอนุญาตให้ดำเนินการได้ก่อนที่จะดำเนินการ และผู้ที่ดำเนินการศึกษากับสัตว์นั้น จะต้องได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ที่ใช้สัตว์ได้เท่านั้น และการศึกษาวิจัยหรือดำเนินการต่อสัตว์ในงานทางวิทยาศาสตร์นั้นต้องกระทำในสถานที่ที่ได้รับใบรับรองให้เป็นสถานที่เลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์เท่านั้น

ประเด็นสำคัญของการกำกับดูแลตามกฎหมาย Animals (Scientific Procedures) Act 1986 คือ

๑) กำหนดให้มีการกำกับแบ่งเป็นสามระดับ คือ ระดับบุคคล ระดับโครงการ และสถานที่ โดยกำหนดให้มีใบอนุญาตและใบรับรอง ได้แก่

- ใบอนุญาตผู้ใช้สัตว์ (personal license) ผู้ที่จะได้รับใบอนุญาตผู้ใช้สัตว์ จะต้องเป็นผู้ที่ผ่านการอบรมตามที่กำหนดเกี่ยวกับเทคนิคการปฏิบัติต่อสัตว์ชนิด (species) ที่จะใช้ในการศึกษานั้น

- ใบอนุญาตโครงการ (project license) เป็นใบอนุญาตที่จะให้แก่หัวหน้าโครงการที่ได้รับการพิจารณาแล้วว่ามีความเหมาะสม โดยพิจารณาจากประโยชน์ ชนิดและจำนวนสัตว์ที่ใช้ และวิธีการที่จะปฏิบัติต่อสัตว์ เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ในการขอใบอนุญาตโครงการจึงต้องให้รายละเอียดโครงการที่ชัดเจน

- ใบรับรองสถานที่เลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ (certificate of designation) ซึ่งจะเป็นใบอนุญาตที่ให้แก่หัวหน้าหน่วยงานหรือองค์กรนั้น จะต้องกำหนดชนิดของสัตว์ที่ต้องการเลี้ยงและใช้เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ในสถานที่นั้นไว้ให้ชัดเจน

๒) กำหนดให้ Home Office เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบกำกับดูแลตามกฎหมายนี้

๓) โครงการที่จะได้รับอนุญาตให้ใช้สัตว์ได้นั้น ต้องเป็นโครงการที่ยึดถือปฏิบัติตามหลักการ 3Rs คือ ไม่มีวิธีการอื่นที่เหมาะสมที่จะใช้ทดแทนการใช้สัตว์ได้ (Replacement) ต้องลดจำนวนการใช้สัตว์ให้น้อยที่สุดที่จะให้ผลแม่นยำมากที่สุด (Reduction) และต้องมีวิธีการปฏิบัติที่จะทำให้เกิดความทรมานกับสัตว์น้อยที่สุด (Refinement) และต้องเป็นโครงการที่พิจารณาแล้วว่า มีประโยชน์ต่อคน สัตว์ หรือสิ่งแวดล้อม คำนึงถึงความมีชีวิตและความรู้สึกของสัตว์

๔) กฎหมายนี้ควบคุมถึงการผลิตและบริการสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ (ในหมวด ๗ - Section 7)

๕) กฎหมายนี้ครอบคลุมถึงการกำกับการพัฒนาสายพันธุ์สัตว์ให้มีพันธุกรรมที่ปรับเปลี่ยนไป การเปลี่ยนแปลงพันธุกรรมสัตว์ และการสืบสายพันธุ์สัตว์ที่มีการเปลี่ยนแปลงพันธุกรรมด้วย

- ๖) กฎหมายนี้ระบุไว้ชัดเจนว่าการกระทำใดที่ไม่อยู่ในการกำกับของกฎหมายนี้ได้แก่
- การรักษาสัตว์ของสัตวแพทย์ หรือการเลี้ยงสัตว์ในการเกษตร
  - การทำเครื่องหมายบนตัวสัตว์ด้วยวิธีการที่อาจทำให้สัตว์ต้องเจ็บปวดเพียงเล็กน้อย
  - การทำให้สัตว์ตายอย่างสงบตามวิธีการที่กำหนด

๗) สถานที่เลี้ยงและใช้สัตว์ที่ได้รับใบรับรองนั้น ต้องดำเนินการตามที่กำหนด กล่าวคือ

- จัดการให้มีการเลี้ยงและใช้สัตว์ให้เป็นไปตาม Codes of Practice for the housing and care of animals used in scientific procedures ซึ่ง Home Office ได้ประกาศใช้ และต้องดำเนินการจัดการสถานที่และการเลี้ยงให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

- หน่วยงานที่ได้รับใบรับรองให้เป็นสถานที่เลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ต้องแต่งตั้งผู้รับผิดชอบดูแลการเลี้ยงสัตว์ การจัดการสวัสดิภาพสัตว์เป็นประจำ ไม่น้อยกว่า ๑ คน ต้องแต่งตั้งสัตวแพทย์ประจำหน่วยงานหรือผู้ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไม่น้อยกว่า ๑ คน เพื่อรับผิดชอบให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการสุขภาพสัตว์และสวัสดิภาพสัตว์

- หน่วยงานที่ได้รับใบรับรองให้เป็นสถานที่เลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ต้องรับผิดชอบจัดการสถานที่และการจัดการการเลี้ยงและใช้สัตว์ให้ได้มาตรฐาน ต้องควบคุมกำกับให้มีการใช้สัตว์เป็นไปตามที่กำหนด

- หน่วยงานที่ได้รับใบรับรองให้เป็นสถานที่เลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ต้องจัดการให้มีกระบวนการพิจารณาโครงการให้สอดคล้องกับจรรยาบรรณ (ethical review processes)

๘) การพักใช้ใบอนุญาต Home Office มีสิทธิที่จะพักใช้ใบอนุญาตเป็นเวลา ๓ เดือน ในกรณีเร่งด่วนที่จะมีผลต่อสวัสดิภาพสัตว์ และจะขยายเวลาต่อไปได้อีกคราวละ ๓ เดือน

๙) กฎหมายนี้กำหนดให้มีผู้ตรวจ (Inspectors) ซึ่งกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การทำหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะแก่ Home Office ในการออกใบอนุญาต รวมทั้งการเข้าตรวจสอบหน่วยงานเลี้ยงและใช้สัตว์ฯ ประเมินการปฏิบัติตามกฎหมายมาตรฐาน แนวทางปฏิบัติ ข้อกำหนดตามใบอนุญาต และต้องทำการรายงานและแจ้งต่อ Home Office ให้ทราบ หากพบว่ามีกรณีไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดต่าง ๆ แต่ทั้งนี้ ผู้ตรวจไม่มีอำนาจในการให้ ไม่ให้ หรือยกเลิกใบอนุญาตนั้น

๑๐) กฎหมายนี้กำหนดให้มีคณะกรรมการพิจารณาการปฏิบัติกับสัตว์ (Animal Procedures Committee) ซึ่งเป็นคณะกรรมการอิสระ ไม่มีอำนาจใด ๆ แต่ทำหน้าที่ให้คำแนะนำแก่ Home Office ในเรื่องต่าง ๆ ตามกฎหมายนี้ โดยพิจารณาถึงทั้งในแง่ของวิทยาศาสตร์ อุตสาหกรรม และการปกป้องสัตว์ที่นำมาใช้ในงานทางวิทยาศาสตร์ไม่ให้ได้รับความเจ็บปวด ทุกข์ทรมาน และจะจัดทำรายงานการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์เป็นประจำทุกปี

๑๑) มีการจัดทำแนวทางการปฏิบัติตาม พระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ๒๕๒๙ (Guidance on the Operation of the Animals (Scientific Procedures) Act 1986) ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๑ (๑) ของกฎหมาย (Section 21(1) of the Act) เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องชัดเจน โดยมีเนื้อหาเพื่อให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ

- บทบัญญัติที่สำคัญของกฎหมาย
- ความรับผิดชอบ และบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้กฎหมายนี้
- ใบอนุญาต และรับรองตามกฎหมายนี้
- การบริหารและการบังคับใช้ตามกฎหมายนี้

๑๒) ตารางแนบท้ายกฎหมายนี้ ได้แก่

- วิธีการทำให้สัตว์ตายอย่างสงบ ต้องดำเนินการโดยวิธีการที่เหมาะสมตามวิธีการที่กำหนดแนบท้ายกฎหมายนี้ และต้องดำเนินการโดยผู้ที่มีความรู้เพียงพอ ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้รับใบรับรองสถานที่เลี้ยงและใช้สัตว์ฯ

- กำหนดให้สัตว์ที่จะนำมาใช้ในงานทางวิทยาศาสตร์จะต้องนำมาจากสถานที่ผลิตและบริการสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ (โดยมีรายการชื่อชนิดของสัตว์ในตารางแนบท้ายกฎหมาย) เว้นแต่จะมีเหตุผลที่ได้พิจารณาแล้วว่าจำเป็นจริง ๆ

๒. ANIMAL RESEARCH ACT 1985 ประเทศออสเตรเลีย (New South Wales)

ประเทศออสเตรเลีย ซึ่งเป็นประเทศหนึ่งที่มีความก้าวหน้าในเรื่องการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ได้เห็นความสำคัญของการกำกับดูแลการเลี้ยงและใช้สัตว์ในงานทางวิทยาศาสตร์ ดังนั้น รัฐนิวเซาท์เวลส์ จึงได้จัดทำกฎหมายและประกาศใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๘ โดยให้ชื่อว่า “ANIMAL RESEARCH ACT 1985” และมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมใน พ.ศ. ๒๕๔๐ (ค.ศ. ๑๙๙๗)

กฎหมายนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันสวัสดิภาพสัตว์ที่ใช้เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ โดยควบคุมผู้ใช้สัตว์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้สัตว์ในงานวิจัย การผลิต และบริการ

ประเด็นสำคัญของกฎหมายนี้

๑) กฎหมายนี้ควบคุมการนำสัตว์มาใช้เพื่องานทางวิทยาศาสตร์โดยเฉพาะกลุ่มสัตว์ที่มีกระดูกสันหลังที่ไม่ใช่มนุษย์ โดยหมายรวมถึงสัตว์ปีก สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ และปลา

๒) กฎหมายนี้กำหนดให้มีคณะกรรมการสามชุดคือ The Panel (แต่งตั้งโดยรัฐมนตรี), advisory committee และ animal care and ethics committee

๓) “Animal Research” ตามกฎหมายนี้ หมายถึง กระบวนการ การทดสอบ การวิจัย การทดลอง การเรียนการสอน รวมทั้งการศึกษาค้นคว้าใด ๆ ที่ต้องนำสัตว์มาใช้ แต่ไม่รวมถึงการรักษาสัตว์ของสัตวแพทย์ และการเลี้ยงสัตว์ในทางการเกษตร

๔) กฎหมายนี้กำหนดให้มีใบอนุญาตสำหรับผู้ผลิตและบริการสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ (Animal supplier’s License) มีใบรับรองสถานที่เลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ (Certificate of Accreditation) และมีใบอนุญาตผู้ใช้สัตว์ (Animal Research Licenses)

๕) กฎหมายนี้กำหนดให้มี “Code of Practice” เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติในการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ตามกฎหมายนี้

๖) กฎหมายนี้กำหนดให้มีผู้ตรวจ (Inspectors) ทำหน้าที่ตรวจสอบตามกฎหมายนี้

๓. (Ontario) Animal for Research Act 1990 ประเทศแคนาดา

ประเทศแคนาดาเป็นประเทศที่มีความก้าวหน้าและให้ความสำคัญในเรื่องการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์มาเป็นระยะเวลาานานมาก โดย Canadian Federation of Biological Societies ได้จัดทำมาตรฐานการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ (Guiding Principles on the Care of Experimental Animals) ขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๔ (ค.ศ. ๑๙๖๑)

ต่อมาสภาวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์และสภาวิจัยแห่งชาติ(ประเทศแคนาดา) จึงได้เสนอตั้ง Canadian Council on Animal Care (CCAC) เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๑ (ค.ศ. ๑๙๖๘) ขึ้น โดยมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานดำเนินการที่กรุง Ottawa เพื่อเป็นองค์กรกลางกำกับการดำเนินการตามมาตรฐานที่กำหนดนั้น รวมทั้งทำหน้าที่ในการจัดทำมาตรฐานและแนวทางปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวข้อง ทำหน้าที่ในการตรวจประเมินการดำเนินการเลี้ยงและใช้สัตว์ฯ ของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้การรับรอง รวมทั้งให้การศึกษาอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจให้ตรงกัน และได้ส่งเสริมให้แต่งตั้ง local animal care committees ขึ้นในหน่วยงานที่เลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งปัจจุบันทั่วประเทศแคนาดามีมากกว่า ๒๒๐ คณะกรรมการและนับแต่นั้นมา CCAC ได้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานต่าง ๆ รวมทั้งการอบรม การให้การศึกษาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง

สำหรับกฎหมายของประเทศแคนาดานั้น รัฐบาลกลางได้ใช้กฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทรมานสัตว์ และกฎหมายสุขภาพสัตว์ในการควบคุม อย่างไรก็ตาม แต่ละเขตจังหวัดของประเทศต่างเห็นความสำคัญในการกำกับดูแลการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ โดยส่วนใหญ่เขตจังหวัดต่าง ๆ ของแคนาดา จึงได้นำเรื่องการกำกับดูแลการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์นี้ ไปประกอบไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้องเช่น ดังนี้

- เขตจังหวัด Alberta ในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ (ค.ศ. ๒๐๐๖) ได้ทำการปรับแก้กฎหมาย Alberta Animal Protection Act (APA) ซึ่งกำกับโดย Alberta Agriculture, Food and Rural Development Ministry (AAFRD) ให้กำหนดไว้ชัดเจนว่า “การเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ต้องยึดถือปฏิบัติตามที่ CCAC กำหนด”

- เขตจังหวัด Prince Edward Island ได้กำหนดการกำกับดูแลการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ไว้ในกฎหมาย Animal Health and Protection Act

- เขตจังหวัด Manibota ได้กำหนดการกำกับดูแลการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ไว้ใน Animal Care Act

- เขตจังหวัด Nova Scotia ได้กำหนดการกำกับดูแลการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ไว้ใน Nova Scotia Animal Protection Act โดยกำหนดให้ Nova Scotia Society for the Prevention of Cruelty (SPCA) ทำหน้าที่ตรวจสอบและประเมินหน่วยงานเลี้ยงและใช้สัตว์โดยมีมาตรฐานการเลี้ยงและใช้สัตว์ฯ ที่สอดคล้องกับมาตรฐานของ CCAC

- เขตจังหวัด Saskatchewan ได้กำหนดการกำกับดูแลการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ไว้ใน Animal Protection Act (1999) รวมทั้งมี Animal Protection Regulations (2000) ซึ่งได้กำหนดให้มีการยึดถือปฏิบัติตามมาตรฐานที่ CCAC กำหนด

- เขตจังหวัด New Brunswick เป็นแห่งเดียวที่ได้ให้ความสำคัญกับการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ แต่กล่าวถึงไว้ในทางอ้อมใน Society for the Prevention of Cruelty to Animals Act

อย่างไรก็ตามเขตจังหวัด Ontario เป็นแห่งเดียวที่นอกจากจะรับเอาหลักการของ CCAC มาดำเนินการแล้ว ยังได้ออกกฎหมายเฉพาะคือ Animals for Research Act ซึ่งได้กำหนดระบบการกำกับดูแลให้หน่วยงานที่เลี้ยงและใช้สัตว์ ต้องลงทะเบียนกับหน่วยงานกลางและให้มีใบอนุญาตสำหรับหน่วยงานที่ผลิตและบริการสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ และในบทบัญญัติของกฎหมายนี้ ได้กำหนดให้หน่วยงานที่เลี้ยงและใช้สัตว์ฯ ต้องแต่งตั้ง animal care committee ทำหน้าที่และมีความรับผิดชอบเช่นเดียวกับที่กำหนดไว้ในระบบของ CCAC พร้อมทั้งมีการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสุดของสถานที่และการจัดการเลี้ยงและใช้สัตว์ฯ รวมทั้งการขนส่งสัตว์ด้วย

กฎหมาย Ontario Animal for Research Act ได้ประกาศใช้เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งมีประเด็นที่สำคัญดังนี้

๑) กฎหมายนี้ควบคุมการนำสัตว์ที่มีกระดูกสันหลังทุกชนิดที่ไม่ใช่มนุษย์มาใช้ในงานทางวิทยาศาสตร์

๒) กฎหมายนี้กำหนดให้กระทรวงเกษตร อาหารและยา ใน Ontario กำกับดูแล

๓) การใช้สัตว์ในงานทางวิทยาศาสตร์ (Research) ตามกฎหมายนี้หมายถึง การใช้สัตว์ในการเรียน การสอน การศึกษาค้นคว้า การทดสอบ การวินิจฉัยโรค รวมทั้งการผลิตและทดสอบชีววัตถุ

๔) กำหนดให้มีใบอนุญาตสำหรับสถานที่เลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ และสถานที่เลี้ยงสัตว์เพื่อการผลิตและบริการเพื่องานทางวิทยาศาสตร์

๕) กำหนดให้หน่วยงานที่เลี้ยงและใช้สัตว์ฯ ต้องแต่งตั้ง Animal care committee เพื่อทำหน้าที่พิจารณาโครงการที่ใช้สัตว์ ให้คำแนะนำในการเลี้ยงและใช้สัตว์ จัดการอบรมแก่ผู้เลี้ยงและใช้สัตว์

๖) กำหนดให้มีผู้ตรวจ (Inspectors) ตรวจสอบและกำกับดูแลเป็นไปตามกฎหมายนี้

๗) กฎหมายนี้กำหนดให้ต้องทำให้สัตว์หมดสติในกรณีที่มีการกระทำที่จะก่อให้เกิดสัตว์เกิดความเจ็บปวด ทรมาน รวมทั้งให้ใช้ยาระงับปวดเพื่อลดอาการเจ็บปวดทรมานของสัตว์

๘) การกำหนดโทษกรณีที่ไม่ขออนุญาตหรือมีใบอนุญาตตามกฎหมายนี้ คือ หากมีความผิดครั้งแรก มีโทษปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ เหรียญ หรือจำคุกไม่เกิน ๓ เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ หากเป็นการกระทำผิดครั้งต่อไปจะโดนปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ เหรียญ หรือจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ

๔. Animals and Birds Act: ANIMALS AND BIRDS (CARE AND USE OF ANIMALS FOR SCIENTIFIC PURPOSES) RULES 2004 ประเทศสิงคโปร์

ประเทศสิงคโปร์ ได้มีการกำกับดูแลการเลี้ยงและใช้สัตว์ตามกฎหมาย โดยกำหนดไว้ภายใต้กฎหมาย Animals and Birds Act ใน section 80 ได้กำหนดให้มี Animals and Birds Act (Care and Use of Animals for Scientific Purposes) Rules 2004 ภายใต้ความรับผิดชอบของกระทรวงพัฒนาชาติ โดยเป็นหน้าที่การกำกับดูแลของหน่วยงาน Agric - Food and Veterinary Services

ประเด็นสำคัญของกฎหมายนี้ ประกอบด้วย

๑) สัตว์ที่อยู่ภายใต้กฎหมายนี้ หมายถึงสัตว์ที่มีกระดูกสันหลัง รวมทั้งปลา สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์ปีก และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ยกเว้นมนุษย์

๒) งานทางวิทยาศาสตร์ครอบคลุมถึงงานวิจัย งานสอน งานทดสอบ งานผลิตชีววัตถุ รวมถึงการวิจัยและพัฒนาสายพันธุ์สัตว์ที่ใช้เทคนิคพิเศษ

๓) สถานที่เลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ต้องได้รับใบอนุญาตและต้องดำเนินการตามเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาตนั้น พร้อมทั้งต้องแต่งตั้ง Institutional Animal Care and Use Committee (IACUC) เพื่อพิจารณาโครงการที่ใช้สัตว์ก่อนที่จะดำเนินการ พร้อมทั้งต้องมีสัตวแพทย์ประจำหน่วยงานด้วย

๔) ภายใต้กฎหมายนี้ ได้กำหนดมาตรฐานและแนวทางปฏิบัติเพื่อการจัดการสถานที่ การบริหารจัดการการเลี้ยงสัตว์และวิธีการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

๕) ภายใต้กฎหมายนี้ผู้ที่ฝ่าฝืนมีโทษปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ เหรียญสิงคโปร์ หรือจำคุกไม่เกิน ๑๒ เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ

๕. กฎหมายเกี่ยวกับการเลี้ยงและใช้สัตว์ของสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกามีการกำกับดูแลการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้กฎหมายและกฎระเบียบหลายฉบับร่วมกัน ได้แก่

๑. PHS Policy on Humane Care and Use of Laboratory Animals, 2002

๒. Health Research Extension Act of 1985 Public Law 99-158, Animals in Research.

๓. Public Law 103-43, Plan for Use of Animals in Research, 1993

๔. Animal Welfare Act 1966 and amended in 1970, 1976, 1985, and 1990 และมีแนวทางปฏิบัติอื่น ๆ ที่กำหนดให้ยึดถือปฏิบัติ ได้แก่

๑. Guide for the Care and Use of Laboratory Animals, 7th Edition

๒. Guide for the Care and Use of Laboratory Animals, 8th Edition

๓. AVMA Guidelines on Euthanasia 2007

๔. U.S. Government Principles for the Utilization and Care of Vertebrate Animals Used in Testing, Research, and Training.

๕. International Guiding Principles for Biomedical Research Involving Animals of the Council for International Organizations of Medical Sciences (CIOMS)

Public Health Service Policy (PHS Policy) on Humane Care and Use of Laboratory Animals

PHS Policy นี้เป็นนโยบายที่ใช้กับการดำเนินการของหน่วยงานต่าง ๆ ทางด้านสาธารณสุข (PHS) หรือหน่วยงานที่ PHS ให้การสนับสนุน หรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่ดำเนินการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ในสหรัฐอเมริกา รวมทั้งในประเทศที่ PHS ให้การสนับสนุน เพื่อให้มีการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ดำเนินการอย่างเหมาะสมโดยยึดหลักการ

"U.S. Government Principles for the Utilization and Care of Vertebrate Animals Used in Testing, Research, and Training" ซึ่งกำหนดขึ้นโดย Interagency Research Animal Committee รวมทั้งยึดถือปฏิบัติตามกฎหมายสวัสดิภาพสัตว์ (Animal Welfare Act - *Animal Welfare Act* - Public Law 89-544, 1966, as amended, (P.L. 91-579, P.L. 94-279 and P.L. 99-198) 7 U.S.C. 2131 et. seq. Implementing regulations are published in the Code of Federal Regulations (CFR), Title 9, Chapter 1, Subchapter A, Parts 1, 2, and 3, and are administered by the U.S. Department of Agriculture.) และกฎระเบียบต่าง ๆ ที่รัฐกำหนด ทั้งนี้ โดยมีหน่วยงานกลาง the Office of Laboratory Animal Welfare (OLAW), National Institutes of Health ทำหน้าที่กำกับดูแลให้เป็นไปตามนโยบายนี้

ประเด็นสำคัญของนโยบาย มีดังนี้

๑) หน่วยงานที่มีการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ต้องได้รับการรับรองจาก OLAW โดยต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับนโยบายของ PHS โดยต้องมีการจัดการสวัสดิภาพสัตว์ที่ได้รับการรับรองจาก OLAW ทั้งนี้หน่วยงานที่มีการเลี้ยงและใช้สัตว์ต้องดำเนินการ ดังนี้

- หน่วยงานที่มีการเลี้ยงและใช้สัตว์ฯ ต้องมีการจัดการการเลี้ยงและใช้สัตว์ของหน่วยงาน โดยยึดถือปฏิบัติตาม *Guide for the Care and Use of Laboratory Animals (Guide)*

- หน่วยงานที่มีการเลี้ยงและใช้สัตว์ฯ ต้องดำเนินการประเมินสถานที่และการจัดการเพื่อให้มั่นใจได้ว่า ได้ดำเนินการโดยยึดมั่นตาม “แนวทางปฏิบัติ (Guide)” ที่กำหนดด้วยการรับรองหรือประเมินขององค์กรใดองค์กรหนึ่ง ดังนี้

(๑) การรับรองโดยองค์กรรับรองระดับนานาชาติ Association for Assessment and Accreditation of Laboratory Animal Care International (AAALAC)

(๒) การประเมินโดยหน่วยงานเอง โดยเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการกำกับดูแลการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ (Institutional Animal Care and Use Committee, IACUC) โดยต้องมีการประเมินสถานที่และการดำเนินงานเป็นประจำทุกหกเดือน และส่งรายงานการประเมินให้แก่ OLAW ทุกครั้ง

๒) กำหนดให้ทุกหน่วยงานที่มีการเลี้ยงและใช้สัตว์ฯ ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ (Institutional Animal Care and Use Committee, IACUC) โดยมีองค์ประกอบหน้าที่ความรับผิดชอบ และดำเนินการตามหน้าที่ที่รับผิดชอบตามที่กำหนด

๓) กำหนดความรับผิดชอบของ OLAW ในการดำเนินการตามนโยบาย PHS

Health Research Extension Act of 1985 Public Law 99-158, Animals in Research

ภายใต้ Section 495. (a) กำหนดไว้ว่า The Secretary, acting through the Director of NIH, กำหนดบทบัญญัติสำหรับการกำกับดูแล ดังนี้

๑) กำหนดแนวทางการจัดการเลี้ยงสัตว์ในงานวิจัย

- ๒) กำหนดแนวทางการปฏิบัติต่อสัตว์ในการใช้สัตว์ในงานวิจัย
- ๓) กำหนดให้มีคณะกรรมการกำกับดูแลการเลี้ยงและใช้สัตว์ของสถาบัน พร้อมทั้งองค์ประกอบและหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ
  - ๔) การรายงานการดำเนินงานของคณะกรรมการกำกับดูแลการเลี้ยงและใช้สัตว์ของสถาบัน
    - ๕) การกำหนดให้ผู้ที่ขอรับทุนอุดหนุนหรือทำงานร่วมกับ National Institutes of Health (NIH) หรือหน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดทั้งการเลี้ยงและการใช้สัตว์ การแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลของสถาบัน รวมทั้งต้องมีการยื่นข้อเสนอให้เป็นไปตามที่กำหนด รวมทั้งต้องมีการจัดเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ได้แก่ นักวิจัย นักวิทยาศาสตร์ เทคนิคเซียน ผู้เลี้ยงสัตว์ ซึ่งต้องมีความรู้และประสบการณ์ตามที่กำหนด
    - ๖) กรณีที่ผู้รับทุนหรือผู้ร่วมงานกับ NIH ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนด NIH มีสิทธิที่จะยุติโครงการหรือยกเลิกโครงการได้

Animal Welfare Act 1966 and amended in 1970, 1976, 1985, and 1990

Animal Welfare Act เป็นกฎหมายที่ควบคุมการเลี้ยงและใช้สัตว์เลือดอุ่นทุกชนิด ยกเว้น นก หนูเม้าส์ หนูแรท ที่เพาะเลี้ยงเพื่องานวิจัย มาที่ไม่ได้นำมาใช้เพื่องานวิจัย รวมทั้งสัตว์ปีก และปศุสัตว์ที่เลี้ยงเพื่อเป็นอาหารหรือใช้ขน ทั้งนี้การเลี้ยงและใช้สัตว์หมายรวมถึงการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานวิจัย งานสอน งานทดสอบ งานทดลอง งานสาธิต รวมทั้งการเลี้ยงเพื่อเป็นสัตว์เลี้ยง กฎหมายนี้ มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ดังนี้

- ๑) หน่วยงานที่มีสถานที่เลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ (Research facility) สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ และหน่วยงานหรือองค์กรที่ทำธุรกิจการค้าขายสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ต้องได้รับใบอนุญาต หรือลงทะเบียนกับกระทรวงเกษตรของประเทศสหรัฐอเมริกา
- ๒) สถานที่เลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ต้องจัดให้มีสัตวแพทย์ประจำหน่วยเพื่อดูแลและจัดการการเลี้ยงและใช้สัตว์ในหน่วยงานให้สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติที่กำหนด ทั้งนี้จะต้องมีสัตวแพทย์เป็นกรรมการในคณะกรรมการกำกับดูแลการเลี้ยงและใช้สัตว์ฯ พร้อมทั้งทำหน้าที่ให้คำปรึกษาในการปฏิบัติกับสัตว์
- ๓) สถานที่เลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ต้องมีโปรแกรมการจัดการเลี้ยงและใช้สัตว์ในสถานที่เลี้ยงสัตว์ให้สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติที่กำหนด ทั้งในเรื่อง
  - การจัดการสถานที่เลี้ยงสัตว์ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และการบริการ
  - การจัดการด้วยวิธีการที่เหมาะสมเพื่อควบคุม ป้องกัน วินิจฉัย และรักษาสัตว์เป็นประจำทุกวันอย่างต่อเนื่อง
  - การดูแลสัตว์ให้ได้รับการเลี้ยงดูให้อยู่ดี กินดี มีสุขภาพดี
- ๔) สถานที่เลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ต้องมีการจัดการอบรมให้บุคลากรมีความรู้ที่ถูกต้องในการเลี้ยงและใช้สัตว์อย่างมีมนุษยธรรม

๕) สถานที่เลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ต้องมีการจัดการที่จะเชื่อถือได้ว่า ดำเนินการเลี้ยงและใช้สัตว์ตามมาตรฐานที่กำหนดและมีการเลือกใช้อย่างลดความเจ็บปวดอย่างเหมาะสม และมีการติดตามตรวจสอบการวิจัย การทดสอบ การสอน อย่างใกล้ชิด

U.S. Government Principles for the Utilization and Care of Vertebrate Animals Used in Testing, Research, and Training

สหรัฐอเมริกาได้กำหนดหลักเกณฑ์เบื้องต้นเพื่อให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการหรือสนับสนุน การศึกษาวิจัย การสอนการอบรม การทดสอบ การผลิตชีววัตถุ ที่ต้องใช้สัตว์ที่มีกระดูกสันหลัง ต้องยึดถือปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อพัฒนาวิชาการและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์และสัตว์โดยมีหลักการสำคัญ ดังนี้

๑) การเคลื่อนย้าย ขนส่งสัตว์ การเลี้ยงและการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ต้องยึดถือปฏิบัติตาม Animal Welfare Act (7 U.S.C. 2131 et. seq.) และกฎหมาย แนวทางปฏิบัติ และนโยบาย (PHS policy) ของรัฐ

๒) การใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์นั้นจะต้องพิจารณาแล้วว่าเป็นการกระทำเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนและสัตว์ และเพื่อนำไปสู่สังคมที่ดี

๓) สัตว์ที่นำมาใช้เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ต้องเป็นชนิดคุณภาพและจำนวนที่เหมาะสมกับโครงการเพื่อให้ได้ผลงานที่ถูกต้องแม่นยำ รวมทั้งต้องพิจารณาหาวิธีการอื่นมาใช้ทดแทนด้วย เช่น วิธีการทางคณิตศาสตร์ แบบจำลองทางคอมพิวเตอร์ หรือการใช้ In Vitro Technique.

๔) ต้องมีวิธีการปฏิบัติกับสัตว์ที่เหมาะสม หลีกเลี่ยงการทำให้สัตว์ต้องเครียด เจ็บปวด ทรมาน หรือทำให้เกิดขึ้นน้อยที่สุดหากจำเป็นต้องดำเนินการตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์นั้น

๕) หากวิธีการที่ปฏิบัติกับสัตว์ทำให้สัตว์ต้องเจ็บปวดหรือทรมานเป็นเวลานาน ต้องมีวิธีการลดความเจ็บ

๖) กรณีที่สัตว์ต้องได้รับความทรมานหรือเจ็บปวดเป็นเวลานานโดยไม่สามารถเยียวยาได้ ต้องทำให้สัตว์ตายอย่างสงบเมื่อสิ้นสุดการศึกษานั้น หรือในระหว่างการศึกษาที่ตามความเหมาะสม

๗) การจัดการสถานที่เลี้ยงสัตว์ต้องจัดการให้เหมาะสมกับชนิดของสัตว์ ให้สัตว์ได้รับการเลี้ยงดูให้ได้กินดี อยู่ดี มีสุขภาพดี ไม่เครียด มีสัตว์แพทย์หรือนักวิทยาศาสตร์ที่ได้รับการอบรมและมีประสบการณ์ในการเลี้ยงและจัดการดูแลสัตว์ชนิดนั้น ๆ

๘) นักวิจัยและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงและใช้สัตว์ควรเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์เพียงพอในการปฏิบัติกับสัตว์ และได้รับการอบรมการปฏิบัติงานรวมทั้งการเลี้ยงและใช้สัตว์อย่างมีมนุษยธรรม

๙) ในกรณีที่มีข้อยกเว้นใด ๆ ที่ขัดกับหลักการนี้ ต้องให้คณะกรรมการกำกับดูแลการเลี้ยงและใช้สัตว์เป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน โดยต้องสอดคล้องกับหลักการที่กำหนด และไม่ควรยกเว้นให้สำหรับการเรียนการสอนหรือการสาธิต

จากหลักการนี้ The Institute of Laboratory Animal Resources, National Academy of Sciences ได้นำไปจัดทำเป็น the Guide for the Care and Use of Laboratory Animals

ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติที่ต้องยึดถือปฏิบัติเพื่อให้ได้รับการรับรองมาตรฐานจากองค์กรรับรองมาตรฐานการเลี้ยงและใช้สัตว์ซึ่งเป็นที่ยอมรับของนานาชาติ Association for Assessment and Accreditation of Laboratory Animal Care International (AAALAC International)

๖ . Directive 2010/63/EU on the protection of animals used for experimental and other scientific purposes.

The European Parliament and The Council of The European Union ได้ประกาศใช้กฎหมายนี้ เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๔ โดยกำหนดให้ประเทศในสหภาพยุโรปต้องยึดถือปฏิบัติตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๖ เพื่อที่จะป้องกันการกีดกันระหว่างประเทศ ลดความแตกต่างกันภายในกลุ่มสหภาพยุโรป และเพื่อให้มั่นใจได้ว่าจะมีการจัดการที่เหมาะสมเชื่อถือได้ โดยกฎหมายนี้เป็นกฎหมายป้องกันสัตว์ที่มีกระดูกสันหลังที่นำมาใช้เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ (รวมทั้งสัตว์ในตระกูล cyclostomes, cephalopods) พร้อม ๆ กับการจัดทำกฎหมาย ได้จัดทำ guidelines for the accommodation and care of experimental animals และ guidelines for the accommodation and care of animals used for experimental and other scientific purposes โดยตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาสวัสดิภาพสัตว์เพื่อให้ได้ความรู้ใหม่ ๆ ทางวิทยาศาสตร์ ด้วยการยกระดับมาตรฐานขั้นต่ำสุดที่จะช่วยการป้องกันความเครียด เจ็บปวด ทรมานของสัตว์ และนำไปสู่การพัฒนาวิทยาศาสตร์

อย่างไรก็ตาม ความคิดความรู้อีกต่อสัตว์จะแตกต่างกันไปตามค่านิยมและทัศนคติของแต่ละประเทศ ดังนั้นแต่ละประเทศอาจนำไปปรับใช้ได้ โดยอย่างน้อยมาตรฐานตามกฎหมายนี้จะเป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่ต้องยึดถือปฏิบัติ แต่หากแต่ละประเทศจะมีการกำหนดมาตรฐานสูงชันกว่านั้นก็ขึ้นอยู่กับประเทศนั้น ๆ และแต่ละประเทศควรแต่งตั้ง National Committee for the Protection of Animals used for Scientific Purposes เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน

ประเด็นสำคัญของกฎหมายนี้ประกอบด้วย

๑) กฎหมายนี้ควบคุมการใช้สัตว์ที่มีกระดูกสันหลังในงานทางวิทยาศาสตร์ (รวมทั้งสัตว์ในตระกูล cyclostomes, cephalopods) และครอบคลุมถึงตัวอ่อนของสัตว์ในช่วงที่มีการพัฒนาระยะสุดท้าย (หรือระยะที่สาม หากแบ่งออกเป็นสามระยะ) ก่อนเพื่อป้องกันไม่ให้สัตว์ต้องเครียด เจ็บปวด ทรมาน ซึ่งอาจมีผลทำให้เกิดความไม่แม่นยำของผลงานได้

๒) กฎหมายนี้มุ่งสนับสนุนให้มีการนำวิธีการอื่นมาใช้ทดแทนการใช้สัตว์ในงานวิจัยและงานสอน โดยมุ่งเน้นให้มีการใช้สัตว์เฉพาะที่จำเป็นเพื่อการปกป้องคุ้มครองสุขภาพของคน สัตว์ และสิ่งแวดล้อม ช่วยสนับสนุนการศึกษาค้นคว้าหาวิธีการอื่น ๆ มาใช้ทดแทนการใช้สัตว์ รวมทั้งการค้นคว้าหาวิธีการที่ดีที่สุดที่จะปกป้องคุ้มครองสัตว์ในกรณีที่ยังจำเป็นต้องใช้สัตว์

๓) การเลี้ยงและใช้สัตว์ต้องยึดหลักการของ 3 Rs: Replacement, Reduction and Refinement

๔) ต้องคำนึงถึงคุณค่าของชีวิตสัตว์ การใช้สัตว์จึงกระทำได้เฉพาะที่ได้พิจารณาแล้วว่ามีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ต่อสุขภาพของมนุษย์และสัตว์ หรือสิ่งแวดล้อมเท่านั้น และต้องเลือก

วิธีการและชนิดของสัตว์ให้เหมาะสมกับการศึกษาโดยใช้จำนวนให้น้อยที่สุดที่จะให้ผลที่แม่นยำและต้องหลีกเลี่ยงการทำให้สัตว์เจ็บปวด ทรมาน

๕) ควรหลีกเลี่ยงการปล่อยให้สัตว์ตายจากการเจ็บปวด ทรมาน ควรกำหนด humane endpoint และทำให้สัตว์ตายอย่างสงบโดยผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์และวิธีการที่เหมาะสมกับสัตว์ชนิดนั้น ๆ

๖) การนำสัตว์สงวนมาใช้ จะนำมาใช้เฉพาะที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และต้องใช้ให้น้อยที่สุด การใช้สัตว์พวก non-human primate จะนำมาใช้เฉพาะที่จำเป็นต่อประโยชน์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ การแพทย์เท่านั้น และต้องมีการจัดการโดยเลี้ยงอย่างเหมาะสม ต้องคำนึงถึงศีลธรรม จริยธรรม และสังคมด้วย และการนำ great ape มาใช้ได้เฉพาะในกรณีเพื่อการอนุรักษ์ โดยไม่มีวิธีการอื่นมาใช้ทดแทนเท่านั้น

๗) หน่วยงานที่มีการเลี้ยงและใช้สัตว์ต้องมีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถเพียงพอที่จะจัดการสวัสดิภาพสัตว์ให้เหมาะสมได้

๘) สถานที่เลี้ยงผลิตและบริการสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ และผู้ใช้สัตว์ต้องจัดการให้มีสถานที่อุปกรณ์ให้เหมาะสมกับชนิดของสัตว์ตามที่กำหนด และต้องมีการบันทึกข้อมูลจำนวนสัตว์ให้ตรวจสอบได้ตลอดเวลา ทั้งนี้ต้องได้รับอนุญาตให้ดำเนินการจากหน่วยงานที่กำกับดูแลแล้วเท่านั้น

๙) การเลี้ยงและใช้สัตว์ต้องมีสัตวแพทย์รับผิดชอบดูแลการเลี้ยงและจัดสวัสดิภาพสัตว์

๑๐) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดการสถานที่เลี้ยงสัตว์ควรจะต้องปรับให้สอดคล้องกับหลักการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่พัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๑๑) ในการติดตามประเมินการเลี้ยงและใช้สัตว์ ทุกประเทศต้องจัดให้มีระบบการตรวจสอบ การผลิต การบริการ และการใช้สัตว์ เพื่อให้เกิดความมั่นใจต่อสาธารณชน และการตรวจประเมินต้องทำโดยไม่แจ้งล่วงหน้า

๑๒) กฎหมายนี้จะไม่ครอบคลุมในกรณี การเลี้ยงและใช้สัตว์ เพื่อการเกษตร การสัตวแพทย์

๑๓) การใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์จะดำเนินการได้ต่อเมื่อโครงการได้รับการพิจารณาให้ความเห็นชอบให้ดำเนินการได้จากผู้ที่รับผิดชอบแล้วเท่านั้น

๑๔) บทลงโทษ กำหนดให้แต่ละประเทศไปกำหนดบทลงโทษที่มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมขึ้นเองแต่ต้องนำเสนอต่อ EU Commission ในเวลาที่กำหนด

๑๕) กำหนดรายชื่อสัตว์แนบท้ายกฎหมาย (List of Animals Referred to in Article 10)

โดยสรุปประเทศต่าง ๆ ที่มีการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ต่างตระหนักถึงความสำคัญของการมีกฎหมายเพื่อการกำกับดูแลการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ โดยมีประเด็นที่สำคัญ คือ

๑. มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อป้องกันไม่ให้สัตว์ที่นำมาเลี้ยงและใช้เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ต้องได้รับความเครียด ความเจ็บปวด ความทรมาน

๒. ให้มีการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้เหมาะสมกับชนิดของสัตว์

๓. ให้มีการจัดการสถานที่ วัสดุอุปกรณ์เพื่อให้เหมาะสมกับการเลี้ยงสัตว์แต่ละชนิด และให้สอดคล้องกับหลักการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่พัฒนาไปอย่างต่อเนื่อง

ภาคผนวก

- : หนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี
ที่ นร ๐๕๐๓/๑๘๒๑๓ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๗
เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน ๗ ฉบับ
กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
- : ร่างพระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
- : บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่
สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เลขรับ 6127
วันที่ 1 ต.ค. 2557
เวลา 12.34 น.

ที่ นร ๐๕๐๗/๑๗๒๑๗

สำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

ตุลาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน ๗ ฉบับ

กลุ่มงานบริหารทั่วไป
รับที่ ๒๒๖/๕๗ วันที่ ๑ ต.ค. ๒๕๕๗
เวลา ๑๓.๔๗ ส่ง นพ. / กิตติ
สำนักการประชุม

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติในเรื่องนี้ จำนวน ๗ ฉบับ

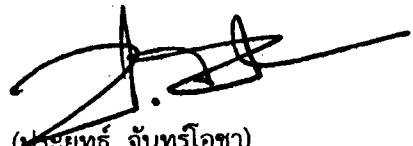
ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอ

๑. ร่างพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. ....
๒. ร่างพระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ....
๓. ร่างพระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ....
๔. ร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติการชลประทานราษฎร์ พุทธศักราช ๒๔๘๒ พ.ศ. ....
๕. ร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ....
๖. ร่างพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ....
๗. ร่างพระราชบัญญัติสถานพยาบาลสัตว์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

จำนวน ๗ ฉบับ ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นเรื่องด่วน

จึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว จำนวน ๗ ฉบับ พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ มาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาเป็นเรื่องด่วนต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

พลเอก
(ชระยุทธ จันทโรจชา)
นายกรัฐมนตรี

กลุ่มงานพระราชบัญญัติ
รับที่ ๑๗ / ๒๕๕๗
วันที่ ๑ / ๑๐. / ๕๗
เวลา ๑๔.๐๖ น.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๔ (อำนวยการ)
โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘

สำนักการประชุม

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติสัตว์เพื่อนงานทางวิทยาศาสตร์
พ.ศ. ....

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยสัตว์เพื่อนงานทางวิทยาศาสตร์

เหตุผล

โดยที่ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับโดยสากลว่า การเลี้ยงและการใช้สัตว์เพื่อนงานทางวิทยาศาสตร์ เป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อการสร้างองค์ความรู้ใหม่ การฝึกทักษะ และเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์และสัตว์ อย่างไรก็ตาม หากให้มีการนำสัตว์มาเลี้ยงหรือใช้เพื่อนงานทางวิทยาศาสตร์โดยไม่มีการควบคุมการเลี้ยง และการใช้สัตว์ให้ถูกต้องตามหลักวิชาการและจรรยาบรรณในการดำเนินการต่อสัตว์แล้ว อาจทำให้ สัตว์ต้องเจ็บปวด ทรมาน หรือเสียชีวิตโดยไม่จำเป็น ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผลผลิต หรือผลงานทางวิทยาศาสตร์ และเกิดผลเสียต่อชีวิตของมนุษย์ สัตว์ และสิ่งแวดล้อมต่อไปได้ จึงสมควร มีกฎหมายเพื่อกำกับดูแลและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่อนงานทางวิทยาศาสตร์ของประเทศไทย ให้สอดคล้องกับหลักจรรยาบรรณและมาตรฐานของสากล เพื่อคุ้มครองชีวิตและสวัสดิภาพของสัตว์ ส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการของประเทศ ตลอดจนส่งเสริมนักวิจัยให้มีผลงานอันเป็นที่ยอมรับ ของนานาชาติประเทศต่อไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์
พ.ศ. ....

.....
.....
.....

.....
.....
.....
โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

.....
.....
.....
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้
“สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์” หมายความว่า สัตว์ที่มีการเลี้ยงหรือมีการนำมาใช้
เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ตามชนิดและประเภทที่กำหนดในกฎกระทรวง

“สัตว์” หมายความว่า

(๑) สิ่งมีชีวิตในอาณาจักรสัตว์ที่มีกระดูกสันหลังซึ่งไม่ใช่มนุษย์

(๒) ตัวอ่อนของสิ่งมีชีวิตตาม (๑) ที่เกิดขึ้นหลังจากไข่ได้รับการผสมกับเชื้ออสุจิ
จนผ่านระยะเวลาที่มีการเจริญเติบโตจนถึงครั้งหนึ่งของระยะเวลาการตั้งท้องหรือการฟักตัวของไข่
แล้วแต่ชนิดของสัตว์

(๓) เซลล์ของสิ่งมีชีวิตตาม (๑) ซึ่งไม่ใช่เซลล์สืบพันธุ์ ที่สามารถพัฒนาเพิ่มจำนวนขึ้น
เป็นตัวอ่อน หรือเป็นส่วนหนึ่งส่วนใดของอวัยวะต่อไปได้ โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงรหัสพันธุกรรม
ไปจากเดิม

(๔) สิ่งมีชีวิตอื่นที่มีข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ว่ามีประสาทรับรู้ถึงความเจ็บปวด
ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“งานทางวิทยาศาสตร์” หมายความว่า งานวิจัย งานทดสอบ งานผลิตชีววัตถุ งานสอน งานทดลอง การดัดแปลงพันธุกรรม การโคลนนิ่ง และการทำเซลล์ต้นกำเนิด ที่มีการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ แต่ไม่หมายความรวมถึงงานที่มีการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงโดยข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

“การดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์” หมายความว่า การนำสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์มาเลี้ยง ไข่ ผลิต หรือกระทำการใด ๆ เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

“ใบอนุญาต” หมายความว่า ใบอนุญาตการใช้หรือการผลิตสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ แล้วแต่กรณี

“จรรยาบรรณ” หมายความว่า จรรยาบรรณการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

“สถานที่ดำเนินการ” หมายความว่า อาคาร สิ่งปลูกสร้าง หรือสถานที่อื่นใดที่มีการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ และให้หมายความรวมถึงพื้นที่โดยรอบของอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่มีการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ด้วย

“ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการ” หมายความว่า เจ้าของหรือผู้มีอำนาจควบคุมดูแลสถานที่ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าหน่วยงานซึ่งมีอำนาจปกครองสถานที่ดำเนินการในกรณีสถานที่ดำเนินการเป็นของหน่วยงานของรัฐ

(๒) อธิการบดี ผู้อำนวยการ หรือผู้ซึ่งมีตำแหน่งเทียบเท่าที่เรียกชื่ออย่างอื่นในกรณีสถานที่ดำเนินการเป็นสถานศึกษา

(๓) เจ้าของหรือผู้ครอบครอง ในกรณีสถานที่ดำเนินการเป็นของเอกชนซึ่งไม่ใช่สถานศึกษา

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ แต่ไม่หมายความรวมถึงสถานศึกษาของรัฐ

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

“คณะกรรมการจรรยาบรรณ” หมายความว่า คณะกรรมการจรรยาบรรณการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

“สถาบัน” หมายความว่า สถาบันพัฒนาการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

“ผู้อนุญาต” หมายความว่า เลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมาย

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ กับออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ ยกเว้นค่าธรรมเนียม และกำหนดกิจการอื่น รวมทั้งออกประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

มาตรา ๕ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์” ประกอบด้วย

(๑) ประธานกรรมการซึ่งกรรมการตาม (๒) และ (๓) เลือกกันเอง

(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนสิบคน ได้แก่ อธิบดีกรมประมง อธิบดีกรมปศุสัตว์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์บริการ อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ และเลขาธิการสัตวแพทยสภา

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่น้อยกว่าสิบคน แต่ไม่เกินสิบสองคน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจาก

(ก) บุคคลซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ จำนวนไม่เกินสามคน

(ข) ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่มีการจัดการการศึกษาในสาขาวิชาสัตวแพทยศาสตร์ สัตวศาสตร์ แพทยศาสตร์ หรือวิทยาศาสตร์ ที่มีการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ จำนวนสามคน

(ค) ผู้แทนจากภาคเอกชนที่มีการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ จำนวนสามคน

(ง) ผู้แทนจากสมาคม มูลนิธิ หรือองค์การเอกชนที่ดำเนินงานหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ จำนวนสามคน

ให้ผู้บัญชาการเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้เลขาธิการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของสถาบันเป็นผู้ช่วยเลขานุการได้ไม่เกินสองคน

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๓) ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๖ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ หรือในกรณีที่รัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวรรคหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง

มาตรา ๗ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) รัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย

หรือหย่อนความสามารถ

(๖) ได้รับโทษโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๘ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบายในการกำกับดูแลและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ให้เป็นไปตามมาตรฐานอันเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

(๒) พิจารณาเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับการออกกฎกระทรวงหรือประกาศ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์และรับรองมาตรฐานของสถานที่ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) กำหนดจรรยาบรรณการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

(๕) กำหนดนโยบายและวิธีปฏิบัติในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน และประชาชนทั่วไปมีความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการพัฒนาและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

(๖) ติความและวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งวางแผนปฏิบัติแก่หน่วยงานของรัฐและสถานศึกษาของรัฐในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๗) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งของผู้อนุญาตและคณะกรรมการจรรยาบรรณตามพระราชบัญญัตินี้

(๘) พิจารณารายงานสรุปผลการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ตามมาตรา ๒๒ และมาตรา ๓๐

(๙) จัดทำรายงานสรุปผลและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ตามพระราชบัญญัตินี้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี

(๑๐) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

มาตรา ๙ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

ในการปฏิบัติหน้าที่ ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสียโดยตรงหรือโดยอ้อมในเรื่องที่คณะกรรมการพิจารณา ให้ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้นั้นแจ้งให้ที่ประชุมทราบ และให้ที่ประชุมพิจารณาว่ากรรมการผู้นั้นสมควรจะอยู่ในที่ประชุมและจะมีมติในการประชุมเรื่องนั้นได้หรือไม่ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๐ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

การประชุมคณะอนุกรรมการให้นำมาตรา ๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการ อาจเชิญบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง ความเห็น หรือคำแนะนำทางวิชาการได้ เมื่อเห็นสมควร และอาจขอความร่วมมือจากบุคคลใดเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงเพื่อตรวจสอบการดำเนินการหรือกิจกรรมใด ๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อสวัสดิภาพของสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

มาตรา ๑๒ ให้จัดตั้งสถาบันพัฒนาการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ขึ้นในสำนักงาน มีหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานวิชาการและงานธุรการให้แก่คณะกรรมการและคณะกรรมการจรรยาบรรณ รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) สืบค้น ศึกษา และวิเคราะห์ทางวิชาการด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดเป้าหมาย นโยบาย และจัดทำแผนงาน โครงการ และมาตรการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

(๒) พัฒนาและจัดทำระบบมาตรฐานการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ทุกสาขาให้สอดคล้องกับมาตรฐานอันเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

(๓) ส่งเสริม พัฒนา และกำกับกับการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์และสถานที่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

(๔) จัดทำฐานข้อมูลและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบาย แผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์และจรรยาบรรณ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน และประชาชนทั่วไปมีความเข้าใจ

และมีส่วนร่วมในการพัฒนาและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ และปฏิบัติ ตามจรรยาบรรณ

(๕) ประสานงาน ให้ความร่วมมือ และให้คำปรึกษาแก่องค์กรหรือหน่วยงานในประเทศ และต่างประเทศในกิจการที่เกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐานการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

(๖) ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีด้านการวิจัยและการดำเนินการ ต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ รวมทั้งการจัดการฝึกอบรมเกี่ยวกับการดำเนินการต่อสัตว์ เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

(๗) จัดทำรายงานเกี่ยวกับผลการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ของหน่วยงานต่าง ๆ เสนอต่อคณะกรรมการเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรี

(๘) ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่คณะกรรมการ หรือเลขาธิการมอบหมาย

มาตรา ๑๓ ให้เลขาธิการแต่งตั้งผู้อำนวยการคนหนึ่งเป็นผู้บริหารกิจการของสถาบัน และปฏิบัติหน้าที่ขึ้นตรงต่อเลขาธิการ

หมวด ๒

จรรยาบรรณการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

มาตรา ๑๔ ผู้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามจรรยาบรรณที่คณะกรรมการ กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๕ ให้มีคณะกรรมการจรรยาบรรณ ประกอบด้วยประธานคนหนึ่ง และกรรมการอีกจำนวนไม่น้อยกว่าหกคน ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ เพื่อพิจารณาวินิจฉัยการกระทำผิดจรรยาบรรณ

ให้ผู้อำนวยการเป็นเลขานุการของคณะกรรมการจรรยาบรรณ

ให้กรรมการจรรยาบรรณที่คณะกรรมการแต่งตั้งตามวรรคหนึ่ง มีวาระ การดำรงตำแหน่งสามปี และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๖ วรรคสองและวรรคสาม มาตรา ๗ และมาตรา ๙ มาใช้บังคับแก่การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการประชุมของ คณะกรรมการจรรยาบรรณด้วยโดยอนุโลม

การแต่งตั้งคณะกรรมการจรรยาบรรณ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่มีการกล่าวหาว่ามีการไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ หรือมีเหตุ อันควรเชื่อได้ว่ามีการไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ ให้คณะกรรมการจรรยาบรรณตรวจสอบข้อเท็จจริง และมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ยกข้อกล่าวหา ในกรณี que เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาว่าไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ มิได้กระทำผิดตามข้อกล่าวหา

(๒) ลงโทษอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ ในกรณี que เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาว่าไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณได้กระทำผิดจริงตามข้อกล่าวหา

(ก) ว่ากล่าวตักเตือน

(ข) ภาคทัณฑ์

(ค) พักใช้ใบอนุญาตมีกำหนดเวลาตาม que เห็นสมควร แต่ไม่เกินสองปี

(ง) เพิกถอนใบอนุญาต

หลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบข้อเท็จจริงและพิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตาม que คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๗ คณะกรรมการจรรยาบรรณมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการจรรยาบรรณ เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริง หรือเพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับการกระทำผิดจรรยาบรรณตาม que คณะกรรมการจรรยาบรรณมอบหมายได้

การประชุมคณะอนุกรรมการจรรยาบรรณ ให้นำมาตรา ๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๘ ให้คณะกรรมการจรรยาบรรณและคณะอนุกรรมการจรรยาบรรณ มีอำนาจออกหนังสือเรียกผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการ ผู้กำกับดูแลสถานที่ดำเนินการ ผู้รับใบอนุญาต หรือบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับการไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ มาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสาร หรือหลักฐานเพื่อประโยชน์แก่การพิจารณาของคณะกรรมการจรรยาบรรณหรือคณะอนุกรรมการจรรยาบรรณ

มาตรา ๑๙ ให้ผู้อำนวยการแจ้งคำสั่งคณะกรรมการจรรยาบรรณไปยังผู้ถูกกล่าวหา ว่าไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ มีคำสั่ง

ให้ผู้ถูกกล่าวหา มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งดังกล่าว

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

หมวด ๓

การควบคุมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

ส่วนที่ ๑

สถานที่ดำเนินการ

มาตรา ๒๐ ผู้ใดประสงค์จะสร้างหรือใช้อาคาร สิ่งปลูกสร้าง หรือสถานที่ใดเป็น สถานที่ดำเนินการต้องแจ้งต่อเลขธิการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๑ สถานที่ดำเนินการต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

- (๑) มีที่ตั้ง สภาพแวดล้อม และลักษณะของสถานที่ที่เหมาะสมในการใช้เป็นสถานที่ดำเนินการตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
  - (๒) มีเครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ที่จำเป็นประจำสถานที่ดำเนินการ ซึ่งมีลักษณะและจำนวนตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
  - (๓) มีป้ายชื่อสถานที่ดำเนินการ ป้ายชื่อของผู้กำกับดูแลสถานที่ดำเนินการ และแผนผังแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่ดำเนินการแสดงไว้โดยเปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ดำเนินการนั้น
  - (๔) มีสัตวแพทย์ซึ่งได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ จากสัตวแพทย์สภา และมีประสบการณ์ทางด้านวิทยาศาสตร์สัตวทดลองตามที่คณะกรรมการกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ประจำ ณ สถานที่ดำเนินการอย่างน้อยหนึ่งคน
  - (๕) มีผู้กำกับดูแลประจำ ณ สถานที่ดำเนินการ โดยอาจเป็นบุคคลเดียวกันกับบุคคลตาม (๔) ก็ได้
- การออกกฎกระทรวงตาม (๑) และ (๒) อาจกำหนดให้แตกต่างกันตามชนิด และประเภทของสัตว์ก็ได้

มาตรา ๒๒ ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการต้องจัดให้มีคณะกรรมการกำกับดูแล เพื่อทำหน้าที่ในการพิจารณาอนุมัติโครงการ และกำกับดูแลการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ให้สอดคล้องกับจรรยาบรรณ

คุณสมบัติ จำนวนกรรมการ หลักเกณฑ์ และวิธีการในการกำกับดูแลการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้คณะกรรมการกำกับดูแลตามวรรคหนึ่งจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการต่อสัตว์ เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ เสนอให้เลขาธิการทราบเป็นประจำทุกหกเดือนโดยผ่านผู้รับผิดชอบ สถานที่ดำเนินการนั้น ตามแบบที่เลขาธิการกำหนด

มาตรา ๒๓ ผู้กำกับดูแลสถานที่ดำเนินการมีหน้าที่กำกับดูแลให้ผู้ดำเนินการต่อสัตว์ เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ปฏิบัติให้เป็นไปตามจรรยาบรรณ รวมทั้งมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) ควบคุมดูแลมิให้มีการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ เกินกว่าชนิดและจำนวนที่ระบุไว้ในโครงการที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการกำกับดูแลหรือตามที่ได้แจ้งไว้ตามมาตรา ๓๐
- (๒) ดูแลสถานที่ดำเนินการให้สะอาดเรียบร้อย ปลอดภัย และมีลักษณะที่เหมาะสมแก่การใช้เป็นสถานที่ดำเนินการตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา ๒๑ (๑) และ (๒)

(๓) จัดทำสถิติการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ และเสนอต่อเลขาธิการโดยผ่านคณะกรรมการกำกับดูแลและผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการ ตามแบบและระยะเวลาที่เลขาธิการกำหนด

- (๔) ปฏิบัติการอื่นตามที่ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการมอบหมาย

มาตรา ๒๔ ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการต้องแจ้งเป็นหนังสือให้เลขาธิการทราบก่อนการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) การเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ของการดำเนินการของสถานที่ดำเนินการให้แตกต่างไปจากที่ได้แจ้งไว้

(๒) การตัดแปลงหรือต่อเติมสถานที่ดำเนินการ หรือก่อสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างเพื่อใช้เป็นสถานที่ดำเนินการขึ้นใหม่

(๓) การเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมชนิดของสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ตามที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการกำกับดูแลหรือตามที่ได้แจ้งไว้ตามมาตรา ๓๐

(๔) การเปลี่ยนผู้กำกับดูแลสถานที่ดำเนินการหรือสัตวแพทย์ประจำสถานที่ดำเนินการ

(๕) การเปลี่ยนชื่อสถานที่ดำเนินการ

(๖) การย้ายสถานที่ดำเนินการ เว้นแต่กรณีเหตุสุดวิสัย

(๗) การเลิกใช้อาคาร สิ่งปลูกสร้าง หรือสถานที่ใดเป็นสถานที่ดำเนินการ หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาในการแจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่

คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๕ ก่อนเลิกใช้อาคาร สิ่งปลูกสร้าง หรือสถานที่ใดเป็นสถานที่ดำเนินการ ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการต้องปฏิบัติการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การออกประกาศตามวรรคหนึ่ง อาจกำหนดให้แตกต่างกันตามชนิดและประเภทของสัตว์ก็ได้

ในกรณีที่ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้เลขาธิการมีอำนาจสั่งให้ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการปฏิบัติการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดไว้ได้

ส่วนที่ ๒

การดำเนินการต่อสัตว์และซากของสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

มาตรา ๒๖ ผู้ใดจะใช้หรือผลิตสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ไม่ว่าในหรือนอกสถานที่ดำเนินการ ต้องได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต

คุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาต การขอรับใบอนุญาต และการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่บุคคล ดังต่อไปนี้

(๑) นักเรียน นิสิต นักศึกษา หรือผู้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยง การใช้ หรือการผลิตสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ตามหลักสูตรที่สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่จัดการฝึกอบรมกำหนด

(๒) ผู้ช่วยผู้ใช้หรือผู้ผลิตสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ซึ่งดำเนินการภายใต้การควบคุมของผู้รับใบอนุญาต

มาตรา ๒๗ ใบอนุญาตตามมาตรา ๒๖ ให้มีอายุสี่ปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต การขอต่ออายุใบอนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๘ ในกรณีที่ใบอนุญาตสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ ให้ผู้รับใบอนุญาตแจ้งต่อผู้อนุญาต และขอรับใบแทนใบอนุญาตภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ทราบถึงกรณีดังกล่าว

มาตรา ๒๙ ในกรณีที่ผู้อนุญาตมีคำสั่งไม่ออกใบอนุญาตตามมาตรา ๒๖ ไม่ต่ออายุ ใบอนุญาตตามมาตรา ๒๗ หรือไม่ออกใบแทนใบอนุญาตตามมาตรา ๒๘ ผู้ยื่นคำขอมิสิทธิอุทธรณ์ ต่อคณะกรรมการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

มาตรา ๓๐ การดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ในกรณีดังต่อไปนี้ ต้องดำเนินการโดยผู้รับใบอนุญาต และต้องแจ้งการดำเนินการต่อเลขาธิการ รวมทั้งปฏิบัติตาม หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

- (๑) การพัฒนาสายพันธุ์
- (๒) การสืบสายพันธุ์
- (๓) การเพาะขยายพันธุ์
- (๔) การศึกษาเซลล์ต้นกำเนิด
- (๕) การตัดแปลงพันธุกรรม
- (๖) การโคลนนิ่ง

ผู้ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ต้องรายงานสรุปผลการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องาน ทางวิทยาศาสตร์ให้เลขาธิการทราบทุกหกเดือนโดยผ่านคณะกรรมการกำกับดูแลและผู้กำกับดูแล สถานที่ดำเนินการ ตามแบบที่เลขาธิการกำหนด

ให้เลขาธิการกำหนดวิธีการและมาตรการที่เหมาะสม เพื่อป้องกันมิให้เอกสาร ข้อมูล หรือรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามวรรคหนึ่งถูกเผยแพร่สู่บุคคลอื่นใด และต้องใช้เอกสารหรือข้อมูลนั้นเพียงเพื่อวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบการดำเนินการตาม พระราชบัญญัตินี้เท่านั้น

มาตรา ๓๑ การดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ในกรณีดังต่อไปนี้ ผู้ดำเนินการต้องแจ้งต่อเลขาธิการ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

- (๑) การขาย เสนอขาย หรือมีไว้เพื่อขาย
- (๒) การนำเข้า ส่งออก หรือนำผ่าน

มาตรา ๓๒ การดำเนินการต่อสัตว์และซากของสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์
ในกรณีดังต่อไปนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่เลขาธิการกำหนด

- (๑) การขนส่งหรือเคลื่อนย้ายสัตว์
- (๒) การทำให้สัตว์ตายอย่างสงบ
- (๓) การจัดการกับซากของสัตว์

หมวด ๔
พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๓๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่
มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในสถานที่ดำเนินการหรือสถานที่ที่ใช้ในการเลี้ยง การผลิต หรือการใช้
สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการ
ของสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบการดำเนินการ เอกสารหลักฐานหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง
การกระทำใดที่อาจเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่
กำหนดในใบอนุญาต

(๒) ค้นสถานที่หรือยานพาหนะใด ๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิด
ตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งมีอำนาจยึดหรืออายัดเอกสารหรือหลักฐาน สัตว์ หรือวัตถุใด ๆ
ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบหรือดำเนินการคดี

(๓) มีหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหรือวัตถุใดมา
เพื่อประกอบการพิจารณา

การใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม (๑) (๒) และ (๓) จะต้องเป็นการกระทำ
ต่อผู้ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่องที่ต้องการตรวจสอบ และต้องได้รับความเห็นชอบจากเลขาธิการก่อน
และในกรณีตาม (๓) พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องกำหนดระยะเวลาอันสมควรที่จะให้ผู้นั้นสามารถปฏิบัติ
ตามคำสั่งได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่เลขาธิการกำหนด

ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องไม่กระทำการอันมีลักษณะ
เป็นการข่มขู่หรือเป็นการตรวจค้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และในกรณีตาม (๒)
ถ้ามีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากเน้นซ้ำกว่าจะเอาหมายค้นมาได้ และเอกสารหรือหลักฐาน สัตว์
หรือวัตถุดังกล่าวจะถูกยกย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม ก็ให้ดำเนินการ
ค้นและยึดหรืออายัดเอกสารหรือหลักฐาน สัตว์ หรือวัตถุที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดได้
โดยไม่ต้องมีหมายค้น

มาตรา ๓๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้
ให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

มาตรา ๓๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวแก่บุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด
พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องจัดทำรายงานเสนอต่อเลขาธิการภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มีการปฏิบัติหน้าที่นั้น

มาตรา ๓๖ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๓๗ ในกรณีที่มีการยึดหรืออายัดสัตว์ที่อาจใช้เป็นหลักฐานในการตรวจสอบหรือดำเนินคดีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจมอบหมายให้ผู้เป็นเจ้าของสัตว์หรือผู้อื่นรับผิดชอบดูแลสัตว์นั้น จนกว่าจะสิ้นสุดการพิจารณาคดี ในการดูแลสัตว์นั้นให้กระทำตามความเหมาะสมและความจำเป็น หากจำต้องทำให้สัตว์นั้นตาย ให้ผู้รับใบอนุญาตหรือบุคคลซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของสัตว์แพทย์ซึ่งได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์เป็นผู้ทำให้สัตว์นั้นตายอย่างสงบ

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้เป็นเจ้าของสัตว์รับผิดชอบค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจนสิ้นสุดการพิจารณาคดี

หมวด ๕

มาตรการทางปกครอง

มาตรา ๓๘ ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๒ หรือมาตรา ๒๕ หรือสถานที่ดำเนินการไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๑ หรือกฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา ๒๑ (๑) และ (๒) หรือผู้กำกับดูแลสถานที่ดำเนินการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๓ ให้เลขาธิการมีอำนาจสั่งให้ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ในกรณีที่ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเลขาธิการตามวรรคหนึ่งโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้เลขาธิการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ระงับการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ภายในสถานที่ดำเนินการดังกล่าวจนกว่าจะมีการแก้ไขปรับปรุงหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

มาตรา ๓๙ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๐ ให้เลขาธิการมีอำนาจสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตดังกล่าวแก้ไขปรับปรุงหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้

ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเลขาธิการตามวรรคหนึ่งโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้เลขาธิการมีอำนาจสั่งให้ระงับการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์จนกว่าจะมีการแก้ไขปรับปรุงหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้

หมวด ๖
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๐ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกของคณะกรรมการจรรยาบรรณที่ออกตามมาตรา ๑๘ หรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๓๔ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๔๑ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๐ หรือมาตรา ๒๔ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

มาตรา ๔๒ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๓ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๑ หรือมาตรา ๓๒ (๑) หรือ (๒) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๔๔ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๒ (๓) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

มาตรา ๔๕ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเลขาธิการตามมาตรา ๒๕ วรรคสาม มาตรา ๓๘ วรรคสอง หรือมาตรา ๓๙ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองแสนบาท

มาตรา ๔๖ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เลขาธิการมีอำนาจเปรียบเทียบได้ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

เมื่อผู้กระทำความผิดได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๔๗ ในวาระเริ่มแรก ให้เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งกรรมการและเลขานุการในคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์และคณะกรรมการจรรยาบรรณการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ และให้สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติดำเนินงานในหน้าที่ของสถาบันพัฒนาการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ไปก่อนจนกว่าจะได้มีการจัดตั้งสถาบันตามมาตรา ๑๒ และมีการแต่งตั้งผู้อำนวยการตามมาตรา ๑๓ ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๔๘ ในระหว่างที่ยังไม่มีจรรยาบรรณตามมาตรา ๑๔ ให้ผู้รับใบอนุญาตปฏิบัติตามจรรยาบรรณการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ที่สภาวิจัยแห่งชาติประกาศกำหนด

มาตรา ๔๙ ผู้ใดใช้อาคาร สิ่งปลูกสร้าง หรือสถานที่ใดเป็นสถานที่ดำเนินการอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ดำเนินการแจ้งต่อเลขาธิการตามมาตรา ๒๐ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๕๐ ผู้ใดใช้หรือผลิตสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และเมื่อยื่นคำขอแล้ว ให้ดำเนินการต่อไปได้จนกว่าจะได้รับแจ้งคำสั่งไม่ออกใบอนุญาตจากผู้อนุญาต

มาตรา ๕๑ ผู้ใดดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๐ หรือมาตรา ๓๑ อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้แจ้งการดำเนินการต่อเลขาธิการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๐ หรือมาตรา ๓๑ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียม

---

(๑) ใบอนุญาตการใช้สัตว์ เพื่องานทางวิทยาศาสตร์	ฉบับละ	๒,๐๐๐	บาท
(๒) ใบอนุญาตการผลิตสัตว์ เพื่องานทางวิทยาศาสตร์	ฉบับละ	๒,๐๐๐	บาท
(๓) ใบแทนใบอนุญาต	ฉบับละ	๕๐๐	บาท
(๔) การต่ออายุใบอนุญาต	ครั้งละเท่ากับค่าธรรมเนียมใบอนุญาต		

บันทึกวิเคราะห์สรุป

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ....

คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. .... ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับโดยสากลว่า การเลี้ยงและการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์เป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อการสร้างองค์ความรู้ใหม่ การฝึกทักษะ และเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์และสัตว์ อย่างไรก็ตาม หากให้มีการนำสัตว์มาเลี้ยงหรือใช้เพื่องานทางวิทยาศาสตร์โดยไม่มี การควบคุมการเลี้ยงและการใช้สัตว์ให้ถูกต้องตามหลักวิชาการและจรรยาบรรณในการ ดำเนินการต่อสัตว์แล้ว อาจทำให้สัตว์ต้องเจ็บปวดและทรมานซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพ ของผลผลิตหรือผลงานทางวิทยาศาสตร์ และเกิดผลเสียต่อชีวิตของมนุษย์ สัตว์ และสิ่งแวดล้อมต่อไปได้ จึงสมควรมีกฎหมายเพื่อกำกับดูแลและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ของประเทศไทยให้สอดคล้องกับหลักจรรยาบรรณและมาตรฐานของสากล เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพ ของสัตว์ ส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการของประเทศ ตลอดจนส่งเสริมนักวิจัยให้มีผลงานอันเป็น ที่ยอมรับของนานาประเทศต่อไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. ข้อมูลทางวิชาการประกอบการพิจารณา

ในการตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ศึกษาปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิของสัตว์ อนุสัญญาและกฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับการคุ้มครอง สัตว์เพื่อการทดลองและวิจัยทางวิทยาศาสตร์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณา มีสาระสำคัญโดยสรุป ดังต่อไปนี้

๒.๑ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิของสัตว์ (Universal Declaration of Animal Rights)

เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๑๙๗๘ ได้มีกลุ่มคณะบุคคลซึ่งประกอบด้วย นักการทูต นักวิทยาศาสตร์ นักสังคมศาสตร์ เป็นต้น ได้ร่วมกันประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิของสัตว์ ขึ้นที่สำนักงานองค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ประจำกรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส โดยประสงค์ที่จะให้ปฏิญญาดังกล่าวบังคับใช้เป็นหลักการทั่วไป ในระดับสากลและนานาชาติ ในด้านจริยธรรมของมนุษย์ที่มีต่อสัตว์ ซึ่งปฏิญญาดังกล่าวไม่ได้ มีสภาพบังคับทางกฎหมายแต่อย่างใด แต่ปฏิญญาดังกล่าวก็ได้มีอิทธิพลต่อการตรากฎหมาย และการออกกฎในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ในประเทศต่าง ๆ อยู่บ้าง

หลักการสาระสำคัญของปฏิญญาดังกล่าว คือ การยอมรับว่าสัตว์มีสิทธิตามธรรมชาติไม่ต่างจากมนุษย์และสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ และสิทธิดังกล่าวยอมรับได้รับการยอมรับและเคารพ โดยมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องที่เกี่ยวกับสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ คือ การทดลองในสัตว์จะต้องไม่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดทั้งทางกายภาพและจิตใจต่อสัตว์ (Article 6)

๒.๒ อนุสัญญาและกฎระเบียบของสหภาพยุโรป (European Convention and European Directive)

สหภาพยุโรปได้มีการออกอนุสัญญาและกฎระเบียบซึ่งมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับสัตว์อยู่หลายฉบับ ซึ่งอนุสัญญาและกฎระเบียบที่ออกโดยสหภาพยุโรปส่วนใหญ่เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องที่เกี่ยวกับสัตว์ซึ่งมนุษย์นำมาใช้ทั้งเพื่อการบริโภค การขนส่ง รวมถึงการทดลองและวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งเนื้อหาในส่วนที่เกี่ยวกับสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ มีรายละเอียดดังนี้

(๑) อนุสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์เพื่อการทดลองและการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ (European Convention for the Protection of Vertebrate Animals used for Experimental and Other Scientific Purposes (ETS No. 123))

อนุสัญญาดังกล่าวกำหนดให้การทดลองและการวิจัยเกี่ยวกับสัตว์ทางวิทยาศาสตร์จะต้องกระทำโดยผู้ได้รับอนุญาต (persons authorized) หรือภายใต้การควบคุมโดยผู้ได้รับอนุญาต หรือเป็นโครงการทดลองหรือการวิจัยเกี่ยวกับสัตว์ทางวิทยาศาสตร์ที่ได้รับอนุญาตตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายภายใน โดยการอนุญาตนั้นจะต้องทำโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบและอนุญาตให้เฉพาะผู้ที่มีความรู้เท่านั้น (Article 13)

(๒) กฎระเบียบว่าด้วยการกำหนดแนวทางในการตรากฎหมาย การออกกฎ และการออกคำสั่งทางปกครอง ของประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป ที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสัตว์เพื่อการทดลองและการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ (COUNCIL DIRECTIVE of 24 November 1986 on the approximation of laws, regulations and administrative provisions of the Member States regarding the protection of animals used for experimental and other scientific purposes (86/609/EEC))

กฎระเบียบดังกล่าวกำหนดให้การทดลองและการวิจัยเกี่ยวกับสัตว์ทางวิทยาศาสตร์จะต้องกระทำโดยผู้ได้รับอนุญาต หรือภายใต้การควบคุมโดยผู้ได้รับอนุญาต หรือเป็นโครงการทดลองหรือการวิจัยเกี่ยวกับสัตว์ทางวิทยาศาสตร์ที่ได้รับอนุญาตตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายภายในเท่านั้น (Article 7)

๒.๓ กฎหมายประเทศฝรั่งเศส

ในประเทศฝรั่งเศสมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ คือ

(๑) ประมวลกฎหมายอาญา (Code pénal)

ในประมวลกฎหมายอาญาของประเทศฝรั่งเศสมีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการกระทำต่อสัตว์ซึ่งมีโทษทางอาญา ดังนี้

- การทดลองและการวิจัยในสัตว์ซึ่งไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในรัฐบัญญัติโดยสภาแห่งรัฐ (Décret en Conseil d'Etat) มีโทษจำคุก ๑๐ ปี และปรับ ๑๕๐,๐๐๐ เหยียญูโร (Article 521-2)

(๒) กฎบัตรแห่งชาติว่าด้วยจริยธรรมในการทดลองในสัตว์ (Charte nationale portant sur l'éthique de l'expérimentation animale)

กฎบัตรดังกล่าวได้วางหลักเกณฑ์ด้านจริยธรรมที่เกี่ยวกับการทดลองในสัตว์ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

- ในการทดลองในสัตว์ มนุษย์มีหน้าที่ที่จะต้องคำนึงถึงและเคารพว่า สัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตและความรู้สึกไม่ต่างจากมนุษย์ (Article 1)

- ให้มีการศึกษาและดำเนินการเพื่อยกเลิกการทดลองในสัตว์หรือให้ลดปริมาณการทดลองในสัตว์ให้เหลือน้อยที่สุด

- สัตว์ที่ถูกใช้ในการทดลองจะต้องได้รับการดูแลอย่างดีตลอดเวลาทั้งในเรื่องสถานที่และการดำรงชีวิต (Article 5)

แนวจริยธรรมในการทดลองในสัตว์ตามกฎบัตรนี้ มีคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยจริยธรรมในการทดลองในสัตว์ (Comité nationale de réflexion éthique sur l'expérimentation animale) เป็นผู้ควบคุมตรวจสอบการดำเนินการต่าง ๆ

๒.๔ กฎหมายสหราชอาณาจักร

ในสหราชอาณาจักรมี Animals (Scientific Procedures) Act 1986 โดยกำหนดให้การดำเนินการเกี่ยวกับสัตว์ทางวิทยาศาสตร์จะต้องดำเนินการโดยผู้ที่ได้รับใบอนุญาตหรือการดำเนินการนั้นเป็นส่วนหนึ่งของโครงการที่ได้รับใบอนุญาต ซึ่งการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวมีบทบัญญัติกำหนดโทษทางอาญาไว้โดยต้องระวางทั้งโทษปรับ โทษจำคุกหรือทั้งจำทั้งปรับ (Section 22)

๒.๕ กฎหมายประเทศออสเตรเลีย

ในประเทศออสเตรเลียนมี Australian code of practice for the care and use of animals for scientific purposes กำหนดให้ผู้ใช้สัตว์เพื่อวัตถุประสงค์ในงานทางวิทยาศาสตร์ยื่นคำขอเพื่อดำเนินโครงการต่อ Animal Ethics Committee (AEC) เพื่อพิจารณา

๒.๖ กฎหมายประเทศญี่ปุ่น

ในประเทศญี่ปุ่นมี Act on Welfare and Management of Animals (Act No. 105 of October 1, 1973) ซึ่งบทบัญญัติเกี่ยวกับการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์จะปรากฏอยู่ในบทเบ็ดเตล็ด (Miscellaneous Provisions) โดย Article 41 กำหนดมาตรการสำหรับบังคับใช้กับกรณีการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ไว้ โดยจะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมของสัตว์และวิธีการสำหรับใช้สัตว์นั้น ทั้งนี้ โดยอาจใช้วิธีการที่เป็นทางเลือกอื่นๆ เท่าที่จะเป็นไปได้เพื่อลดจำนวนการใช้สัตว์ให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถบรรลุถึงวัตถุประสงค์ของการใช้เพื่องานทางวิทยาศาสตร์นั้น โดยเจ้าของหรือผู้ครอบครองสัตว์นั้นจะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับแนวทางพื้นฐาน (Basic Guideline) ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสิ่งแวดล้อมเป็นผู้กำหนด โดยในส่วนของ การใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ไม่มีการควบคุมเป็นขั้นตอนที่ชัดเจนนัก ซึ่งจะแตกต่างไปจากกรณีของการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสัตว์ (Animal Handling Business) ซึ่งจะอาศัยระบบการขึ้นทะเบียนมาเป็นกลไกสำคัญในการควบคุมและติดตามตรวจสอบการดำเนินการดังกล่าว

สำหรับการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวมีบทกำหนดโทษทั่วไปสำหรับการคุ้มครองสัตว์เมื่อปรากฏว่าผู้ใดทำร้ายหรือทำให้สัตว์ได้รับบาดเจ็บโดยปราศจากเหตุผลอันสมควร กฎหมายกำหนดโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งล้านเยน (Article 44) ซึ่งกรณีรวมถึงกรณีผู้แทนของนิติบุคคลหรือพนักงานหรือคนงานอื่น ๆ ของนิติบุคคลนั้นฝ่าฝืนบทบัญญัติ

ของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของนิติบุคคลนั้นต้องระวางโทษปรับตามที่กำหนดไว้ในบทกำหนดโทษในส่วนที่เกี่ยวข้องนั้นด้วย (Article 49)

๒.๗ กฎหมายฮ่องกง

ในฮ่องกงมี The Code of Practice for Care and Use of Animals for Experimental Purposes กำหนดให้การทดลองในสัตว์จะต้องดำเนินการโดยผู้ที่ได้รับใบอนุญาตตาม Animals (Control of Experiments) Ordinance, Cap. 340 และได้รับการอนุมัติจาก Animal Ethics Committee (AEC) และหากมีการฝ่าฝืนจะต้องรับโทษทางอาญาตามที่กำหนดไว้ใน Animals (Control of Experiments) Ordinance

๒.๘ กฎหมายประเทศอินเดีย

ในประเทศอินเดียมี The Prevention of Cruelty to Animal Act 1960 บัญญัติว่ากรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องควบคุมการดำเนินการเกี่ยวกับสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ Central Government โดยคำแนะนำของ Animal Welfare Board of India อาจตั้ง Committee for control and supervision of experiments on animals ขึ้น ซึ่งมีอำนาจ เช่น การกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจดทะเบียนบุคคลหรือหน่วยงานที่จะดำเนินการเกี่ยวกับสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ (Chapter IV Experimentation of Animals)

โดยใน Section 19 กำหนดให้คณะกรรมการฯ มีอำนาจห้ามทำการทดลองในสัตว์ โดยอาจมีคำสั่งห้ามมิให้บุคคลหรือสถาบันการศึกษาจากการดำเนินการใดๆ อย่างใดอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการทดลองดังกล่าวในระยะเวลาที่กำหนด หรืออาจอนุญาตให้บุคคลหรือสถาบันการศึกษาใดดำเนินการทดลองได้ภายใต้เงื่อนไขพิเศษที่คณะกรรมการฯ เห็นสมควรกำหนด ซึ่งการฝ่าฝืนคำสั่งของคณะกรรมการดังกล่าวหรือการละเมิดเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด The Prevention of Cruelty to Animal Act 1960 ได้กำหนดโทษปรับไว้สำหรับกรณีดังกล่าว

๒.๙ กฎหมายประเทศสิงคโปร์

ในประเทศสิงคโปร์มี Animals and Birds (Care and Use of Animals for Scientific Purposes) Rules 2004 ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตาม section 80 แห่ง the Animals and Birds Act โดยกำหนดให้การเลี้ยงหรือการใช้สัตว์เพื่อวัตถุประสงค์ในงานทางวิทยาศาสตร์ ต้องได้รับใบอนุญาตจาก Director-General

สำหรับกรณีที่ผู้ใดหรือผู้ที่ได้รับอนุญาตรายใดกระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติตาม Animals and Birds (Care and Use of Animals for Scientific Purposes) Rules 2004 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นเหรียญสิงคโปร์ หรือจำคุกไม่เกินสิบสองเดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ (Section 19)

๒.๑๐ กฎหมายประเทศฟิลิปปินส์

ในประเทศฟิลิปปินส์มี The Animal Welfare Act of 1998 กำหนดมาตรการควบคุมบุคคล สมาคม ห้างหุ้นส่วน บริษัท ตลอดจนหน่วยงานของรัฐ โดยกำหนดให้การประกอบกิจการใด ๆ ที่เกี่ยวกับสัตว์ต้องขอรับหนังสือรับรองการจดทะเบียนจากกรมปศุสัตว์ (The Bureau of Animal Industry a certificate of registration) โดยหนังสือรับรองนั้นจะออกให้เป็นหลักฐานแก่สถานประกอบกิจการที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอสำหรับการรักษาความสะอาดและสุขอนามัย และการดำเนินการกับสัตว์นั้นไม่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดหรือได้รับความทุกข์ทรมาน

สำหรับการวิจัยหรือการทดสอบกับสัตว์ต้องได้รับความเห็นชอบ (expressly authorize) จากคณะกรรมการสวัสดิภาพสัตว์ (Committee on Animal Welfare) โดยคำนึงถึงหลักมนุษยธรรมตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการสวัสดิภาพสัตว์ให้ความเห็นชอบ ไม่เช่นนั้นจะถือเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (unlawful) ตามที่กำหนดไว้ใน Sec.6 ซึ่งการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายฉบับนี้ ต้องระวางโทษอาญาทั้งโทษจำคุกและโทษปรับ โดยมีอัตราโทษจำคุกไม่ต่ำกว่าหกเดือนแต่ไม่เกินกว่าสองปี หรือปรับไม่ต่ำกว่าหนึ่งหมื่นบาทแต่ไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

โดยสรุปเมื่อพิจารณาแนวทางในการคุ้มครองสัตว์ที่ใช้ในการทดลองทางวิทยาศาสตร์ในต่างประเทศแล้ว พบว่าปัจจุบันเกือบทุกประเทศมีการตรากฎหมายหรือมีกฎหมายที่ใช้ในการกำกับดูแลการเลี้ยงสัตว์และการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันมิให้นักวิจัยต่างประเทศที่หลบเลี่ยงการปฏิบัติตามหลักสากลหรือกฎหมายของประเทศต่าง ๆ เข้ามาใช้ประเทศไทยเป็นสถานที่ดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ จึงสมควรมีกฎหมายเฉพาะเพื่อกำกับดูแลและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์ที่นำมาเลี้ยงหรือใช้เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ของประเทศไทยให้สอดคล้องกับมาตรฐานของสากลและหลักจรรยาบรรณ เช่นเดียวกับการมีกฎหมายเฉพาะเพื่อคุ้มครองสัตว์ประเภทอื่น ๆ เช่น สัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า และสัตว์เลี้ยงตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ที่ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาในชั้นสภาผู้แทนราษฎร

๓. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๓.๑ ขอบเขตการใช้บังคับของกฎหมาย

(ก) สัตว์ที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมาย ได้แก่ สัตว์ในนิยามความหมายดังต่อไปนี้ ที่มีการเลี้ยง ไข่ ผลิต หรือกระทำการใด ๆ เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ทั้งนี้ ตามชนิดและประเภทที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๑) สิ่งมีชีวิตในอาณาจักรสัตว์ที่มีกระดูกสันหลังซึ่งไม่ใช่มนุษย์

(๒) ตัวอ่อนของสิ่งมีชีวิตตาม (๑) ที่เกิดขึ้นหลังจากไข่ได้รับการผสมกับเชื้ออสุจิ จนผ่านระยะเวลาที่มีการเจริญเติบโตจนถึงครึ่งหนึ่งของระยะเวลาการตั้งท้องหรือการฟักตัวของไข่ แล้วแต่ชนิดของสัตว์

(๓) เซลล์ของสิ่งมีชีวิตตาม (๑) ซึ่งไม่ใช่เซลล์สืบพันธุ์ ที่สามารถพัฒนาเพิ่มจำนวนขึ้นเป็นตัวอ่อน หรือเป็นส่วนหนึ่งส่วนใดของอวัยวะต่อไปได้ โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงรหัสพันธุกรรมไปจากเดิม

(๔) สิ่งมีชีวิตอื่นที่มีข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ว่ามีประสาทรับรู้ถึงความเจ็บปวดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(ข) งานทางวิทยาศาสตร์ที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมาย ได้แก่ งานวิจัย งานทดสอบ งานผลิตชีววัตถุ งานสอน งานทดลอง การดัดแปลงพันธุกรรม การโคลนนิ่ง และการทำเซลล์ต้นกำเนิด ที่มีการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ทั้งนี้ ไม่หมายรวมถึงงานที่มีการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงโดยข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ เพื่อให้สามารถกำหนดขยเว้นการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ที่เห็นว่าไม่มีความจำเป็นต้องอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัตินี้ได้

(ค) สถานที่ดำเนินการที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมาย ได้แก่ อาคาร สิ่งปลูกสร้าง หรือสถานที่อื่นใดที่มีการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ และให้หมายความรวมถึงพื้นที่โดยรอบของอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่มีการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ด้วย (ร่างมาตรา ๓)

๓.๒ องค์กรกำกับดูแล

๓.๒.๑ กำหนดให้มีคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ เพื่อทำหน้าที่ในลักษณะที่เป็นคณะกรรมการกลางในการกำกับดูแลการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) คณะกรรมการ ประกอบด้วย กรรมการโดยตำแหน่งระดับอธิบดี หรือหัวหน้าส่วนราชการที่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ จำนวนสิบคน ได้แก่ อธิบดีกรมประมง อธิบดีกรมปศุสัตว์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์บริการ อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ และเลขาธิการสัตวแพทยสภา และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่น้อยกว่าสิบคน แต่ไม่เกินสิบสองคน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมีความรู้ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการต่อสัตว์ จำนวนไม่เกินสามคน ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่มีการจัดการการศึกษาในสาขาวิชาสัตวแพทยศาสตร์ สัตวศาสตร์ แพทยศาสตร์ หรือวิทยาศาสตร์ ที่มีการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ จำนวนสามคน ผู้แทนจากภาคเอกชนที่มีการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ จำนวนสามคน และผู้แทนจากสมาคม มูลนิธิ หรือองค์การเอกชนที่ดำเนินงานหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ จำนวนสามคน โดยกำหนดให้ประธานกรรมการมาจากการคัดเลือกกันเองของกรรมการโดยตำแหน่งและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งนี้ เพื่อให้บุคคลที่จะปฏิบัติหน้าที่เป็นประธานกรรมการเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และมีคุณสมบัติที่เหมาะสม (ร่างมาตรา ๕)

(๒) คณะกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑) กำหนดนโยบายในการกำกับดูแลและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ให้เป็นไปตามมาตรฐานอันเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

๒) พิจารณาเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับการออกกฎกระทรวงหรือประกาศ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

๓) กำหนดหลักเกณฑ์และรับรองมาตรฐานของสถานที่ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

๔) กำหนดจรรยาบรรณการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

๕) กำหนดนโยบายและวิธีปฏิบัติในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบาย แผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน และประชาชนทั่วไปมีความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

๖) ติความและวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งวางแผนปฏิบัติแก่หน่วยงานของรัฐและสถานศึกษาของรัฐในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

๗) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งของผู้อนุญาตและคณะกรรมการ
จรรยาบรรณตามพระราชบัญญัตินี้

๘) พิจารณารายงานสรุปผลการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทาง
วิทยาศาสตร์

๙) จัดทำรายงานสรุปผลและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการ
ต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ตามพระราชบัญญัตินี้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี

๑๐) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น
กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ (ร่างมาตรา ๘)

๓.๒.๒ กำหนดให้มีคณะกรรมการจรรยาบรรณการดำเนินการต่อสัตว์
เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ประกอบด้วย ประธานคนหนึ่ง และกรรมการอีกจำนวนไม่น้อยกว่าหกคน
ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับ
การดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ เพื่อทำหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยการกระทำผิด
จรรยาบรรณการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด
ตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๕)

๓.๓ หน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบ

กำหนดให้มีการให้จัดตั้ง “สถาบันพัฒนาการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทาง
วิทยาศาสตร์” ขึ้นเป็นส่วนราชการภายในสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ มีหน้าที่ปฏิบัติงาน
ด้านวิชาการและงานธุรการให้แก่คณะกรรมการและคณะกรรมการจรรยาบรรณ (ร่างมาตรา ๑๒)
รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑) สำรวจ ศึกษา และวิเคราะห์ทางวิชาการด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน
ในการกำหนดเป้าหมาย นโยบาย และจัดทำแผนงาน โครงการ และมาตรการต่าง ๆ เพื่อพัฒนา
การดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

๒) พัฒนาและจัดทำระบบมาตรฐานการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทาง
วิทยาศาสตร์ทุกสาขาให้สอดคล้องกับมาตรฐานอันเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

๓) ส่งเสริม พัฒนา และกำกับกับการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์
และสถานที่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

๔) จัดทำฐานข้อมูลและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบาย แผนการ
ดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์
และจรรยาบรรณ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน และประชาชนทั่วไปมีความเข้าใจ
และมีส่วนร่วมในการพัฒนาและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ และปฏิบัติ
ตามจรรยาบรรณ

๕) ประสานงาน ให้ความร่วมมือ และให้คำปรึกษาแก่องค์กรหรือหน่วยงาน
ในประเทศและต่างประเทศในกิจการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนามาตรฐานการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทาง
วิทยาศาสตร์

๖) ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีด้านการวิจัย
และการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ รวมทั้งการจัดการฝึกอบรมเกี่ยวกับการดำเนินการ
ต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

๗) จัดทำรายงานเกี่ยวกับผลการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์
ของหน่วยงานต่าง ๆ เสนอต่อคณะกรรมการเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรี

๘) ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่คณะกรรมการหรือเลขาธิการมอบหมาย

๓.๔ หลักเกณฑ์ในการกำกับดูแลการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

(ก) สถานที่ดำเนินการ

(๑) กำหนดให้ผู้ที่จะประสงค์จะสร้างหรือใช้อาคาร สิ่งปลูกสร้าง หรือสถานที่ใดเป็นสถานที่ดำเนินการ ต้องแจ้งต่อเลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (ร่างมาตรา ๒๐)

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์ในการควบคุมมาตรฐานของสถานที่ดำเนินการ และการประกอบกิจการสถานที่ดำเนินการ โดยหากผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานหรือหลักเกณฑ์ดังกล่าวได้กำหนดให้เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติมีอำนาจสั่งให้แก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม หรือสั่งให้ระงับการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ได้ และหากมีการฝ่าฝืนก็จะมีโทษปรับทางอาญาสำหรับการฝ่าฝืนคำสั่งต่อไป (ร่างมาตรา ๒๑)

(๓) กำหนดให้ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการจัดให้มีคณะกรรมการกำกับดูแลเพื่อทำหน้าที่ในการอนุมัติโครงการและกำกับดูแลการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ภายในสถานที่ดำเนินการให้สอดคล้องกับจรรยาบรรณการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ และเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รวมทั้งกำหนดให้ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการต้องแจ้งเป็นหนังสือให้เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติทราบเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสถานที่ดำเนินการให้แตกต่างไปจากที่ได้แจ้งไว้ก่อนการดำเนินการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่คณะกรรมการประกาศกำหนด (ร่างมาตรา ๒๒ ร่างมาตรา ๒๔ และร่างมาตรา ๒๕)

(ข) การดำเนินการต่อสัตว์และซากของสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์

(๑) กำหนดให้ผู้ใช้หรือผลิตสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ไม่ว่าจะในหรือนอกสถานที่ดำเนินการต้องได้รับใบอนุญาต ยกเว้นกรณีทีบุคคลดังกล่าวเป็นนักเรียน นิสิต นักศึกษา หรือผู้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยง การใช้ หรือการผลิตสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ตามหลักสูตรที่สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่จัดการฝึกอบรมกำหนด หรือผู้ช่วยผู้ใช้หรือผู้ผลิตสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ซึ่งดำเนินการภายใต้การควบคุมของผู้รับใบอนุญาต (ร่างมาตรา ๒๖)

(๒) กำหนดให้การดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ที่มีลักษณะเป็นการพัฒนาสายพันธุ์ การสืบสายพันธุ์ การเพาะขยายพันธุ์ การศึกษาเซลล์ต้นกำเนิด การดัดแปลงพันธุกรรม และการโคลนนิ่ง ซึ่งเป็นโครงการศึกษาวิจัยที่มีความสำคัญต้องดำเนินการโดยผู้รับใบอนุญาต และต้องแจ้งการดำเนินการต่อเลขาธิการ รวมทั้งต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด (ร่างมาตรา ๓๐)

(๓) กำหนดให้ผู้ขาย เสนอขาย มีไว้เพื่อขาย นำเข้า ส่งออก หรือนำผ่านซึ่งสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ต้องแจ้งการดำเนินการต่อเลขาธิการ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด (ร่างมาตรา ๓๑)

(๔) กำหนดให้การดำเนินการต่อสัตว์หรือซากของสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ได้แก่ การขนส่งหรือเคลื่อนย้ายสัตว์ การทำให้สัตว์ตายอย่างสงบ และการจัดการกับซากของสัตว์ ต้องเป็นไปตามระเบียบที่เลขาธิการกำหนด (ร่างมาตรา ๓๒)

๓.๕ บทกำหนดโทษ

๓.๕.๑ มาตรการทางปกครอง

โดยที่ผู้ซึ่งต้องปฏิบัติหรืออยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติฉบับนี้ ส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานของรัฐหรือสถาบันการศึกษา และโดยที่เจตนารมณ์และวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ในการตราพระราชบัญญัติฉบับนี้ ก็เพื่อส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยที่มีการดำเนินการต่อสัตว์ อย่างมีคุณภาพโดยมีการยึดถือปฏิบัติตามจรรยาบรรณและมาตรฐานในการดำเนินการของสากล การกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการกำกับดูแลและควบคุมให้มีการดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จึงใช้มาตรการทางปกครองเป็นหลัก โดยในกรณีที่ปรากฏว่าผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการ ผู้กำกับดูแล สถานที่ดำเนินการ และผู้รับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ได้กำหนดให้ เลขาธิการมีอำนาจสั่งให้บุคคลดังกล่าวแก้ไขปรับปรุงหรือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่กำหนดไว้ โดยหากบุคคลดังกล่าวไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเลขาธิการ ให้เลขาธิการมีอำนาจสั่งให้ ระงับการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์จนกว่าจะมีการแก้ไขปรับปรุงหรือปฏิบัติ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ และหากยังมีการฝ่าฝืนคำสั่งจึงจะต้องรับโทษ ทางอาญาต่อไป (ร่างมาตรา ๓๘ และร่างมาตรา ๓๙)

๓.๕.๒ โทษทางอาญา

(๑) กำหนดโทษปรับสำหรับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกของ คณะกรรมการจรรยาบรรณ หรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ (ร่างมาตรา ๔๐)

(๒) กำหนดโทษปรับสำหรับผู้สร้างหรือใช้อาคาร สิ่งปลูกสร้าง หรือสถานที่ใดเป็นสถานที่ดำเนินการโดยไม่แจ้งต่อเลขาธิการ และผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการ ที่ไม่ปฏิบัติตามต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดภายหลัง การเลิกใช้อาคาร สิ่งปลูกสร้าง หรือสถานที่ใดเป็นสถานที่ดำเนินการ (ร่างมาตรา ๔๑)

(๓) กำหนดโทษจำคุกและโทษปรับสำหรับผู้ที่ใช้หรือผลิตสัตว์เพื่องาน ทางวิทยาศาสตร์โดยไม่มีใบอนุญาต (ร่างมาตรา ๔๒)

(๔) กำหนดโทษปรับสำหรับผู้ขาย เสนอขาย มีไว้เพื่อขาย นำเข้า ส่งออก นำผ่าน ขนส่ง และเคลื่อนย้ายสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์โดยฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๔๓)

(๕) กำหนดโทษปรับสำหรับผู้ทำให้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ตาย หรือจัดการกับซากของสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์โดยฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ (ร่าง มาตรา ๔๔)

(๖) กำหนดโทษปรับสำหรับผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรการ ทางปกครองหรือคำสั่งของเลขาธิการ (ร่างมาตรา ๔๕)

(๗) กำหนดให้เลขาธิการมีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้ตามระเบียบ ที่คณะกรรมการกำหนด โดยหากผู้กระทำความผิดได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทั้งนี้ เพื่อลดภาระ ในการนำคดีขึ้นสู่ศาล (ร่างมาตรา ๔๖)

๓.๖ บทเฉพาะกาล

(๑) กำหนดให้ในวาระเริ่มแรก ให้เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งกรรมการและเลขานุการในคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์และคณะกรรมการจรรยาบรรณการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ และให้สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติดำเนินงานในหน้าที่ของสถาบันพัฒนาการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ไปก่อนจนกว่าจะมีการจัดตั้งสถาบันฯ และผู้อำนวยการสถาบันฯ ทั้งนี้ โดยเพิ่มบทบัญญัติเร่งรัดให้มีการจัดตั้งสถาบันพัฒนาการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๔๗)

(๒) ในระหว่างที่ยังไม่มีจรรยาบรรณการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้รับใบอนุญาตปฏิบัติตามจรรยาบรรณการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ที่สภาวิจัยแห่งชาติประกาศกำหนด (ร่างมาตรา ๔๘)

(๓) กำหนดให้ผู้ใช้อาคาร สิ่งปลูกสร้าง หรือสถานที่ใดเป็นสถานที่ดำเนินการอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับต้องมาแจ้งต่อเลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๔๙)

(๔) กำหนดให้ผู้ที่มีการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับมายื่นคำขอรับใบอนุญาต หรือแจ้งการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้แล้วแต่กรณี ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๕๐ และร่างมาตรา ๕๑)

"การตราพระราชบัญญัติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ"

"พระมหากษัตริย์ทรงตราพระราชบัญญัติโดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติร่วมกันจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบห้าคน หรือคณะรัฐมนตรี หรือสภาปฏิรูปแห่งชาติตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง แต่ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินจะเสนอได้ก็แต่โดยคณะรัฐมนตรี

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตามวรรคสอง หมายความว่าร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการตั้งขึ้น ยกเลิก ลด เปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อน หรือวางระเบียบการบังคับอันเกี่ยวกับภาษีหรืออากร การจัดสรร รั้ง รักษา หรือจ่ายเงินแผ่นดิน หรือการโอนงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน การกู้เงิน การค้ำประกัน หรือการใช้จ่ายเงินกู้ หรือการดำเนินการที่ผูกพันทรัพย์สินของรัฐ หรือเงินตรา

ในกรณีเป็นที่สงสัยว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินหรือไม่ ให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้วินิจฉัย

ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติหรือสภาปฏิรูปชาตินั้น คณะรัฐมนตรีอาจขอรับไปพิจารณาก่อนสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะรับหลักการก็ได้

การตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้กระทำโดยวิธีการที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้ แต่การเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ให้กระทำโดยคณะรัฐมนตรีหรือผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น"

(บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗, มาตรา ๑๔)

พิมพ์ที่ สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๑, ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๗๑-๒, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๗๖